

Matyu

ndê ñawaê ñayham

Yom whê ñawaê ñayham dindéc

sa-ñga

Matyu in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têñ ñamata-ñga in kôm gwelen whiñ gavman Rom-ñga ma kôc mone takis-ñga yêc lau Israel-ñga. Ma tiñambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ñgacsêñom dan.

Matyu in ñgac Israel-ñga, ma in to ñawaê ñayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-ñga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nañ Anötö gic bata bu êñkin têtñ lau Israel-ñga, nañ Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabuñ (nañ dasam bu Yom Lêñsêm Akwa) bu puc yom nañ in to pi Yisu, nañ dôn, ma bu tôc asê bu yom hoñ nañ propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nañ ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nañ Yisu sôm ma kêdôhôn têtñ lau, ma pi gêñ nañ in kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-ñga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-ñga hoñ. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlin (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whiñ bu lau hoñ sêsôc in ndê gôlin ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nañ Yisu sôm têtñ lau Israel-ñga, ma Matyu to yêc 4:17, nañ yêc bocdec bu: Anötö ndê gôlin meñ kêpiñ su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siñ.

*Yisu ndê apai ñadênaŋ
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênaŋ dindec. Inj sa akêŋ Dawid ndê, ma Dawid sa akêŋ Abraham ndê.

² Abraham ndê atu inj Aisak. Ma Aisak ndê atu inj Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti inj ndê asidôwai.

³ Juda gêm Tama ma injlu sêkwê balê lu asê, naŋ Peres lu Sera. Peres ndê atu inj Hesron, ma Hesron ndê atu inj Ram.

⁴ Ram ndê atu inj Aminadab. Aminadab ndê atu inj Nason, ma Nason ndê atu inj Salmon.

⁵ Salmon gêm Rahab, ma injlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma injlu sêkwê Obed asê.

Ma Obed inj Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu inj Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, naŋ munŋga ti Uria ndê awê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê.

⁷ Solomon ndê atu inj Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu inj Abaisa. Abaisa ndê atu inj Asa.

⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu inj Yehoram. Yehoram ndê atu inj Usiah.

⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu inj Hsekaya.

¹⁰ Hsekaya ndê atu inj Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu inj Josaya.

¹¹ Ma Josaya ndê atui, naŋ Yekonaya ti ndê asii. Têŋ Josaya ndê têm lau Babilon-ŋga sêŋgaho lau †Israelŋga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameŋ apa Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga.

¹² Têŋ ndoc lau Israel-ŋga sêmbo gameŋ Babilon-ŋga, naŋ Yekonaya kwê Sealtial asê. Tiŋambu lau Israelŋga sêmbu akêŋ gameŋ Babilon-ŋga sêmeŋ, ma Sealtial kwê Serubabel asê.

¹³ Serubabel ndê atu inj Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu inj Aso.

¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok.

Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud.
¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ngac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têñ Abraham ndê têm ma menj têñ Kiñ Dawid ndê têm, Yisu ndê apanğaci 14 sêmbo. Ma têñ Dawid ndê têm ma menj têñ ndoc lau Israel-nga sêndöc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têñ ndoc lau Israel-nga sêndöc Babilon, e menj têñ ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in ñaminj dau dec. Nac sêhê in dinda Maria têñ Josep su, magoc inlu sêmbo sêwhiñ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akêñ Nalau Dabuñ ndê. ¹⁹ Josep, nan sêmasañ yom bu nem Maria, nan ngac gitêñ, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in in sinj gelec.

²⁰ In kôc gauc dinañ su, goc Pômdau ndê añela danj hoc dau asê têñ in ña mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apanğac, töc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Nalau Dabuñ dau kêñ balêkoc nan mbo in ñatac ñalôm. ²¹ Maria oc kôc balê danj, ma am oc sam in ndê ñaê bu †Yisu, ñahu bu in oc nem in ndê lau si yêc ñac si sac ñagêyô.”

²² Gêñ honj dinañ hóc asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nan ñandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nanj. Awhê akiñ danj oc daê e kôc balêkoc ngac danj, ma ñac oc sêsam in ndê ñaê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(Ñaê ‘Immanuel’ dau ñahu bu ‘Anötö mbo whin yac.’)

²⁴ Têñ ndoc Josep tapo sa, nañ inj kôm gitôm Pômdau ndê añela gic atu inj, ma kôc Maria sa menj mbo inj ndê andu ti inj ndê awhê. ²⁵ Inju sêmbô sêwhin dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm inj kôc balêkoc dau su. Ma inj sam inj ndê ñaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc inj yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga, têt têt Kinj †Herod gêm gôlinj mbo. Tinjambu lau apa ñatô sêhôn asê Jerusalem. Ñac lau tigauc tu sêñyalê tata-nga, ma sêmenj akêñ gameñ ac pi-nga. ² Sêhôn asê ma sêndac, “Balêkoc nañ bu ti lau Israel si kinj, nañ dinda kôc inj yêc nde? Yac alic tata wakuc danj pô yac mba gameñ dec kêtñ puc yac bu inj hôn asê su. Ma yac amenj bu atoc inj sa ti apônj hanjduc têt inj.”

³ Ñac si yom dinañ kôm Kinj Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga honj bocdinañ. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu, nañ sa sêpitigenj, ma ndac ñac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc inj yêc malac bocke?” ⁵ Ma sêô inj ndê yom ma sêsôm, “Inj dinda oc kôc inj yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga. Propet akwa danj to yom pi inj muñ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameñ nañ †Juda ndê tonj sêwêkainj. Malac atu-tu honj nañ sêyêc Juda ndê gameñ, nañ ñadañ hôn gêlêc am su dom,

ňahu bu gôliňwaga naň oc sa yêc am, naň oc ti ñgac atu tu yob aneň lau Israel-ňga.” *[Mai 5:2]*

⁷ Herod ñgô yom hoň dinaň su, ma kêň ñac sêsa si. Goc in ğic lau tiguauc dinaň sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ñac, bu bêc bocke tata dau meň hóc asê ma ñac sêlic. Ñac sic miň yom hoň têň in su, ⁸ ma in kêkiň ñac bu sêtêň malac Betlehem sêndi, ma sôm têň ñac, “Andi aňsalê balêkoc dau, ma têň ndoc mac atap in sa, naň goc ambu amen akêň ñawaê têň aö bu aö dauň waloc, ma watoc in sa.”

⁹ Lau dinaň sêňgô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata naň sêlic su yêc ñac si gameň ac pi-ňga, naň wê ñac ği e kalhac andu naň balêkoc yêc, naň ñahô solop. ¹⁰ Ñac sêlic tata dau dec kôm ñac atac ñayham atu. ¹¹ Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têň balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ñac sêkac si talhi sa, ma sêkêň si awalaun naň ñaôli atu-tu têň in kain ğitôm gol, ma a ñakwi ñamalu ti ğêň ñamalu ñayham. ¹² Têň ndoc dinaň Anötö kêň puc ñac ña mbê bu sêmbu sêtêň Herod sêndi dom. Bocdinaň sêlhö sêsa seň daň dau-ňga daň, ma sêmbu sêtêň ñac si gameň si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têň têm lau tiguauc dinaň sêhu ñac siň su, Pômdau ndê aňela daň suň mbê têň Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic in ndu. Bocdinaň tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaň e tôm aö wakêň puc mac.” ¹⁴ Josep ñgô aňela ndê yom su, goc tisa têň ôbwêc dinaň ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. ¹⁵ Ma ñac sêmbo gameň dinaň, e Herod mbac ndu su. Ma ñalêň dau

dinaŋ dec Pômdau ndê yom naŋ propet dan hoc asê muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm aneŋ atuŋgac sa akêŋ gameŋ Isip-ŋga meŋ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têŋ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, naŋ Herod hôŋ lau tigauc bu sêkêŋ ŋawaê têŋ iŋ pi balê dau. Magoc ŋac sêmeŋ dom, dec iŋ kêyalê bu ŋac sêŋsau iŋ, ma iŋ tac ŋandê atu. Goc kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga sêtêŋ Betlehem si, ma sic balêkoc ŋac dedec hoŋ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameŋ ŋamakê-ŋga whiŋ. Iŋ tap ŋawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc naŋ tata hôc asê ŋac-ŋga, ma bocdinaŋ ŋac sic balêkoc ŋac dedec e gi tap ŋac naŋ si yala tilu, naŋ hoŋ ndu. ¹⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga yom naŋ propet Jeremaya to, naŋ ŋandô sa. Iŋ to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtaŋ dangibo atu yêc malac Rama.* Raket ndê lau wakuc sêtaŋ ŋac si balêkoc naŋ siŋga su. Ma lau dan sêtôm bu sênem malô ŋac dom. *[Jer 31:15]*

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeŋ

¹⁹ Tiŋambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê aŋela hoc dau asê têŋ Josep ŋa mbê, ²⁰ ma sôm têŋ iŋ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, maambu atêŋ gameŋ Israel-ŋga andi. Lau naŋ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naŋ hoŋ sêmbac ndu su.” ²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ŋac sêmbu sêtêŋ Israel si. ²² Tigeŋ Josep ŋgô bu Akelaus gêm gôliŋ gameŋ Judia-ŋga ô damba Herod su, dec tôc dau bu mbu têŋ gameŋ Judia-ŋga ndi. Ma Pômdau kêŋ puc

* **2:18:** Rama - malac saun dan naŋ yêc kêpiŋ Jerusalem.

in̄ ɲa mbê bu têt̄ɲ gamen̄ Galili-ɲga ndi. ²³ Goc ɲac sêt̄ɲ Galili si, ma sêndöc malac dan̄ ɲaê Nasaret. Ma bocdinaɲ yom nan̄ propet akwa-kwa sêto mun̄ su, nan̄ ɲandô sa pi Yisu. ɲac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam in̄ bu ɲgac Nasaret-ɲga.”

3

*Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga kêmasaɲ Yisu ndê sen̄
(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)*

¹ Tin̄ambu Jon, ɲgac Kêku Lau-ɲga hôc asê gamen̄ Judia-ɲga, ma gêm mêtê mbo gamen̄ sawa. ² In̄ sôm têt̄ɲ lau, “Anötö ndê gôlin̄ men̄ kêpin̄ su. Bocdinaɲ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sin̄.” ³ Gêɲ dau kêkuc yom nan̄ propet Aisaya hoc asê mun̄ su bocdec bu:

ɲamalac dan̄ ta yom mbo gamen̄ sawa, bocdec bu, ‘Amasaɲ Pômdau ndê sen̄ tisolop. Amasaɲ nem ɲalôm bu akôc in̄ sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Jon sôc ɲakwê nan̄ sêmasaɲ ɲa kamel ɲamlichlu, ma kic pin̄kap yêc in̄ ɲampêbalê. Ma in̄ gêt̄ɲ gêt̄ɲ bambalin̄ gitôm wakô ma lêt̄ɲ.

⁵ Lau daêsam sêsa sêt̄ɲ Jon si. ɲac lau akên̄ malac atu Jerusalem ma malac hon̄ yêc gamen̄ Judia-ɲga, ma lau nan̄ sêndöc Bu Jordan ɲamakê.

⁶ ɲac sêhoc si sac asê têt̄ɲ Jon, ma in̄ kêku ɲac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêt̄ɲ gamen̄ nan̄ Jon kêku lau mbo, nan̄ si. Têt̄ɲ ndoc Jon gêlic ɲac in̄ sôm ɲac bocdec bu, “Mac mboc ɲatui mac! Tu sake-ɲga mac alhö amen̄? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ɲandê nan̄ lau propet sêkên̄ puc yac bu oc men̄ sa, dec gauc gêm bu amen̄ ma alin̄ san̄gu ɲambwa, a? ⁸ An̄gô! Akôm mêtê ɲayham

naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têŋ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kôc yac sa.’ Aö wasôm têŋ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoŋ dindéc kwi sêti Abraham ndê atui sêô mac. ¹⁰ A hoŋ naŋ sem ŋandô ŋayham dom, naŋ kwahic dec Anötö kêŋ ki ŋamata têŋ ŋawakac, ma iŋ oc lêŋ su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têŋ mac hoŋ bu ŋgac daŋ oc meŋ êŋkuc aö, naŋ ndê ŋaclai hôc gêlêc aneŋ su. Aö ŋgac ŋambwa, gitôm dom bu wati iŋ ndê ŋgac akiŋ tu waken iŋ ndê atapa-ŋga. Aö dec kaku mac ŋa bu ŋambwa, naŋ tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigeŋ iŋ ŋgac dau oc êŋku mac ŋa ŋalau Dabuŋ ti ya. ¹² Iŋ meŋ bu êŋsahê lau, gitôm ŋgac naŋ whê wit ŋandô ti ŋapa kôc, goc gic ŋandô sa sôc andu gêŋ ŋandô-ŋga gi, ma tuc ŋapa sip ya naŋ sa ŋapan, naŋ gi.”

Jon kêku Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têŋ dinaŋ Yisu meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga ma hôc asê Jon yêc Bu Jordan. Iŋ tac whiŋ bu Jon êŋku iŋ. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têŋ iŋ ma sôm, “Am bu êmku aö, oc ŋayham. Bocke dec am sôm bu aö waŋku am?” ¹⁵ Tigeŋ Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö, bu taŋkuc lêŋ solop naŋ Anötö kêmasaŋ gwanan su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êŋku iŋ. ¹⁶ Yisu gêliŋ sanŋu su ma pi akêŋ bu meŋ. Ma undambê kac sa, ma iŋ gêlic Anötö ndê ŋalau sip meŋ gitôm balusi ma sac iŋ ŋahô. ¹⁷ Ma awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm bu, “Aö Atuŋgac atac whiŋ-ŋga dau dindéc. Aö gatisambuc iŋ ŋandô.”

4

*Sadañ kêtôm Yisu**(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

¹ Tiñambu Nalau Dabuñ wê Yisu sa gameñ sawa gi, bu †Sadañ êntôm in. ² Yisu gêñ gêñ dañ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiñambu gêñ yô in ñandô. ³ Ma têtñ dinañ Sadañ hôc asê in ma sôm têtñ in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têtñ hoc dindec bu sênem dau kwi ti gêñ daney-nga.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, *‘Gêñ daney-nga ñambwa kêñ lau sêndöc tali dom. Nac danğa wambu yom hon nañ Anötö sôm, dec ñac oc sêndöc tali.’*”

⁵ Goc Sadañ kôc in sa pi malac dabuñ Jerusalem gi, ma kêñ in kalhac †lôm dabuñ ñapoc lôlôc. ⁶ Ma sôm têtñ in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pômdau oc êñkiñ ndê añela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dañ dom.’*” ⁷ Magoc Yisu sôm têtñ in, “Mba! Sêto yom dañ tiyham yêc bocdec bu, *‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’*”

⁸ Goc Sadañ kôc in sa, ma lu sêpi lôc baliñ dañ si. Ma gameñ hon nañ kiñ nom-nga sem gôliñ, ma kiñ dau si awa ti gêñ ñayham-ñayham hon, nañ Sadañ tôc têtñ Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôn hamduc têtñ aô ma nem akiñ aô, goc wakêñ gêñ hon dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têtñ in, “Mba, Sadañ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, *‘Pôn hamduc têtñ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ in tawasê.’*” ¹¹ Têtñ dinañ Sadañ hu in siñ, ma añela sêmeñ ma sem akiñ in.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tinjambu †Herod kêkiŋ ndê lau siŋ-ŋga si ma sêkôc Jon dôŋ, ma sêkêŋ iŋ ndöc gapocwalô. Ma têtŋ ndoc Yisu ŋgô ŋawaê, goc iŋ mbu têtŋ gamenŋ Galili-ŋga gi. ¹³ Iŋ gi ndöc malac Nasaret dom, magoc iŋ gi ndöc Kapenaom, malac naŋ yêc kêpiŋ Bugictonŋ Galili-ŋga. Muŋ-ŋga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkainŋ nom yêc gamenŋ dinanŋ. ¹⁴ Nalêŋ dinanŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu danŋ meŋ pô lau naŋ sêndöc Sebulun lu Naptali si gamenŋ naŋ yêc kêpiŋ bugictonŋ, ma yêc Bu Jordan ŋamakê. Gamenŋ Galili-ŋga dinanŋ sêsam bu lau apa si gamenŋ, ma lau naŋ sêndöc dinanŋ, naŋ sêmbô tôm lau naŋ ŋasec atu kôm ŋac ahuc, ma tôm lau naŋ sêmpinŋ bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ŋawê atu su.

[Ais 9:1-2]

¹⁷ Têtŋ ndoc dinanŋ Yisu gic hu ndê gwelen nem mêtê lau-ŋga, ma iŋ hoc yom asê têtŋ lau bocdec bu, “Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. Bocdinanŋ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac siŋ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêŋkuc iŋ-ŋga *(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

¹⁸ Têtŋ bêc danŋ Yisu kêsêlêŋ mbo Bugictonŋ Galili-ŋga ŋamakê. Ma iŋ gêlic Saimon naŋ ndê ŋaê danŋ Pita, lu asi Andru. Inlu sêkêŋ wasanŋ sêmbô, bu inlu ŋgac sêkôc i-ŋga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têtŋ inlu, “Amlu amenŋ aŋkuc aö, ma aö wakêŋ amlu ahê ŋamalac sêmenŋ sêŋkuc aö, tôm naŋ kwahic dec amlu ahê i.”

²⁰ Ma ŋagahô inlu sêtec si wasanŋ yêc, ma sêŋkuc iŋ.

21 Sênsêlêñ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nañ Jems lu Jon. Sêndöc wañ sêwhiñ damba Sebedi, ma sêpô si wasañ kic sêmbo. Yisu mbwêc inlu bu sêmeñ sêñkuc in, 22 ma ñagahô inlu sêhu damba ti wañ siñ, ma sêñkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

23 Dinan su, goc Yisu kêsêlêñ golom-golom malac yêc gameñ Galili-nga. In kêdôhôn lau mbo ðlôm wê-nga, ma gêm mêtê ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hon ñayham sa. 24 Ñawaê pi gêñ dau gêm gameñ Siria-nga hon ahuc, ma tu dinan-nga lau sêkôc ñac si lau gêmbac hon sêtêñ Yisu si, ma in kôm ñac ñayham sa. Lau nañ sêhóc ñandê atu, lau ti ñalau sac, lau bôliñ, ma lau denjen ti mboloctê, lau ti ñawapac hon dinan in gêm ñac sa. 25 Ma lau daêsam sêsa si ma sêñkuc in. Ñatô sêmeñ akêñ gameñ Galili-nga, ma ñatô akêñ gameñ Dekapolis-nga.* Ma ñatô sêmeñ akêñ malac Jerusalem ma malac hon yêc gameñ Judia-nga, ma ñatô sêmeñ akêñ Bu Jordan ñadanğa.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

1 Têñ bêc dan Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc in, goc pi lôc dan gi. In ndöc sic, ma in ndê ðsêñomi sêtigasuc in. 2 Ma in gic hu kêdôhôn ñac ma sôm,

---

* **4:25:** Dekapolis - ñaê dinan danem kwi bu 'malac amanlu.' Malac amanlu dinan sêyêc Bugicton Galili-nga ñagameñ têt ac pi-nga.

- 3 “Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêngwiniñ dau yêc inj anjô-nga. Inj gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô inj ndê gôlinj ñapu.
- 4 Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêndöc ti ñalôm ñawapac. Inj oc kôm ñac si ñalôm timalô.
- 5 Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti lêñ malô ma yom malô. Bu ñac oc sêwêkainj gameñ nom-nga sambob.
- 6 Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj atac whinj ndu andô bu sêsa lêñ gitêñ enj. Inj oc nem ñac sa sêti lau gitêñ ñandô.
- 7 Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj tawalô lau. Inj oc tawalô ñac.
- 8 Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti ñalôm ñawasi. Ñac oc sêlic Anötö.
- 9 Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêñsalê lêñ tu sêmbô ti yom malô-nga. Inj oc sam ñac bu inj dau atui awhê ma ñgac.
- 10 Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêñ gitêñ-nga. Inj gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô inj ndê gôlinj ñapu.
- 11 “Têñ ndoc lau sêkêñ kisa mac ma sêpu mac ti sêngôlinj yom sac daêsam pi mac tu mac anjuc aô-nga, nanj ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasinj mac. 12 Atac ñayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêñ ñaôli ñayham têñ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ñalêñ tigenj, lau sêkêñ kisa Anötö ndê lau propet nanj sêmbô munj su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ñawê

- 13 Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêñ danen-nga bu dakôm gêñ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so. Tigenj gwêc so bu

ɲamakic niŋga, oc dakôm ɲamakic sa tiyham ɲalêɲ nde? In̄ tisac su, ma tambaliŋ siŋ niŋga, ma lau sêkwê dôɲ.

¹⁴ “Ma mac ambo nom atôm ɲawê bu pô gameɲ. Malac daɲ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siŋ dau kwi.
¹⁵ Ma têɲ ndoc datuɲ lam asê, oc tanɲatôc ɲa suc ahuc dom. Tanɲkiŋ sa bu ɲawê pô gameɲ hoɲ.
¹⁶ Bocdinaɲ, akôm mêtê ɲayham yêc lau hoɲ aŋgô-ɲga, naɲ gitôm mac nem ɲawê bu pô gameɲ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ɲayham, ma sêmpiɲ Damam undambê-ɲga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

¹⁷ “Gauc nem dom bu aô gameɲ tu wasen̄ Anötö ndê yom naɲ Moses ti lau propet sêto yêc, naɲ su-ɲga. Aô gameɲ tu wasen̄ su-ɲga dom, tigen̄ tu wakôm yom dau ɲandô sa-ɲga. ¹⁸ Yomandô, aô wasôm têɲ mac bu undambê ti nom bu niŋga, magoc yom ɲalhô sauɲ daɲ oc niŋga yêc yomsu dom e aô dauɲ wandic dabiɲ gêɲ hoɲ. ¹⁹ Asa naɲ kêgili yomsu naɲ hêganôɲ gêɲ sauɲ andô daɲ, me kêdôhôn̄ lau ɲatô bu sêkôm bocdinaɲ, naɲ ti ɲamalac waêm̄ba yêc Anötö ndê gôliɲ ɲapu. Magoc asa naɲ daɲga wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôn̄ lau ɲatô bu sêkôm bocdinaɲ, naɲ ti ɲamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliɲ ɲapu. ²⁰ Aŋgô! Lau Palêsai ti †kêdôhôn̄-waga yomsu-ɲga sêɲsahê ɲaɲga bu sêti lau gitêɲ, tigen̄ aô wasôm têɲ mac, bu mac bu ati lau gitêɲ ahôc gêlêc ɲac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliɲ ɲapu.”

Yomsu dandic ɲamalac ndu-ɲga ɲahu

²¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Mac aňyalê yom naň Anötö kêtj têtj abañi bocdec bu, ‘*Ndic ñamalac ndu dom.*’ Ma ‘Asa naň bu ndic ñamalac ndu, naň oc tap ñagêyô sa.’ ²² Tigen kwahic dec aö wasôm têtj mac, bu asa naň tac ñandê têtj ñamalac daň, naň oc tap ñagêyô sa gitôm in naň gic ñamalac ndu. Ma mac nem ñagôlin daň sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac naň sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-ñga. Magoc aö wasôm têtj mac, bu asa naň sôm yom kain daň, naň gitôm bu tap ñagêyô lambwam-ñga sa.

²³ “Bocdinaň têtj ndoc am bu lic om ma bu kêtj nem da têtj Anötö, ma bu gauc nem yom daň yêc amlu ñamalac daň ñasawa, ²⁴ naň goc hu nem da siň yêc alta ñamakê ma sa ndi tap ñamalac dau sa. Gêñ ñamata-ñga amlu amasaň yom naň yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kêtj nem da têtj Anötö.

²⁵ “Ma am nem tôp bu yêc ñamalac daň, ma in bu wê am têtj ñgac êmatôc yom-ñga ndi, naň êmasaň yom têtj in ñagahô, têtj ndoc amlu aňsêlêñ ambo seň. Ma bocdinaň ñgac dau oc kêtj am têtj ñgac êmatôc yom-ñga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-ñga oc kêtj am têtj ñgac yob gapocwalô-ñga, ma in êmbalin am sôc gapoc-walô ndi. ²⁶ Aö wasôm yom ñandô têtj am, am oc ndöc gapocwalô ñapaň e am ndic nem tôp hoň pacndê.”

Yomsu mockain-ñga ñahu

²⁷ “Ma mac aňyalê yom naň Moses to bocdec bu, ‘*Kôm gêñ mockain-ñga dom.*’ ²⁸ Tigen kwahic dec aö wasôm têtj mac, ñgac daň bu tahê awê daň e ñalôm ñagalac, naň gitôm in kôm mêtê mockain-ñga têtj in su, yêc in ndê ñalôm.

29 “Am tanôm danğa bu hê am têtj sac, goc kip tanôm dinaņ sa ma êmbaliņ niņga. Am tanôm dan bu niņga, naņ hôt gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiņambu Anötö kêņ am sip ya lambwam-ņga ti ņamlic sambuc ndi. 30 Ma amam danğa bu tim am, goc tim kic ma êmbaliņ niņga. Amam dan bu niņga, naņ hôt gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiņambu sip ya lambwam-ņga ti ņamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ņgac sêhu dau siņ dom

31 “Ma Moses to yom dan bocdec bu, ‘*ņgac dan naņ gauc gêm bu hu nawhê siņ, naņ kêņ bapia sêhu dau siņ-ņga têtj nawhê, goc hu iņ siņ.*’ 32 Tigeņ aô wasôm têtj mac, bu yom tigeņ yêc bu ņgac hu iņ nawhê siņ, naņ awhê dau kôm mêtê mockaiņ-ņga whiņ ņgac dan. ņgac dan bu hu nawhê siņ ņambwa, naņ kôm iņ ti awhê mockaiņ-ņga. Ma ņgac wakuc dan bu nem awhê dau, naņ kôm mêtê mockaiņ-ņga* whiņ.”

Dasôm yom tidôtj goc dakôm ņandô sa

33 “Mac aņyalê yom dan tiyham naņ Anötö kêņ têtj abaņi bocdec bu, ‘*Yom bocke naņ mac amatiņ tidôtj, naņ akôm popoc dom,*’ ma ‘*Yom naņ mac*

* **5:32:** Lau ņatô gauc gêm bu yom dau ņahu bocdec. ņgac dan bu hu ndê nawhê siņ ņambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ņatô oc gauc nem bu iņ nakweņ hu iņ siņ tu iņ kôm mêtê mockaiņ-ņga whiņ ņgac dan, ma bocdinaņ ņac oc sêlic iņ tôm awhê mockaiņ-ņga. Ma lau ņatô gauc gêm bu yom dau ņahu bocdec. Têtj ndoc awhê dinaņ nakweņ hu iņ siņ, goc iņ oc nem ņgac wakuc. Tigeņ Anötö gêlic bu iņ nakweņ hu iņ siņ ņambwa, dec iņlu si yom sênem dau-ņga gacgeņ yêc. Bocdinaņ awhê dau lu nakweņ wakuc sêkôm mêtê mockaiņ-ņga yêc Anötö aņgô-ņga.

bu apuc dôn bu yomandô yêc Pômdau aṅgô-ṅga, naṅ akôm ṅandô sa.’ ³⁴⁻³⁵ Magoc aö wasôm têṅ mac, bu asôm yom daṅ tu apuc nem yom dôn-ṅga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôn-ṅga dom, ṅahu bu Anötö iṅ undambê ti nom ṅadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalin malac dau sa ti iṅ ndê kin atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm yom pi nem ṅagôlôn dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauṅ daṅ tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm gêṅ daṅ, naṅ sôm ‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm dom.’ Yom ṅatô bocke naṅ mac asôm tu apuc yom dau dôn-ṅga, naṅ meṅ akêṅ Sadaṅ ndê.”

Daô sac naṅ sêkôm têṅ yac, naṅ dom

³⁸ “Ma mac aṅyalê yom naṅ Moses to bocdec bu, ‘*ṅamalac daṅ bu ndic am tanôm tisac, naṅ ndic iṅ ndê ô. Ma asa naṅ tuc nem ṅalhôm daṅ dulu, naṅ tuc iṅ ndê dulu ô.*’ ³⁹ Tigeṅ aö wasôm têṅ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac naṅ lau sêkôm têṅ mac, naṅ dom. Daṅ bu tap am sip alim andô daṅga, naṅ kêṅ daṅga bu iṅ ndic whiṅ. ⁴⁰ Ma ṅgac daṅ bu wê am têṅ lau sêmatôc yom-ṅga, ma iṅ tac whiṅ bu am nemlhi iṅ ṅa am nem gêṅ sauṅ daṅ, goc kêṅ nem gêṅ atu têṅ iṅ whiṅ. ⁴¹ Ma lau †Rom-ṅga si ṅgac siṅ-ṅga daṅ bu kac yom am bu hoṅ iṅ ndê wapa seṅ ṅasawa apê, goc hoṅ wapa dau êmsêlêṅ seṅ ṅasawa baliṅ whiṅ iṅ ndi. ⁴² Êmgamiṅ nem gêṅ têṅ lau naṅ sêteṅ gêṅ têṅ am, naṅ dom, ma daṅ bu ndac am bu nem iṅ sa ṅa gêṅ daṅ, naṅ puc dômwêm iṅ dom.”

*Atac whiṅ nem ṅacyo
(Luk 6:27-36)*

⁴³ “Ma mac anjalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Atac whiņ nem lau menpaņ am-ņga,’ ma yom nan lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem ņacyo.’ ⁴⁴ Tigen aô wasôm têņ mac bu atac whiņ nem ņacyo, ma aterņ mbec tu lau nan sêkêņ kisa mac-ņga. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinaņ, goc Damam undambê-ņga oc sam mac bu iņ atui awhê ma ņgac. Iņ dau kêņ ndê ac pi pô lau sac ti lau ņayham, ma kêņ u gic lau gitêņ ti lau nan sêsa lêņ giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau nan sêkôc takis-ņga atac whiņ lau nan atac whiņ ņac, ma sêtec lau nan sêtec ņac. Mac bu ankcuc ņac si mêtê, dec tu sake-ņga Anötö oc lic mac ņayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ņatô. Bocdinaņ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ņga Anötö oc lic mac ņayham hóc gêlêc lau sambuc? ⁴⁸ Akôc gauc pi yom hoņ dinaņ, ma akôm mêtê solop eņ, tôm Damam undambê-ņga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiņ gitêņ ņatô

¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiņ anem akiņ Anötö-ņga tu bu lau sêlic e sêmpiņ mac-ņga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpiņ mac-ņga, oc atap nem ņaôli daņ sa yêc Damam undambê-ņga dom.”

Mêtê dakêņ gêņ têņ lau-ņga

² “Bocdinaņ têņ ndoc am bu nem lau ņalôm sawa sa, nan goc sêc gêņ dau ahuc. Ndic dahuc taņ bu kêņ puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-ņga nan sêtoc dau sa, nan sêkôm bocdinaņ yêc lôm wê-ņga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpiņ ņac. Yomandô aô

wasôm têtj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ³ Tigenj têtj ndoc am bu kêtj gêtj têtj lau ñalôm sawa, nañ sinj ma kêtj gelec têtj ñac, ma yob bu lau dañ sêngô ñayom dom. ⁴ Bocdinañ am nem mêtê kôm yác lau-ñga oc yêc sinj dau. Ma Damam nañ gêlic gêtj nañ yêc sinj, nañ oc kêtj ñaôli têtj am.”

*Mêtê dateñ mbec-ñga
(Luk 11:2-4, 9-13)*

⁵ “Ma têtj ndoc am bu teñ mbec, nañ teñ tôm lau sêtim yom lau-ñga dom. Ñac atac whinj bu sêteñ mbec sêlhac lôm wê-ñga ti señ ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpinj ñac-ñga. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ⁶ Têtj têtj am bu teñ mbec, nañ goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma teñ mbec têtj Damam yêc malam nañ lau dañ sêlic dom. Ma Damam nañ kêyalê gêtj nañ yêc sinj dau, nañ oc kêtj ñaôli têtj am.

⁷ “Ma têtj têtj mac bu atej mbec, nañ atej mbec baliñ tôm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-ñga. ⁸ Anjuc ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanaj su, gêtj nañ mac apônda.

⁹ Bocdinañ atej mbec bocdec bu:

Damañ, am nañ mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabuj mañ.

¹⁰ Mweñ ti lau hoñ si Pômdau. Kêtj lau danga wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêtj yac mba gö têtj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac ñatôp kwi, tòm yac asuc lau nañ sêkôm sac têtj yac, nañ si sac ñatôp kwi.

¹³ Yob yac têtj létôm bu tap yac sa dom, ma têtj ñgac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nañ sêkôm sac têtj mac, nañ si sac kwi, goc Damam undambê-ñga oc suc mac nem kwi bocdinañ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêtê dahu gêtj daneñ-ñga siñ tu danem akiñ Anötö-ñga

¹⁶ “Ma têtj têtj mac bu ahu gêtj daneñ-ñga siñ tu anem akiñ Anötö-ñga, nañ akôm añôm andô masiñ-masiñ tòm lau sêtim yom lau-ñga sêkôm, nañ dom. Lau dinañ sêkôm añgô andô tisac, bu lau sêlic ma sênyalê bu ñac sêhu gêtj daneñ-ñga siñ ma tu dinañ-ñga sêmpinñ ñac. Yomandô aö wasôm têtj mac bu lau si sêmpinñ ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têtj têtj mac ahu gêtj daneñ-ñga siñ tu anem akiñ Anötö-ñga, nañ alinñ bu ma amasañ daôm ñapep. ¹⁸ Ma ñalêtj dinañ lau dañ oc sênyalê dom bu mac ahu gêtj daneñ-ñga siñ. Tigeñ mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêtj hoñ nañ yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêñ nem ñaôli têtj mac.”

*Tarñsalê awa ñandô undambê-ñga
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêtj dau tibalê, ma lau kañ oc sênem kañ sa. ²⁰ Apo gêtj undambê-ñga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc señ su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsôc sêndi

bu sênem kañ. ²¹ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu gamen bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôñ ñapañ.”

*Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)*

²² “Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê nañ tôc sen têñ ñac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêñ ñayham, goc mac nem ñamlic ñagêñ hoñ oc yêc ñawê ñalôm eñ. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêñ sac-ñga, goc mac gacgeñ ambo ñasec ñalôm. Bocdinañ mac bu gauc nem bu ambo ñawê ñalôm, magoc asa lêñ ñasec-ñga, nañ dec ñasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiñ ñadau lu dom

²⁴ “Ñamalac dañ gitôm dom bu nem akiñ ñadau lu, bu in oc tec dañ, ma atac whin dañ, me sap dañ dôñ ma pu dañ. Ma mac bocdinañ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ñga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

*Dahêgo dañ dom
(Luk 12:22-32)*

²⁵ “Tu dinañ-ñga dec ahêgo daôm dom tu gêñ aneñ-ñga ti anôm-ñga, me tu ñakwê asôc-ñga. Anötö kêñ mac ambo tamli, ma gêñ dinañ in gêñ atu. Gêñ daneñ-ñga in gêñ atu dom. Ma Anötö kêñ mac nem ñamlic ñagêñ hoñ, ma gêñ dinañ in gêñ atu. Ñakwê asôc-ñga in gêñ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ñac sêsô gêñ dom, sêhoñ gêñ ñandô ma sic sa sôc andu gêñ ñandô-ñga dom. Tigen Damam undambê-ñga gôlôm ñac. Ma in tac whin mac ñamalac hóc gêlêc mbac hoñ su. ²⁷ Ma

mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tòm bu ndic têku ndê tèm mbo tali-nga?

²⁸ “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac tu ñakwê asôc-nga? Akôc gauc pi ñaola ñayham nan sêpo sêlhac kwan ñalôm, nan sêkôm gwelen ti sêmasan ñakwê dom. ²⁹ Tigen aö wasôm têt mac bu Kin Solomon in sôc ñakwê ñayham andô, magoc in ndê gôlôn ti ñawasi hóc gêlêc ñaola dinan dan su dom. ³⁰ O mac lau nan akêt whin gwalec, angô! Kwan ti ñaola nom-ng a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêt ya nen su. Magoc Anötö kêt gêt dau ti ñadalô ñayham, ma yob ñapep. Ma bocdinan anyalê bu yom ñandô, in oc yob mac, ma kêt ñakwê têt mac whin. ³¹ Bocdinan ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Danen sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ñakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc nan sênjalê Anötö dom, nan sêhêgo dau tu gêt hon dinan-nga, tigen Damam undambê-nga kêtalê su bu mac apônda gêt hon dinan. ³³ Gêt ñamata-nga akôm ñanga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlin ñapu, ma bu asa in ndê lêt gitêt. Ma in oc yob mac tu gêt nom-nga-nga whin.

³⁴ “Bocdinan ambo ti nem ñalôm ñawapac tu gêt lañsê-nga dom. Ahu sin yêc e lañsê dau hóc asê. Ñawapac bêc tigen-nga nan gitôm bêc tigen dinan.”

7

Dapu lau ñambwa dom (Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ñambwa tu ñac si lêt ti sakin-nga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-nga dom. ² Bu Anötö oc êñsahê mac tòm mac anñsahê

lau, ma nem dôhôn mac nem lêñ ti sakiñ tôm dôhôn nañ mac am dôhôn lau si.

³ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop saun nañ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ gêlic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têñ nem asidôwa, ‘Aô bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa.’ Tigen gêñ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ngac tim yom lau-nga! Kôc gêñ golop atu sa yêc daôm tanôm muñ e tanôm ñawa sa, nañ goc kôc gêñ golop saun dinañ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêñ dabuñ ñapep

⁶ “Akêñ gêñ dabuñ têñ giam dom, bu oc sêkac dau kwi ma sêseñ mac. Ma ambaliñ nem gôlôn ñayham têñ bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö in ñadau bu kêñ gêñ têñ yac-nga

⁷ “Ateñ gêñ têñ Anötö, dec oc akôc ñandô, añsalê in ti ndê lêñ, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêc su têñ mac. ⁸ Bu Anötö kêñ gêñ têñ lau hoñ nañ sêndac in, ma lau hoñ nañ sêñsalê in ti ndê lêñ, nañ oc sêtap sa, ma ñac nañ sêmati gatam nañ oc lêc su têñ ñac.

⁹ “Mac dambai aṅgô! Nem balê dañ bu teñ gö têñ am, dec am oc kêñ hoc têñ in, a? ¹⁰ Ma bu teñ i oc kêñ mboc sac têñ in, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ña gêñ ñayham. Magoc Damam nañ mbo undambê in gitêñ eñ, ma oc kêñ gêñ ñayham-ñayham eñ têñ lau nañ sêteñ in. ¹² Akôm mêtê ñayham têñ lau hoñ, gitôm mêtê ñayham nañ mac atac whiñ bu sêkôm têñ mac. Yom hoñ nañ

Moses ti lau propet sêto, nan hêganônj yac dakôm mêtê nÿayham bocdinañ.”

Yom señ lu-ñga

¹³ “Anÿsahê nÿanÿa bu atap gameñ andöc tamli nÿapan-ñga sa, magoc anÿyalê bu gatam gameñ dinañ-ñga inÿ gatam saunÿ. Bu gameñ andinam-ñga dê yêc, ma señ têtj gameñ dau inÿ señ atu, ma nÿagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinañ, ma oc sêsöc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gameñ dandöc tanli nÿapan-ñ ga nÿagatam inÿ gatam saunÿ, ma señ têtj gameñ dinañ inÿ señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasanÿ

¹⁵ “Ayob daôm tu propet tasanÿ-ñga. Nÿac sêtôm giam pôm nan sêmpanÿ dau ahuc nÿa domba nÿamlic, tu bu sêti gasuc domba-ñga ma sêseñ nÿac su. Nÿalêtj tigenÿ propet tasanÿ oc sêtêtj mac sêloc tu sêñsau mac-ñga. ¹⁶ Anÿsahê nÿac si lêtj dec tôm bu mac anÿyalê bu nÿac lau tasanÿ. Nÿalêtj tigenÿ, yac dalic a nÿandô ma tanÿyalê a dau bu nÿayham me sac. Oc tôm dom bu dahinÿ nÿandô nÿayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A nÿayham sem nÿandô nÿayham, ma a sac sem nÿandô sac. ¹⁸ A nÿayham danÿ gitôm dom bu nem nÿandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem nÿandô nÿayham. ¹⁹ Ma a honÿ nanÿ sem nÿandô sac, nanÿ oc sêlêtj su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñ su. ²⁰ Bocdinañ anÿsahê propet si lêtj, ma anÿyalê nÿac bu propet nÿayham me sac.”

Pômdau kêyalê inÿ ndê lau su

²¹ “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigenÿ nÿac honÿ oc sêtap gameñ undambê-ñga sa dom.

Mba! Lau nanɗaŋ danɗa wambu Damanɗ undambê-ŋga ŋapep, ma sêkôm mêtê tôm inɗ atac whinɗ, nanɗ oc sêtap undambê sa. ²² Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, nanɗ lau tasanɗ daêsam oc sêsôm têŋ aô bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atinɗ ŋalau sac su ma akôm gêŋ dalô daêsam am am anôm. Bocdinanɗ kôc yac sa.’ ²³ Tigenɗ aô wasôm têŋ ŋac bu, ‘Aô kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aô!’ ”

*Yom gôlinɗ pi ŋac lu nanɗ sêkwê andu
(Luk 6:46-49)*

²⁴ “Lau nanɗ sêŋgô anenɗ yom ma sêkôm ŋandô sa, nanɗ sêtôm ŋac tigauc nanɗ kwê ndê andu kalhac nom ŋanɗa ma kêŋ hoc kêgapiŋ alhö dôŋ. ²⁵ Têŋ ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ŋadinda hóc pi andu dau, nanɗ andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiŋ dôŋ. ²⁶ Magoc lau nanɗ sêŋgô anenɗ yom ma sêkôm ŋandô sa dom, nanɗ sêtôm ŋac gauc mba nanɗ kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ŋadinda hóc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinanɗ, ma lau hon sêhêdaê tu inɗ ndê yom-ŋga. ²⁹ Nahu bu yom nanɗ inɗ kêdôhôn têŋ ŋac nanɗ yom ti ŋaclai, hóc gêlêc lau Israel-ŋga si kêdôhônɗaga yomsu-ŋga si yom hon su.

8

*Yisu kôm ŋac ti gêmbac leprasi ŋayham sa
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)*

¹ Yisu sip akêŋ lôc meŋ, ma lau daêsam sêŋkuc inɗ.
² Ma ŋac danɗ ti gêmbac fleprasi têŋ inɗ gi, goc pôn

haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whiṅ dec gitôm bu am oc kôm aô ṅamlic ṅawasi sa.” ³ Yisu kêmatôc amba sa gi ma kêmasec iṅ, ma sôm, “Aô atac whiṅ, dec wasôm têtṅ am bu ṅamlic ṅawasi sa.” Ma ṅagahô eṅ gêm bac hu iṅ siṅ, ma iṅ ṅamlic ṅayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têtṅ iṅ, “Am ṅgô! Gêtṅ naṅ kwahic dec hôc asê am, naṅ sôm asê têtṅ lau daṅ dom. Tigeṅ têtṅ †dabuṅsiga ndi, tôc daôm têtṅ iṅ bu lic bu am nem ṅamlic ṅawasi sa su. Ma kêṅ da tôm yomsu naṅ Moses kêṅ têtṅ yac. Ma ṅalêtṅ dinaṅ lau hoṅ oc sêtṅyalê bu am ṅamlic ṅayham sa.”

*ṅgac bata siṅ-ṅga daṅ kêṅ whiṅ ṅaṅga
(Luk 7:1-10)*

⁵ Tiṅambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ṅgac bata Rom-ṅga daṅ, naṅ gêm gôliṅ lau siṅ-ṅga 100, naṅ têtṅ iṅ gi ma ndac iṅ bu nem iṅ sa. ⁶ Iṅ sôm, “Pômdau, aneṅ ṅgac akiṅ daṅ ndöc bôliṅ. Iṅ yêc andu ṅapaṅ ma kêsahê ṅandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têtṅ iṅ, “Aô oc waloc ma wakôm iṅ ṅayham sa.” ⁸ Tigeṅ ṅgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ṅgac atu ma aô ṅgac apa, dec mayañ dauṅ bu am sôc aneṅ andu. Tigeṅ aô kayalê su bu am ṅgac ti ṅaclai atu, ma bocdinaṅ dec am bu ndic atu yom, goc aneṅ ṅgac akiṅ oc ṅayham sa. ⁹ Bu aô dauṅ daṅañ wambu lau naṅ si ṅaclai hôc gêtêc aô neṅ, ma aneṅ lau siṅ-ṅga daṅga wambu aô. Aô bu wasôm têtṅ daṅ, ‘Am ndi!’ goc iṅ oc ndi. Ma bu wasôm têtṅ daṅ, ‘Am mweṅ,’ goc iṅ oc meṅ. Ma bu wasôm têtṅ aneṅ ṅgac akiṅ bu kôm gêtṅ daṅ, goc iṅ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ṅgô ṅgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtṅ lau naṅ sêtṅkuc iṅ bu, “Yomandô wasôm têtṅ

mac, bu yêc lau Israel honj aö gatap ñac si danj nanj kênj whinj ñanja gitôm ñgac Rom-ña dindéc, nanj sa dom. ¹¹ Anjô! Lau daêsam nanj lau Israel dom, nanj oc sêmenj akênj nom ñabatiñ honj, ma sêtap mwasiñ atu sa yêc undambê sêwhinj Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenj lau Israel daêsam nanj gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, nanj Anötö oc êmasuc ñac su sêndöc gameñ ñasec-ña, ma sêtañ ti lhö êñsiñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinanj têtj lau honj su, goc sôm têtj ñgac bata, “Am lhö mbu ndi. Aö oc wakôm am nem ñgac akiñ dinanj ñayham sa, tôm am kênj whinj.” Ma têtj ndoc dau dinanj gêmbac hu ñgac akiñ dau siñ, ma inj ñayham sa.

*Yisu kôm lau daêsam ñayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Tinjambu Yisu têtj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtj inj gi ma kêmasac inj amba, goc gêmbac hu inj siñ. Ma inj tisa, ma ndê gêñ danen-ña ma kênj têtj Yisu.

¹⁶ Têtj telha dinanj ac gi sip su, g oc lau malac-ña sêkôc lau daêsam nanj ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nanj sa sêtêtj Yisu si. Ma inj gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siñ, ma inj kôm lau gêmbac honj ñayham sa.

¹⁷ Nalênj dau dinanj yom nanj propet Aisaya sôm su nanj dec ñandô sa. Mun-ña inj to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inj hóc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-ña. [*Ais 53:4*]

*Lênj tarñkuc Yisu-ña
(Luk 9:57-62)*

18 Têñ bêc dañ Yisu gêlic lau daêsam sêñgihi in ahuc, goc sôm têñ ndê ðngacsêñjomi bu sêlom bug-ictonj ma sêpi dañga sêndi. 19 S êmasañ dau sêmboma kêdôhôn-waga yomsu-nga dañ meñ ma sôm têñ in, “Kêdôhônwaga, aö bu wanjuk am, wawhinj am watên gameñ bocke nañ am oc ndi.” 20 Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenj ðñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-nga mba.”

21 Ma sêñjom dañ sôm têñ in, “P ômdau, aö bu wanjuk am, magoc gêñ ñamata-nga aö wandi wambo wawhinj aneñ lau e anñsuhuj damañ su nañ.” 22 Tigenj Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aö, nañ gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sêñsuhuj lau batê.”

*Yisu kôm bu ñamponj timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

23 Yisu sôm yom dinañ su, goc pi wañ dañ gi. Ma in ndê ñgac-sêñjomi sêñjuk in ma sêpi wañ sêwhinj. 24 Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponj sa gic sip wañ, e kêpiñ bu wañ pac. Tigenj Yisu yêc bêc yêc wañ. 25 Dec sêtên in si, sêuj in sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandiñ.” 26 Magoc Yisu sôm têñ ñac, “O mac lau nañ akên whin gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc in tisa ma sôm yom ñanga têñ mbu ti bu ñamponj, ma gameñ ñañeñ sa. 27 Ma ñac honj sêhêdaê ma sêsôm têñ dandi, “Ei! In ñgac kainj bocke? Bu gêñ honj sêsôc in ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhinj.”

*Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nac sêhóc asê bugicton ɲadaŋga ma sêsôc lau Gadala-ɲga si gameŋ si. Ma yêc dindê ɲgac lu sêsa akêŋ ôm sêhô-ɲga ma sêtêŋ Yisu si. Inlu ɲgac lu naŋ ɲalau sac sêmbo inlu ɲalôm, ma sêkôm inlu sêti ɲgac pôm. Ma bocdinaŋ lau hoŋ sêtôc inlu ma sêmbo ahê inlu, ma inlu sêndôc ôm sêhô-ɲga ɲapaŋ. ²⁹ Têŋ ndoc inlu sêhóc asê Yisu, naŋ ɲalau sac naŋ sêmbo inlu ɲalôm, naŋ sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têŋ yac? Têm bu Anötö êmatôc yac-ɲga yêc dôŋ yêc. Ma bocke am kwahic dec mweŋ bu kôm yac ɲayom?”

³⁰ Bôc toŋ atu daŋ seŋ gêŋ sêmbo ahê gameŋ naŋ ɲac sêlhac. ³¹ Goc ɲalau sac sêteŋ Yisu bu, “Am bu soc yac su, naŋ kêŋ yac asip bôc ɲalôm.” ³² Ma in sôm têŋ ɲac, “Andi!” Goc sêhu ɲgac lu dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc ɲalôm si. Ma bôc hoŋ sênti sêsip salic sac, sêsip bugicton ɲalôm si, ma bu kô ɲac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-ɲga sêlic gêŋ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic miŋ têŋ lau malac-ɲga pi gêŋ hoŋ dinaŋ, ma pi gêŋ naŋ Yisu kôm têŋ ɲgac lu ti ɲalau sac. ³⁴ Ma lau malac-ɲga hoŋ sêsa sêtêŋ Yisu si, ma têŋ ndoc sêlic in, naŋ sêteŋ in bu hu ɲac si gameŋ siŋ.

9

*Yisu kôm ɲgac bôliŋ daŋ ɲayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi waŋ gi ma gic bugicton kic, ma têŋ in ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gameŋ dinaŋ-ɲga sêmbalaŋ ɲgac bôliŋ daŋ yêc sac daŋ ma sêtêŋ Yisu si. In gêlic bu ɲac sêkêŋ whiŋ in, dec sôm têŋ

ngac bôlinj dau, “Aneŋ balê, atac ŋayham sa. Kwahic dec aö oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ŋatô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têŋ dandi, “Ŋgac dê ndê yom sac sambuc! Anötô tigenj gitôm bu suc sac kwi.”

⁴ Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc ndac ŋac, “Tu sake-ŋga mac gauc gêm yom sac yêc nem ŋalôm? ⁵ Mac akêŋ whiŋ dom bu aneŋ ŋaclai yêc bu wasôm têŋ ngac dau bu, ‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaŋ aö wasôm têŋ inj bu, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’ ⁶ Ma têŋ ndoc mac alic bu aneŋ yom dinaŋ ŋandô sa, goc aŋyalê bu Anötô kêŋ ŋaclai têŋ ŋamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ŋamalac si sac kwi whiŋ.” Goc Yisu sôm têŋ ngac bôlinj bu, “Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhö têŋ nem andu ndi!” ⁷ Goc ngac dau tisa ma kölhö têŋ ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam naŋ sêlic gêŋ dau sêhêdaê ŋandô, ma sêmpinj Anötô naŋ kêŋ ŋaclai bocdinaŋ têŋ ŋamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu êŋkuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic ngac danj ŋaê Matyu naŋ ndöc ndê mala kôc takis-ŋga. Ma inj sôm têŋ inj, “Êmkuc aö!” Goc Matyu tisa ma kêkuc inj.

¹⁰ Tiŋambu Yisu gêŋ gêŋ ndöc Matyu ndê andu ŋalôm, ma lau daêsam sêmenj ma seŋ gêŋ sêndöc sêwhiŋ Yisu ti ndê ngacsêŋomi. Ŋac lau sêkôc takis-ŋga ti lau ŋatô naŋ lau Palêsai sêsam ŋac bu lau sac.

¹¹ Ma lau Palêsai ŋatô sêlic gêŋ dinaŋ, goc sêndac inj ndê ngacsêŋomi bocdec bu, “Tu sake-ŋga mac nem kêdôhônŋwaga gêŋ gêŋ ndöc whiŋ lau sac dindê?”

¹² Yisu ŋgô ŋac si yom dau ma sôm, “Lau naŋ sêlic dau bu gêmbac mba, naŋ oc sêŋsalê dokta dom,

magoc lau ti gêmbac oc sêṅsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom naṅ propet akwa daṅ to yêc bocdec bu, ‘*Gêṅ atu naṅ aö atac whiṅ, naṅ bu mac tamwalô lau, hôc gêlêc domba hoṅ naṅ mac bu andic ndu ma akêṅ ti da, naṅ su.*’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e aṅyalê ṅahu ṅapep. Bu aö gameṅ bu waṅgalêm lau naṅ sêlic dau bu lau gitêṅ, naṅ sa dom. Aö gameṅ bu waṅgalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliṅ ṅapu.”

Yao gêṅ daney-ṅga-ṅga
(*Mak 2:18-20; Luk 5:33-35*)

¹⁴ Ma Jon, ṅgac Kêku Lau-ṅga ndê sêṅomi ṅatô sêtêṅ Yisu si ma sêndac iṅ bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêṅ bêc ṅatô bu aney gêṅ dom tu gauc nem Anötö-ṅga, tigenṅ am nem ṅgacsêṅomi seṅ gêṅ tôm bêc hoṅ?” ¹⁵ Ma Yisu sôm têṅ ṅac, “ṅgac nem awhê-ṅga daṅ bu êṅgalêm lau sa sêṅbo sêwhiṅ iṅ tu sêney mwasinṅ nem awhê-ṅga, dec oc tôm dom bu sêhu gêṅ daney-ṅga siṅ ma sêndöc ti ṅalôm ṅawapac têṅ ndoc ṅgac dau mbo whiṅ ṅac. Mba! Ma bocdinaṅ aney ṅgacsêṅomi sêṅbo sêwhiṅ aö ti atac ṅayham, ma sêhu gêṅ daney-ṅga siṅ dom. Tigenṅ ndoc oc meṅ naṅ lau oc sêkôc aö su yêc ṅac, ma têṅ têm dinaṅ ṅac oc ṅalôm ṅawapac ma sêṅkuc lêṅ dahu gêṅ daney-ṅga siṅ-ṅga.”

Yisu ndê yom gitôm gêṅ wakuc
(*Mak 2:21-22; Luk 5:36-39*)

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ṅakwê akwa naṅ kic, naṅ dom. Bu po wakuc oc hôc ṅakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma têṅ ndoc lau sêmasaṅ wain wakuc, naṅ sêkêc sip bôc ṅamlic wain-ṅga akwa dom. Mba! ṅac bu sêkôm, goc

wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ñinga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ñgac bata dañ menj pôn haduc têt in ma sôm, “Aneñ atuñwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mwenj ma kêt amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma in ti ndê ñgacsênomi sêwhin ñgac dau si.

²⁰ Sêñsêlêñ sêmbo, ma awhê dañ tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasec in ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-nga ñapañ gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec in ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aö ñayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Aneñ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêt whin aö-nga.” Ma têt ndoc dau dinañ awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tinambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toñ atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtañ ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhö su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nañ yêc.” Magoc ñac sêmbwac in. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinañ su, goc Yisu kêsêlêñ gi. Ma ñgac tapec lu sêñkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu,

tamwalô alu!” ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêḅ gi sôc andu danḅ, dec ḅgac lu dinanḅ sêḅêḅ inḅ si, ma inḅ ndac, “Amlu akêḅ whinḅ bu aneḅ ḅaclai yêc bu wakôm amlu ḅayham sa, me mba?” Ma inḅlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” ²⁹ Goc Yisu kêmasec inḅlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêḅ whinḅ aö-ḅga, dec gêḅ nanḅ amlu andac, nanḅ oc ḅandô sa.” ³⁰ Ma inḅlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inḅlu bu sêsôm gêḅ dau ḅayom asê têḅ lau danḅ dom. ³¹ Magoc inḅlu sêsa si, ma sêkôm inḅ ndê waê sa e tiapa gêm gameḅ dinanḅ ahuc.

Yisu kôm ḅgac awha mba sôm yom asê

³² ḅac sêsa si ma lau ḅatô sêḅêḅ Yisu sêmeḅ. ḅac sêkôc ḅgac danḅ, nanḅ ḅalau sac kôm inḅ awha mba. ³³ Yisu soc ḅalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinanḅ sêseḅ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêḅ danḅ bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêσαι sêsôm bu, “Inḅ kôc ḅaclai yêc ḅalau sac si ḅadau Sadanḅ, dec tinḅ ḅalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêḅ golom-golom malac atu ti saunḅ. Inḅ kêdôhônḅ lau mbo lôm wê-ḅga, ma hoc ḅawaê ḅayham pi Anötö ndê gôlinḅ asê. Ma inḅ kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honḅ ḅayham sa.

³⁶ Magoc têḅ ndoc inḅ gêlic lau daêsam nanḅ sêḅkuc inḅ, nanḅ tawalô ḅac. Nahu bu inḅ gêlic ḅac sêḅôm domba nanḅ si ḅgac yob ḅac-ḅga mba, dec giam pôm sêḅê ḅac salinḅ-salinḅ ḅapanḅ. ³⁷ Goc inḅ sôm têḅ inḅ ndê ḅgacsêḅomi, “Gêḅ ḅandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ḅandô sa-ḅga daêsam dom. ³⁸ Bocdinanḅ atenḅ mbec têḅ ôm ḅadau bu êḅkinḅ lau gwelenḅ-ḅga sêsôc inḅ ndê ôm ma sêndic gêḅ ḅandô sa.”

10

Yisu kêyalin †apospel 12 sa (Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta in ndê ngac-sênomi 12 sêtên in si, ma kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêm bac honñ ñayham sa. ² Aposel 12 dau si ñaê bocdec. Ngac ñamata-nga in Saimon nañ sêsam bu Pita, lu in asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ngac kôc takis-nga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon nañ sêsam bu 'Ngac †Selot,' ma Judas Iskeriot nañ tiñambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkin aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau (Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkin lau 12 dinañ sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ñac bocdec bu, "Asôc lau apa ti lau †Samaria-nga si malac dañ dom, ⁶ tigenñ gêtñ ñamata-nga atêtñ domba Israel-nga nañ sinğa su, nañ andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtñ lau bu Anötö ndê gôlinñ meñ kêpinñ su. ⁸ Akôm lau gêm bac ñayham sa, ma akôm lau ti gêm bac leprasi ñamlic ñawasi sa. Auñ lau batê sêtisa, ma asoc ñalau sac su yêc lau. Anötö kêñ ñaclai têtñ mac ñaôli mba, ma bocdinañ anem lau sa ñambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtñ ndoc mac anşêlêtñ andi, nañ gauc nem wapa señ-nga dom. Anşêlêtñ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ñakwê aô daôm-nga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Ñalêtñ solop bu lau sêlôm lau nañ sem gwelenñ mêtê-nga ma sêpuc ñac dônñ ña gêtñ dinañ, nañ ti ñac si ñaôli ô gwelenñ.

¹¹ "Malac bocke mac bu asôc andi, nañ anşalê ñamalac ñayham nañ toc Anötö sa ñapep, bu ambo

awhinj inj e mac ahu malac dau sinj. ¹² Têh ndoc mac api inj ndê andu andi, nanj anem mbec inj ndê lau ña mbec yom malô-ñga. ¹³ Ma ñac lau dau bu lau gitêh, goc yom malô oc yêc ñac. Ma ñac bu lau gitêh dom, goc mac nem mbec yom malô-ñga oc gacgen yêc mac-ñga. ¹⁴ Ma lau malac danj bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinanj sinj ma atonj kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têh mac bu têh Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga, lau malac dinanj-ñga oc sêtap ñagêyô sac sambuc sa, hôc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêh têh lau Sodom ti Gomora-ñga têh têm ñambu-ñga, nanj su.”

*Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ “A ñgô su nanj! Aô wanjinj mac asa andi, atôm domba nanj sêsip giam pôm si gameñ. Bocdinañ akôc gauc ñapep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê ñayham enj e lau danj gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têh lau nanj sêkêh whinj aô dom, bu ñac oc sêkêh mac atêh lau sêmatôc yom-ñga andi, ma sêhi mac ña sö yêc ñac si lôm wê-ñga. ¹⁸ Tu mac anjuc aô-ñga dec ñac oc sêkêh mac alhac gôlinjwaga ti kinj si anjgô-ñga. Ndoc dinanj ti mac nem ndoc bu awhê anenj yom sa têh lau atu-tu dinanj, ma têh lau akêh gameñ honj, nanj whinj. ¹⁹ Ma têh ndoc sêkôc mac dôh, nanj ahêgo daôm dom tu yom asôm-ñga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ñga. ²⁰ Ma yom nanj mac bu asôm, nanj mac nem yom dom. Damam undambê-ñga oc kêh inj ndê Ñalau puc mac dôh, ma hôc nem awham sa.

²¹ “Têh ndoc ñawapac-ñga dinanj, lau nanj sêkêh whinj dom oc sêhoc si asidôwai sêkêh whinj aô-ñga

asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têtj atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai, ma sêkêtj ñac sêtêtj lau bu sêndic ñac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aõ-ñga. Magoc asa nañ bu lhac ñañga ma hu aõ siñ dom, nañ oc tap Anötö ndê mwasin nem inñ si-ñga sa. ²³ Ma lau bu sêkêtj kisa mac, goc ahu ñac si malac siñ ma atêtj malac ñañ andi. Yom ñandô aõ wasôm têtj mac! Mac nem gwelenñ anem mêtê ñawaê ñayham-ñga yêc malac Israel-ñga hoñ oc pacndê dom, e Ñamalac ndê Atu meñ sa tiawê.”

*Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac gitôm inñ dau
(Luk 6:40)*

²⁴ “Kwapuc ñañ oc hóc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn inñ, nañ dom. Ma ñgac akinñ oc hóc gêlêc inñ ndê ñadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ñgac akinñ bu tôm ndê ñadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ñadau aõ ma sêsam aõ bu †Belsebal, ma bocdinañ ñac oc sêkôm têtj ñadau ndê lau mac, hóc gêlêc su.”

*Atöc lau nom-ñga dom
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Magoc atöc daôm tu lau nañ sêkêtj kisa mac-ñga dom. Ñahu bu gêtj hoñ nañ lau sem ahuc, me yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê. ²⁷ Yom nañ aõ gasôm têtj mac têtj ôbwêc, nañ asôm asê têtj acsalô, ma yom nañ aõ gac yom sec têtj mac, nañ asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atöc lau nañ bu sêndic mac ndu-ñga dom, bu ñac gitôm dom bu sêseñ mac gatôm su whinñ. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc inñ ñapu. Bu mba, goc inñ gitôm bu kêtj mac

ɲamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêniŋga gacgeŋ.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc naŋ lau sêlic bu gêŋ ɲambwa. Tigeŋ Anötö gêlic gêŋ saunɲ dinaŋ bu gêŋ ɲambwa dom, ma inɲ bu lôc dom, dec daŋ oc niŋga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinaŋ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiŋ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inɲ kêyalê mac e pi sa, gitôm inɲ sê mac nem kêclaun honɲ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

³² “Asa naŋ sôm asê yêc ɲamalac aŋgô-ŋga bu inɲ kêŋ whiŋ aö, naŋ aö wasôm inɲ ndê ɲaê asê yêc Damaŋ undambê-ŋga aŋgô-ŋga. ³³ Tigeŋ asa naŋ sêc inɲ ndê kêŋ whiŋ aö-ŋga ahuc yêc ɲamalac aŋgô-ŋga, naŋ wasêc inɲ ahuc yêc Damaŋ aŋgô-ŋga bocdinaŋ.”

Taŋkuc Yisu ti dahôc ɲawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aö gameŋ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêŋ kisa dau. ³⁵ Tu aö-ŋga dec damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ. ³⁶ Ngac daŋ oc tap inɲ ndê ɲacyo sa yêc inɲ dau ndê lau.

³⁷ “Asa naŋ tac whiŋ damba me dinda me atuŋgac me atuwê hôc gêlêc inɲ ndê atac whiŋ aö su, naŋ oc tôm dom bu ti aneŋ daŋ. ³⁸ Ma asa naŋ tec

bu hôc inj ndê a gicso dau* ma ênkuc aö, nanj tòm dom bu ti anej danj bocdinañ. ³⁹ Lau nanj takwê gêñ nom-nga napanj tu puc ñac si ñamlic dôñ-nga, nanj oc sêninga. Magoc asa nanj bu hu gêñ nom-nga sinj tu aö-nga, nanj oc mbo tali napanj.

⁴⁰ “Lau nanj sêkôc mac sa, nanj gitôm sêkôc aö daunj sa, ma ñac nanj sêkôc aö sa, nanj sêkôc Anötö nanj kêkinj aö gameñ, nanj sa. ⁴¹ Asa nanj toc anej propet danj sa, ma kôc inj sa tu inj ti propet gêm aö anôñ-nga, nanj Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têñ inj gitôm inj kêñ têñ propet dau. Ma asa nanj toc ñamalac gitêñ danj sa, ma kôc inj sa tu anej ñaê-nga, nanj Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têñ inj gitôm inj kêñ têñ ñgac gitêñ dau. ⁴² Ma asa nanj kôm gêñ saunj bocke bu nem lau nanj sênkuc aö, nanj sa, tòm inj kêñ bu ñalhuc têñ ñac sênôm, nanj Anötö oc êñlhinj inj sinj dom. Inj oc kêñ ñagêyô ñayham têñ inj yomandô.”

11

¹ Yom honj dinañ Yisu sôm têñ inj ndê ñgacsêñomi 12 tu êndôhôn ñac-nga. Inj gic bata yom dau, goc kêsêlêñ golom-golom malac nanj sêyêc gameñ Galili-nga dinañ, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, Ñgac Kêku Lau-nga
(Luk 7:18-35)*

² Têñ ndoc dinañ Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndöc gapocwalô, ma inj ngô ñawaê pi gêñ honj nanj Kilisi kôm. Bocdinañ inj kêkinj inj ndê sêñomi ñatô sêtêñ Yisu si, ³ ma sêndac inj bocdec bu, “Anötö gic bata

---

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, nanj ñahu bu tamasañ daunj tòm bêc honj bu dahôc ñandê ti ñawapac tu inj-nga e tòm dambac ndu tòm inj dau mbac ndu.

têḅ yac bu oc êḅkiḅ Mesaya. Am daôm dinanḅ, me yac oc akêḅ batanḅ ḅgac danḅ tiyham?” ⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têḅ Jon pi mêtê nanḅ mac anḅô aô gahoc asê, ma pi gêḅ nanḅ mac alic aô gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gamenḅ tiyham, lau bôliḅ sêḅsêlêḅ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ḅamlic ḅawasi sa, lau danḅgasuḅ bic sêḅḅô yom, lau batê sêtisa, ma lau ḅalôm sawa sêḅḅô ḅawaê ḅayham. ⁶ A ḅô! Lau nanḅ atac lu-lu tu aô-ḅga dom, nanḅ oc sêtap Anôtô ndê mwasinḅ sa.”

⁷ Jon ndê sêḅomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têḅ lau tonḅ atu nanḅ sêḅbo sêwhinḅ inḅ. Inḅ ndac ḅac bocdec bu, “Têḅ ndoc mac asa atêḅ Jon yêc gamenḅ sawa a, dec gauc gêm bu atap ḅamalac kainḅ bocke sa? Mac bu alic ḅgac gauc babalê gitôm gakoc nanḅ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ḅgac danḅ nanḅ sôc ḅakwê ḅayham, a? Mba! Lau nanḅ sêḅôc ḅakwê ḅayham, nanḅ sêḅbo gamenḅ ḅayham gitôm kinḅ si andu. ⁹ Bocdinanḅ aô wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet danḅ? Yomandô! Inḅ propet danḅ, ma inḅ hóc gêlêc propet honḅ su. ¹⁰ Propet akwa danḅ to yom nanḅ Anôtô sôm têḅ Mesaya bocdec bu, ‘Aô wanḅkinḅ aneḅ ḅgac aheḅ-ḅga muḅ am, bu êmasanḅ am nem seḅ.’ Y om pi ḅgac aheḅ-ḅga dau hêganônḅ Jon solop. ¹¹ Yêc ḅamalac nom-ḅga, danḅ hóc gêlêc Jon, ḅgac Kêku Lau-ḅga su dom. Tigenḅ aô wasôm yom ḅandô têḅ mac, bu lau honḅ nanḅ sêḅbo Anôtô ndê gôliḅ ḅapu, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinanḅ, nanḅ honḅ sêhóc gêlêc Jon su yêc Anôtô anḅô-ḅga.

¹²⁻¹³ “Muḅ-ḅga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwananḅ pi Anôtô ndê gôliḅ. Ma ḅac si

yom nandô sa dom, e Jon meŋ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ. Têŋ ndoc Jon gic hu yom dau e meŋ têŋ kwahic dec, Anötö ndê gôliŋ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êŋkiŋ propet daŋ muŋ Mesaya, naŋ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têŋ mac bu yomandô, Jon iŋ propet dau dinaŋ. Mac akêŋ whiŋ yom dinaŋ, me mba? ¹⁵ Mac bu daŋamsuŋ yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom!

¹⁶ “Lau têm dindéc-ŋga ŋac lau kain bocke? Ŋac sêtôm balêkoc naŋ sêkôc whê sêmbo malac lôm, naŋ sêtucdiŋ ŋac si silip ŋatô ma sêsôm, ¹⁷ ‘Têŋ ndoc naŋ yac ac oŋ bu datê wê, naŋ mac atec. Ma têŋ ndoc yac am wê daŋgibo-ŋga, naŋ mac atec bu atañ awhiŋ.’ ¹⁸ Ma lau têm dindéc-ŋga bocdinaŋ. Jon meŋ ma gêŋ gêŋ ti nôm gêŋ ŋayham dom, ma sêsôm bu ŋalau sac mbo iŋ ndê ŋalôm. ¹⁹ Ma Ŋamalac ndê Atu meŋ nôm ti gêŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ sêsôm bu iŋ ŋgac gêŋ gêŋ ti nôm wain ŋawahô-ŋga, ma bu iŋ hê silip têŋ lau sac ti lau sêkôc takis-ŋ ga. Bocdinaŋ, mac lau têm dindéc-ŋga atôm balêkoc naŋ sêkôm tô aŋiŋ ŋapaŋ. Tigeŋ Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêŋ hoŋ, ma iŋ ndê lau sêŋyalê bu iŋ ndê lêŋ iŋ lêŋ solop.”

*Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau kwi dom
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Têŋ dinaŋ Yisu gic hu pu lau naŋ sêndöc malac ŋatô. Ŋahu bu iŋ k ôm gêŋ dalô daêsam yêc ŋac aŋgô-ŋga, tigeŋ ŋac sem si ŋalôm kwi dom. ²¹ Iŋ sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ŋga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac nandê sa. Lau

apa nanj sêndöc Taya ma Saidon, nanj bu sêlic gêñ dalô nanj aö gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tòm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtañ si sac. ²² Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têñ mac bu têñ ndoc Anötö êmatôc lau-nga, nanj inj oc kêñ ñagêyô sac sambuc têñ mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêñ têñ lau Taya ti Saidon-nga, nanj su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-nga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêñ dalô gitôm mac alic su, dec oc tòm sêhu si sac siñ ma sêndöc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aö wasôm têñ mac bu Anötö oc kêñ ñagêyô sac têñ mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêñ têñ lau Sodom-nga.”

Yisu kêpiñ Damba
(Luk 10:21-22)

²⁵ T êñ ndoc dinañ Yisu tenj mbec ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aö wampin am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têñ lau nanj sêngwiniñ dau, ma siñ kwi têñ lau nanj gauc gêm bu ñac lau tigauc ma sêñyalê gêñ honj. ²⁶ Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kêkuc am ñaôm nem atac whinj.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damañ kêñ gêñ honj sip aö amañ. Lau ñañ sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau ñañ sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôc inj asê têñ ñac, nanj sêñyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau honj nanj ahóc ñawapac ma kwampac, nanj atêñ aö amenj, ma aö wakêñ mac asê awham su. ²⁹ Amenj ma akôm aö neñ gwelenj awhinj aö, ma

aö oc wandôhôn mac. Aö ngac malô ma gatoc daun sa dom, ma mac oc atap malam anwhañ daôm-nga sa yêc aö. ³⁰ Nahu bu gwelen nañ mac akôm awhiñ aö, nañ ñadehe dom, ma aö wakêñ mac ahôc ñawapac atu dom.”

12

Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga (Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têñ têm dinañ ñabêc †Sabat-nga dañ, nañ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêñsêlêñ sêmbo lôcwha nañ gic ôm wit-nga dañ kic. Ma gêñ yô ngacsêñomi, dec sêkôc wit ñandô ma señ. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têñ in, “Lic su nañ. Am nem ngacsêñomi sêkôc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelen kain dinañ têñ bêc Sabat-nga dom.” ³ Goc Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc, pi gêñ nañ Kiñ Dawid ti ndê lau sêkôm têñ ndoc gêñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuñ nañ lau sêkêñ ti da, nañ Moses kêñ yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma lau bambaliñ sêneñ dom. Ma Dawid ti ndê lau señ, magoc lau dañ sêñgôliñ yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêñ dañ tiyham, nañ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têñ bêc Sabat-nga hoñ dabuñsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuñ, ma gwelen dinañ kêgili yomsu Sabat-nga. Magoc lau sêñgôliñ yom pi ñac dom.

⁶ “A ö wasôm têñ mac, bu gwelen nañ aö gameñ tu wakôm-nga, nañ hóc gêlêc sakiñ lôm dabuñ-nga hoñ su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘Gêñ atu

nañ aô atac whiñ, nañ hóc gêlêc mac nem da hon su, nañ bu mac tamwalô lau. Mac aňyalê yom dau ñahu dom. Mac bu aňyalê, dec gitôm dom bu mac aňgôliñ yom pi lau nañ sêkôm gêñ so dañ dom. ⁸ Bu Ñamalac ndê Atu iñ gêñ hon ñadau, ma iñ Pômdau bêc Sabat-ñga whiñ.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têtj bêc Sabat-ñga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêñ gi, ma sôc ñac si lôm wê-ñga gi. ¹⁰ Ma yêc dinañ, ñgac amba tibalê dañ ndôc. Lau Palêsai sêñsalê yom tu sêñgôliñ pi Yisu-ñga, goc sêndac iñ, “Yac bu dakôm ñamalac dañ ñamlic ñayham sa têtj bêc Sabat-ñga, oc tañgîlî yomsu Sabat-ñga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Mac nem domba dañ, bu peñ sip sê ñalôm têtj bêc Sabat-ñga, nañ mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinañ yac bu dakôm ñayham ma danem lau sa têtj bêc Sabat-ñga, oc daso yomsu Sabat-ñga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têtj ñgac dau, “Êmatôc amam!” Ma iñ kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham, gitôm iñ amba dañga. ¹⁴ Tigeñ lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêñ sêndic Yisu ndu-ñga.

Yisu iñ Anötö ndê Ñgac Akiñ

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameñ dinañ siñ. Lau daêsam sêñkuc iñ, ma iñ kôm ñac si gêm bac hon ñayham sa. ¹⁶ Tigeñ iñ gic yao bu sêsôm iñ ñahu asê dom. ¹⁷ Ñalêñ dinañ yom nañ propet Aisaya sôm pi Mesaya mun su, nañ ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

- 18 Alic aneņ ņgac akin ę dindec, naņ aö kayalin in sa. Aö atac whin in këlêc, ma aneņ ęalôm tisambuc in. Wakêņ aneņ ęalau nem in ahuc, ma in oc hoc yom gitêņ matôc-ęga asê têņ lau akêņ gameņ nom-ęga hoņ.
- 19 In oc sôm yom tac ęandê-ęga me mbwêc ęaņga dom. Ma lau daņ oc sêņgô in whasuņ yêc malac lôm dom.
- 20 Gakoc timdec in oc pôn ę dulu dom, ma ya ęawê naņ tisauņ, naņ in oc yu ndu dom.* Ma in oc kôm bocdinaņ e nditôm in ndê yom gitêņ matôc-ęga nem nom sambuc ahuc.
- 21 Ma lau akêņ gameņ nom-ęga hoņ oc sêkêņ bata bu Anötö nem ęac si tu in ndê ęaê-ęga. *[Ais 42:1-4]*

Yisu ndê ęaclai ęahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

- 22 Têņ têm dinaņ lau sêwê ęgac daņ naņ ęalau sac kôm in tandô t ipec ma awha mba, naņ sêtêņ Yisu sêmeņ. Yisu soc ęalau sac dinaņ su, goc kôm ęgac dau ęayham sa, ma in ęêlic gameņ ma sôm yom asê.
- 23 Lau hoņ sêhêdaê tu Yisu-ęga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu in ęgac dau dec, me?” 24 Tigeņ lau Palêsai sêņgô ęawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “In kôc ęaclai yêc ęalau sac si ęadau †Belsebal, dec in soc ęalau sac su.” 25 Yisu kêyalê ęac si gauc, ma sôm, “Lau gameņ daņ, me malac daņ, me gôlôwac daņ, bu sêwhê dau kôc, dec ęac oc sêlhac ęaņga dom,

---

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ęawê naņ mbac, naņ hêganôn ę lau naņ sêkêņ whin ęaņga dom.

ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ²⁶ Ma Sadañ bocdinañ. In bu soc dau ndê ñalau sac su, dec in kên kisa dau, ma in ndê ñaclai oc niñga.

²⁷ “Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêñomi nañ sêsoc ñalau sac sêwhiñ, nañ mac añgôliñ yom dau pi ñac whiñ, a? Ñac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigeñ aö gasoc ñalau sac ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec añyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôliñ gêñ hoñ, nañ hôc asê mac su.

²⁹ “Ñgac dañ oc sôc ñgac ti licwalô atu dañ ndê andu ma êñgaho in ndê wapa su ñalêñ bocke? Gêñ ñamata-ñga in sô ñgac dau dôn, goc kôc in ndê wapa su. Ma Sadañ in gitôm ñgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa nañ kalhac whiñ aö dom, nañ ti aneñ ñacyo. Ma asa nañ gic lau sa sêtêñ aö sêmeñ dom, nañ soc ñac su yêc aö. ³¹ Tu dinañ-ñga aö wasôm têñ mac bu ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac siñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hoñ kwi. Tigeñ yom sac nañ ñamalac dañ bu sôm pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc kwi dom.†

³² Asa nañ bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigeñ tiñambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi. Magoc asa nañ bu sôm yom sac pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi têñ têm dindéc-ñga dom, ma têñ têm ñambu-ñga dom bocdinañ.”

*Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac
(Luk 6:43-45)*

---

† **12:31:** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ñaclai yêc Sadañ ndê ma soc ñalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc nañ sêsôm pi Ñalau Dabuñ.

³³ Ma Yisu sôm, “A ñayham sem ñandô ñayham. Ma a sac sem ñandô sac. Dalic a ñandô, dec tanjalê a bu ñayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc ñatui! Mac atôm bu asôm yom ñayham dan dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê nan hóc ñac si ñalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê ñayham hóc lau ñayham si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom ñayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aö wasôm yom ñandô têt mac. Tiñambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ñambwa hon nan ñac sêsôm. ³⁷ Lau nan si yom ñayham, nan in oc sam ñac bu lau gitêt, magoc ñac nan si yom sac, nan oc sêtap in ndê matôc sa.”

*Lau sêndac Yisu bu kôm gêt dalô
(Luk 11:29-32)*

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhôn-waga yomsu-nga ñatô sêsôm têt Yisu, “Kêdôhôn-waga, yac bu alic am kôm gêt dalô atu bu whê nem ñahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têt dindec-nga, mac lau sac nan apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêt bambalin gitôm lau mockain-nga. Mac andac bu alic gêt dalô, magoc Anötö oc kêt gêt dalô tigen têt mac alic, tôm gêt dalô nan in kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu ñalôm gitôm acsalô tö ti ôbwêc tö. Ma bocdinañ Ñamalac ndê Atu oc yêc nom ñalôm nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö. ⁴¹ Têt ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa, nan sêkac si ñalôm kwi. Ma ñgac nan hóc gêlêc Jona su dec mbo, tigen mac am daôm kwi dom. Tu dinañ-nga têt bêc matôc-nga, lau Ninewa oc sêtisa akêt lau batê sêwhin mac lau têt dindec-nga, ma ñac oc sêhoc mac nem sac asê.

⁴² Munḡga, Kwin Siba-ḡga‡ kêsêlêḡ senḡ baliḡ bu ḡḡo Kiḡ Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ḡgac naḡ hóc ḡêlêc Solomon su, naḡ mbo dec. Magoc mac akêḡ daḡam iḡ dom. Tu dinaḡ-ḡga, têḡ bêc matôc-ḡga, Kwin dau oc tisa whiḡ mac lau têm dindec-ḡga, ma hoc mac nem sac asê.”

*Nalau sac sêḡsalê mala naḡ yêc ḡambwa
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Têḡ ndoc ḡalau sac daḡ sa yêc ḡamalac daḡ, naḡ ḡitôm iḡ kêḡihi mbo gameḡ sawa ma kêsâlê mala êḡwhaḡ dau-ḡga. Tigeḡ têḡ ndoc iḡ tap sa dom, ⁴⁴ naḡ iḡ oc sôm têḡ dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu naḡ aô gahu siḡ su.’ Ma iḡ oc mbu ndi ma tap sa bu ḡamalac dau ndê ḡalôm yêc ḡambwa, ḡitôm andu naḡ sêmasaḡ ḡawasi sa. ⁴⁵ Dec iḡ oc sa ndi, wê ḡ alau 7 naḡ sac sambuc sêhóc ḡêlêc iḡ su, naḡ sêmeḡ, ma hoḡ sêsôc ḡamalac dau ndê ḡalôm sêndi, ma sêmbô dinaḡ. Bocdinaḡ ḡawapac naḡ tap ḡamalac dau sa, naḡ hóc ḡêlêc ḡawapac ḡamata-ḡga-ḡga su. Ma ḡalêḡ tigeḡ mac lau sac têm dindec-ḡga, oc atap ḡawapac atu sa têḡ têm ḡambu-ḡga.”

*Yisu dinda ti asii
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Lau daêsam sêmbô andu daḡ sêwhiḡ Yisu têḡ ndoc iḡ sôm yom dinaḡ mbo, ma iḡ dinda ti asii sêmeḡ sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têḡ iḡ. ⁴⁷ Goc ḡamalac daḡ kêḡ ḡawaê têḡ iḡ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têḡ am.”

⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneḡ dinaḡ asa,

‡ **12:42:** Matyu to yom pi Kwin akêḡ gameḡ ḡapu-ḡga (South). Yom dau hêḡanôḡ Kwin Siba-ḡga, naḡ ndê miḡ sêto yêc 1 Kiḡ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameḡ Siba-ḡga bu ‘Arabia.’

ma asiņi ņac lau asa?” ⁴⁹ Goc iņ tōc amba tēŋ ndē ņgacsēŋomi, ma sōm, “Aō dinaņ ti asiņi dau dindec. ⁵⁰ Bu lau naņ daņga wambu Damaņ undambê-ņga ndē yom, naņ ņac aō asiņi ti lhuņwēi ma dinaņi.”

13

*Yom gōliņ pi ņgac kēbalip wit ņawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Tēŋ bēc dinaņ Yisu hu andu siņ ma sa gi ndōc Bugicton Galili-ņga ņamakê. ² Ma lau daēsam sēkac sa sēŋgihi iņ ahuc e ņasawa mbasi. Tu dinaņ-ņga dec iņ pi gi ndōc waņ daņ naņ poc kēpiņ baō. Ma lau hoņ dinaņ sēlhac baō. ³ Goc Yisu sōm yom gōliņ daēsam tēŋ ņac. Iņ sōm yom gōliņ daņ bocdec bu, “ņgac daņ sa gi bu êmbalip wit ņawhê yēc iņ ndē ôm. ⁴ Ma tēŋ ndoc iņ kēbalip gēŋ dau, naņ ņatō sēpeņ sēsip seņ, dec mbac sēmeņ ma seņ su. ⁵ Ma ņawhê ņatō sēpeņ sēsip gameņ hoc-hoc, naņ nom ņagec sac hoc ņahô ņambwa. ņawhê dau sēsip nom ņalôm gacgeņ si dom, dec sēpo sēpi sēmeņ ņagahô. ⁶ Magoc tiņambu ac pec ņagatôm ma gēm bōliņ. ņahu bu nom ņayham mba tu ņawakac sip ndi-ņga. ⁷ Ma wit ņawhê ņatō sēpeņ sēsip kwaņ ti ņakwa ņalôm, magoc tēŋ ndoc sēpo sēpi sēmeņ, naņ kwaņ pi whiņ e yaņ ndu. ⁸ Ma ņatō sēpeņ sēsip nom ņayham ma sēpo sēpi ņayham e sem ņandô. ņatô sem ņandô 30, ma ņatô sem 60 ma ņatô sem ņandô 100. ⁹ Asa bu daņgasuņ yēc, naņ ņgô aneņ yom.”

*Yom gōliņ ņahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Tiņambu Yisu ndē ņgac-sēŋomi sētigasuc iņ ma sēndac, “Tu sake-ņga am sōm yom tēŋ lau ņa yom

gôliņ?” ¹¹ Ma iņ ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôliņ ñalêñ ñahu sip ñalôm gi. Iņ kêyalîñ mac sa bu anjyalê ñahu dau, magoc lau nañ sêkêñ whiñ aö dom, nañ oc tôm dom bu sêñyalê. ¹² Asa nañ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidôñ, nañ Anötö oc kêñ gauc têt iņ êñlêc, e iņ êñyalê yom dau timala eñ. Magoc asa nañ yom dau tidôñ iņ dom, nañ Anötö oc kôc gêt hon su yêc iņ. ¹³ Tu dinañ-ñga aö wasôm yom têt lau ña yom gôliņ. Ñac sêlic gêt ñapañ, tigeñ ñac si gauc sa dom, ma ñac sêñgô yom ñapañ, tigeñ ñac sêñyalê ñahu dom. ¹⁴ Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêñgô aneñ yom ñapañ, magoc sêñyalê ñahu dom. Ma sêlic gêt nañ aö gakôm nañ ñapañ, tigeñ ñac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ñalôm ñadandi. Ñac si danğasuñ hóc ahuc, ma ñac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma danğasuñ sêñgô, ma sêñyalê aö tidôñ yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi, ma aö wakôm ñac ñayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

¹⁶ Ma Yisu sôm têt ñgacsêñomi, “Aö wampin mac nem tanôm ti danğamsuñ, bu mac alic gêt atu-tu nañ aö gakôm, ti anğô aneñ yom. ¹⁷ Aö wasôm yom ñandô têt mac bu propet ti lau gitêt daêsam nañ sêmbô muñ su, nañ sêkêñ bata bu sêlic gêt nañ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêñ bata bu sêñgô yom nañ mac anğô su, tigeñ sêñgô dom.”

*Yisu whê yom gôliņ wit ñawhê-ñga ñahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

18 Ma Yisu sôm, “Dec akêḅ daḅam ma wawhê yom gôliḅ ḅgac kêbalip wit ḅawhê-ḅga sa. 19 Yom pi ḅawhê naḅ sêpeḅ sêsip seḅ, naḅ hêganôḅ lau naḅ sêḅgô yom pi Anötö ndê gôliḅ, magoc sêḅyalê ḅahu dom. Bocdinaḅ Sadaḅ dau meḅ kêgaho yom dau su yêc ḅac si ḅalôm. 20 Ma yom pi ḅawhê naḅ sêpeḅ sêsip gameḅ hoc-hoc, naḅ hêganôḅ lau naḅ sêḅgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ḅagahô ma ti atac ḅayham. 21 Magoc tôḅ ḅawhê dinaḅ ḅawakac sip gi dom, naḅ yom dau tidôḅ yêc lau dinaḅ si ḅalôm dom. Sêlhac ḅasawa sauḅ, tigeḅ têḅ ndoc sêtap ḅawapac sa me lau sêkêḅ kisa ḅac tu Anötö ndê yom-ḅga, naḅ sêhu si sêkêḅ whiḅ siḅ ḅagahô eḅ. 22 Ma yom pi ḅawhê naḅ sêpeḅ sêsip kwanḅ ti ḅakwa ḅalôm, naḅ hêganôḅ lau naḅ sêḅgô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm ḅandô yêc ḅac si ḅalôm dom. ḅahu bu ḅac sêhêgo dau pi gêḅ nom-ḅga ḅapaḅ, ma sêsa lêḅ atac whiḅ mone-ḅga e gêḅ kaiḅ dinaḅ kôm Anötö ndê yom ahuc. 23 Ma yom pi ḅawhê naḅ sêpeḅ sêsip nom ḅayham ma sem ḅandô 30, me 60, me 100, naḅ hêganôḅ lau naḅ sêḅgô yom ma sêḅyalê ḅahu, ma sem ḅandô daêsam.”

Yom gôliḅ pi wahô

24 Yisu sôm yom gôliḅ daḅ tiyham bocdec bu, “Aö bu wawhê Anötö ndê gôliḅ sa ḅalêḅ bocdec. ḅgac daḅ kêbalip wit ḅawhê ḅayham sip ndê ôḅ. 25 Magoc têḅ ndoc lau sêyêc bêc, naḅ iḅ ndê ḅacyo meḅ, ma kêbalip wahô ḅawhê sip ôḅ dau whiḅ wit ḅawhê ḅayham, goc kôlhô gi. 26 Tiḅambu wit ḅawhê po pi meḅ, ma têḅ ndoc ḅandô sa, naḅ lau sêlic bu wahô pi meḅ whiḅ. 27 Goc ôḅ ḅadau ndê lau akiḅ sêtêḅ iḅ si ma sêsôm, ‘ḅadau, yac alic bu am kêbalip ḅawhê

ņayham sip nem ôm. Magoc wahô dec meņ akêņ nde?’ ²⁸ Ma inŋ ô yom ma sôm, ‘Ŋacyo danŋ kôm gêņ dau.’ Ma sêndac inŋ, ‘Am tac whiņ bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma inŋ sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whiņ. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhiņ dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêņ ŋandô sa-ņga. Têņ dinaņ aö oc wasôm têņ lau sêndic gêņ ŋandô sa-ņga bu sêndic wahô sa muņ, goc sêkic dôņ ma sêkêņ pi ya ndi. Ma tiņambu sêndic wit ŋandô sa pi aneņ andu gêņ ŋandô-ņga.’ ”

*Yom gôliņ pi gêņ ŋawhê sauņ
(Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)*

³¹ Ma inŋ sôm yom gôliņ danŋ têņ ŋac bocdec, “Anötö ndê gôliņ gitôm a soc ŋawhê, naņ ŋgac danŋ sô sip inŋ ndê ôm. ³² Ŋawhê dau inŋ gêņ sauņ-têc, tigeņ tiņambu oc po pi meņ e ti a atu hóc gêlêc gêņ ôm-ņga hoņ, ma mbac lôlôc-ņga oc sêmeņ sêhê si ŋaic yêc ŋasaņgac.”

*Yom gôliņ pi yist
(Luk 13:20-21)*

³³ Ma inŋ sôm yom gôliņ danŋ tiyham bocdec, “Anötö ndê gôliņ gitôm yist, naņ awhê danŋ kêņ sip plawa lôņ atu danŋ ma kêgaluņ e kôm plawa hoņ suņ.”

*Yisu sôm yom gôliņ daêsam
(Mak 4:33-34)*

³⁴ Yom hoņ naņ Yisu sôm têņ lau toņ atu dinaņ, naņ inŋ sôm ŋa yom gôliņ ŋambwa. Ma inŋ sôm yom ŋalêņ danŋ dom. ³⁵ Ma boc-dinaņ propet ndê yom bocdec ŋandô sa:

Aö wasôm aneñ yom ña yom gôlin, ma gêñ nan yêc sinj dau têtj têtj Anötö kêtj undambê ti nom e meñ, nan kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-ñga ñahu

³⁶ Goc Yisu hu lau honj sinj ma sôc andu gi. Ma inj ndê ñgacsêñomi sêtêñ inj si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-ñga ñahu sa têtj yac?”

³⁷ Ma Yisu sôm, “Ñgac nanj kêbalip ñawhê ñayham, nanj Ñamalac ndê Atu. ³⁸ Ma inj ndê ôm, nanj nom sambuc lec. Yom pi ñawhê ñayham hêganônj lau nanj sêmbo Anötö ndê gôlinj ñapu, ma wahô hêganônj ñalau sac si ñadau ndê lau. ³⁹ Ma ñacyo nanj kêbalip wahô ñawhê, nanj Sadañ dau. Ndoc sêndic gêñ ñandô sa-ñga, nanj tôm bêc ñambu-ñga, ma lau sêndic gêñ ñandô sa-ñga, nanj Anötö ndê añela. ⁴⁰ Têtj bêc ñambu-ñga, lau sac oc sêsip ya atu ñalôm sêndi, ñalêñ tigenj tôm wahô nanj lau sic sa ma sêkêñ pi ya gi. ⁴¹ Ñamalac ndê Atu oc êñkinj ndê añela, ma ñac oc sêkôc gêñ lêtôm-ñga ti lau honj nanj sêkôm sac, nanj su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma ñac oc sêmbalinj ñac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtañ atu ti lhô êñsinj pi dau. ⁴³ Têtj dinañ lau gitêñ si ñawasi ti ñawê oc pô gameñ gitôm ac, yêc ñac si Damba ndê gameñ undambê-ñga. Mac bu dañamsuñ yêc, nanj añgô aneñ yom.”

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ “Anötö ndê gôlinj ñamwasinj gitôm awa ñayham andô dañ nanj yêc sinj dau yêc nom dañ ñalôm. Ñamalac nanj tap awa dau sa, nanj oc sinj kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ñayham atu ma kêtj ndê gêñ honj têtj lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinañ bu kôc awa dau sa.

45-46 “Ma Anötö ndê gôliņ ɲamwasinġ gitôm yac ɲapa ɲaôli atu. Ngac tidulu gêņ-ņga naņ kêsâlê yac ɲapa ɲayham tu êmasaņ gôlôn-ņga, naņ bu tap yac ɲapa ɲayham andô dau sa, dec inġ oc lhô ndi ma kêņ ndê gêņ hoņ têņ lau sênemlhi, goc nemlhi yac ɲayham dau.”

Yom gôliņ pi wasaņ

47-48 “M a yom gôliņ daņ tiyham. ɲalêņ naņ Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo inġ ndê gôliņ ɲapu, naņ gitôm wasaņ naņ lau sêkêņ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasaņ dau si e meņhu. Goc lau sêhê sa pi baô gi. Ma sêndöc sic ma sêņyaliņ i ɲayham-ɲayham sa sip dalu, ma i sac-sac, naņ sêmbaliņ siņga. ⁴⁹Ma ɲalêņ tigeņ têņ bêc ɲambu-ņga, aņela oc sêmeņ ma sêwhê lau sac ti lau gitêņ kôc. ⁵⁰Naç oc sêmbaliņ lau sac sêsip ya atu ɲalôm sêndi, ma ɲac oc sêtaņ ti lhô êņsiņ pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹Yisu gic bata yom dinaņ, goc ndac inġ ndê ɲgacsêņomi, “Mac aņyalê aneņ yom hoņ dindac ɲahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵²Goc inġ sôm têņ ɲac, “Kêdôhônġwaga yomsu-ņga naņ sêņyalê Anötö ndê gôliņ ɲahu tidônġ whiņ, naņ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têņ lau, ma yom wakuc whiņ. Ma bocdinaņ ɲac sêtôm andu ɲadau daņ naņ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têņ lau.”

*Yisu ndê lau sêkôc inġ sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³Yisu sôm yom gôliņ hoņ dinaņ pacndê, goc hu gameņ dinaņ siņ. ⁵⁴Inġ mbu têņ inġ ndê malachu gi, ma kêdôhônġ lau mbo ɲac si lôm wê-ņga. Dec ɲac

sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ñayham ti ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu, nañ ñgac dec tap sa yêc nde? ⁵⁵ Inj k apenta ndê atu! Inj dinda inj Maria, ma inj asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma inj ndê lhuwêi sêmbô sêwhinj yac. Bocdinañ gêñ honj dindec inj kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ñac atac lu-lu tu inj-nga. Magoc Yisu sôm têtj ñac, “Lau honj sêtoc propet dañ sa, tigenj yêc propet dau ndê malachu, inj dau ndê lau sêtoc inj sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ñac sêkêtj whinj inj dom-nga, dec inj kôm gêñ dalô atu-tu daêsam yêc ñac si gameñ dom.

14

Herod Antipas ñgô ñawaê pi Yisu (Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têtj ndoc dinañ †Herod, nañ gêm gôlinj gameñ Galili-nga, nañ ñgô ñawaê pi Yisu. ² Ma inj sôm têtj inj ndê lau akinj bu, “Ñgac dê mboe Jon, Ñgac Kêku Lau-nga nañ tisa akêtj lau batê-nga. Ma tu dinañ-nga inj kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu dinañ.”

Herod gic Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndu ñaminj (Mak 6:17-29)

³⁻⁴ Muñ-nga, Herod gêm inj ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têtj inj, “Am kôm gêñ so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêtj ndê lau bu sêkôc Jon dôñ ma sêkêtj inj ndöc gapocwalô. ⁵ Herod tac whinj bu ndic Jon ndu, tigenj inj töc lau daêsam nañ sêlic Jon bu propet dañ. ⁶ Têtj ndoc dañ sêndê mwasinj tu Herod ndê bêc dinda kôc inj-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasinj dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec inj kêmatinj yom têtj inj ma sôm, “Yomandô aö wasôm têtj am.

Gêñ bocke am bu tac whiñ nanj sôm, ma aö oc wakêñ têtñ am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. Inj dinda tec Jon, dec sôm têtñ bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whiñ bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kêñ inj ndê ñagôlôn sip pele danj ma kêñ têtñ aö, bu walic pi tanônj bu inj mbac ndu ñandô.” ⁹ Têtñ ndoc Herod ngô yom dinanj, inj ndê ñalôm ñawapac atu. Tigenj tu inj kêmatinj yom yêc lau honj anjô-nga, dec inj sôm têtñ inj ndê lau sinj-nga bu sêkôm tôm bawhê dau tenj. ¹⁰ Inj kêkinj ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkêñ ñagôlôn sip pele danj, ma sêkôc sêmeñ ma sêkêñ têtñ bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêñ têtñ dinda gêlic. ¹² Tinjambu Jon ndê sêñomi sêmeñ sêkôc inj ñamlanj sa ma si sêñsuhuj. Goc sêtêtñ Yisu si ma sic minj têtñ inj.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têtñ ndoc Yisu ngô ñawaê pi Jon, nanj inj pi wanj danj gi bu pi bugictonj ñadanga, ma lhö têtñ gameñ sawa danj ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêngô ñawaê bu inj pi wanj dau gi, ma daêsam sêwê sêmba baö ma sêñkuc inj. ¹⁴ Têtñ ndoc Yisu sôc baö gi, nanj gêlic lau daêsam dinanj ma tawalô ñac. Ma inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

¹⁵ Têtñ telha, kêpinj bu ac ndi sip, goc ngacsêñomi sêtêtñ inj sêmeñ ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kêñ lau sêlhö sêtêtñ malac sêndi bu sênemlhi si gêtñ sêneñ-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneñ gêtñ yêc dec. Mac daôm akêñ gêtñ têtñ ñac sêneñ.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalêñ nde, bu yac mba bolom amandanj

ma i lu solop dec yêc.” ¹⁸ Goc in sôm, “Akôc gên dau sa amenj.” ¹⁹ Ma in sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc kwanj. Inj kôc bolom amañdaj ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma inj kêj têtj ngacsêjomi, ma sic sam têtj lau. ²⁰ Nac honj sej gitôm, ma ngac-sêjomi sic gên ñadêlê sa sip gatop 12 e meñhu. ²¹ Lau nanj sej gênj dau, nanj si laungac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêj mbo bu ñahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinanj su, goc Yisu kêkinj ndê ngacsêjomi sêpi wanj bu sêmunj inj sêmbu sêpi bugictonj ñadanga sêndi. Ma inj dau gacgenj mbo, bu kêj lau sêlhö sêndi. ²³ Sêlhö si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu tenj mbec. Nasec sa, ma inj tawasê mbo. ²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêj mbo bu ñahô têtj ñac gi. ²⁶ Magoc têtj ndoc ngacsêjomi sêlic inj kêsêlêj mbo bu ñahô, nanj sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau danj!” ²⁷ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Atöc daôm dom! Nalôm pêj dônj, bu aö dauj dec.” ²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinanj, nanj goc sôm aö wanjêlêj wambo bu ñahô watêj am waloc.” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêj mbo bu ñahô têtj inj gi. ³⁰ Magoc mbu ñadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu solonj tigenj. Goc inj mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!” ³¹ Nğahô Yisu kêmatôc amba gi, hê inj sa ma sôm, “O am ngac kêj whinj babalê-ñga. Bocke ma am atac lu-lu tu anenj ñaclai-ñga?” ³² Goc injlu sêpi wanj si,

ma mbu timalô. ³³ Ma ngacsênomi nanj sêndöc wanj sêpônj haduc ma sêmpinj inj ma sêsôm, “Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

*Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)*

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baö yêc malac Genesaret. ³⁵ Ma têtj ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu menj, nanj sêkênj ñawaê têtj gamenj ñamakê-nga honj, ma lau sêkôc si lau gêmbac honj sa sêtêtj inj sêmenj. ³⁶ Nac sêtenj bu sêmasec inj ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau honj nanj sêmasec inj, nanj ñayham sa.

15

*Gênj nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-
nga
(Mak 7:1-23)*

¹ Têtj dinanj lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêmenj akênj Jerusalem sêtêtj Yisu si, ma sêndac inj, ² “Tu sake-nga am nem ngacsênomi sêkôm ñagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj yac, nanj popoc? Têtj ndoc sênenj gênj, nanj sêngwasinj amba munj su dom.” ³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôlinj sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc? ⁴ Anötö dau sôm, ‘Toc damam lu dinam sa,’ ma inj sôm tiyham bu, ‘Asa nanj sôm yom sac pi inj damba me dinda, nanj oc sêndic inj ndu.’ ⁵ Tigenj mac anjuc yomsu dau dom. Ngac danj ndê awa me gênj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj sôm têtj injlu, ‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gênj dindec aö wakênj ti da têtj Anötö,’ ⁶ goc mac alic ñayham bu inj toc damba sa dom. Bocdinanj mac asenj Anötö

ndê yom nanj sôm bu atoc damam lu dinam sa, nanj popoc, tu bu anjuc lau andô si njagôlinj. ⁷ Mac lau atim yom lau-nja! Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj hêganônj mac solop. Inj sôm bu, ⁸ *‘Lau dindêc sêtoc aô sa nja whasunj njambwa, tigenj njac si njalôm yêc danj dau-nja. ⁹ Njac sem akinj aô njandô dom, ma yom nanj sêndôhônj tênj lau, nanj njamalac si yomsu njambwa.’*”

¹⁰ Goc Yisu ta lau honj ma sôm, “Anjô ma anjalê njapep. ¹¹ Gênj danen-nja nanj sip njamalac whasunj, nanj kôm njac njadômbwi sa yêc Anötô anjô-nja dom. Tigenj yom nanj sa akênj njamalac whasunj, nanj kôm njac njadômbwi sa.” ¹² Tênj dinanj Yisu ndê njacsênjomi sêtigasuc inj ma sêsôm tênj inj, “Lau Palêsai sênjgô am nem yom dinanj, dec kôm njac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?” ¹³⁻¹⁴ Goc inj sôm tênj njac, “Ahêgo daôm tu njac-nja dom! Atec njac. Lau honj nanj danja wambu Damanj undambê-nja ndê yom dom, nanj sêtôm wahô nanj inj oc puc sa ti njawakac. Njac bu sêtoc senj tênj lau njatô, magoc njac tandô pec. Ma njac tapec danj bu wê tapec danj, injlu lu-lu oc sêpenj sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlinj dinanj njahu sa tênj yac?” ¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Tênj nde mac oc anjalê? ¹⁷ Alic! Gênj nanj sip njamalac whasunj, nanj sip inj njatac njalôm gi, ma tinjambu sa menj tiyham. ¹⁸ Tigenj yom sac nanj sa njamalac whasunj, nanj sa akênj inj ndê njalôm, ma sac nanj yêc njamalac njalôm, dec kôm inj njadômbwi sa yêc Anötô anjô-nja. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic njamalac ndu-nja, mêtê mockainj-nja nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom, nanj sêkôm, mêtê sênem kanj gênj-nja, yom tasanj,

ma yom sêpu lau-nga, ²⁰ nan yêc ñamalac ñalôm, nan kôm ñac ñadômbwi sa. Tigen yac bu tanğwasıñ aman dom ma daneñ gêñ, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga dom.”

Awhê Kanan-nga kêñ whıñ ñanğa
(Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinañ sıñ, ma in ti ndê ñgacsêñomi sêtêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-nga si. ²² Ma awhê Kanan-nga dan, nan ndöc gameñ dinañ, nan têtñ in meñ ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Ñalau sac kêñ ñawapac atu têtñ aö atuñwê, ma kôm in tisac.” ²³ Yisu gêm dôñ ma ô yom dan dom, goc ñgacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm, “Kêñ in lhö ndi, bu in kékuc yac ma mbwêc yom ñapan.” ²⁴ Ma in sôm, “Awhê dau in awhê Israel-nga dom. Anötö kêkin aö bu wanem lau Israel-nga sa, bu ñac sêtôm domba nan sıñga su.”

²⁵ Têtñ dinañ awhê dau meñ pôn haduc têtñ in ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aö sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêtñ daneñ-nga su ma tambalin têtñ giam sêneñ.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigen giam nan sêndöc ñadau ndê tebo ñapu, nan señ gêtñ ñapopoc nan peñ yêc tebo.” ²⁸ Yisu ngô yom dinañ ma sôm, “O awhê, am kêñ whıñ ñanğa. Aö oc wakôm tôm am ndac.” Ma têtñ acgatu ñasawa dau dinañ, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêñ whıñ ndê ñgacsêñomi mbo Bugictoñ Galili-nga ñamakê. Goc in pi lôc dan

gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêḅ in sêmeḅ. ḅac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôlinḅ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêḅ ḅac sêyêc Yisu aḅgô-ḅga. Ma inḅ kôm ḅac hoḅ ḅayham sa. ³¹ Têḅ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlinḅ sêḅsêlêḅ tiyham, ma tapec si tandô ḅawa sa, naḅ sêhêdaê ḅandô. Ma sêmpinḅ Anötö Israel-ḅga.

³² Yisu ta inḅ ndê ḅgacsêḅomi sêmeḅ, goc sôm têḅ ḅac, “Aö taḅwalô lau dindec, bu sêmo sêwhinḅ aö gitôm bêc tö su. ḅac si gêḅ danêḅ-ḅga pacndê, ma aö gatec bu wakêḅ ḅac sêlhö sêndi ti gêḅ yô ḅac, mbo ḅac tagôlô yêc seḅ.” ³³ Magoc ḅgac-sêḅomi sêsôm, “Bocke? Gameḅ dec gameḅ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêḅ têḅ ḅac sêneḅ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom ḅinḅga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ḅatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têḅ lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec inḅ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danḅe, p ô kôc-kôc, ma kêḅ têḅ ḅgacsêḅomi, ma ḅac sic sam têḅ lau. ³⁷ ḅac hoḅ seḅ e gitôm, ma tiḅambu ḅgac-sêḅomi sic gêḅ ḅadêlê sa sip gatop 7 e meḅhu. ³⁸ Lau daêsam seḅ gêḅ dinaḅ e gitôm. ḅac si laḅḅgac ḅanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmo sêwhinḅ.

³⁹ Tiḅambu Yisu kêḅ lau hoḅ sêlhö si, goc inḅ ti ndê ḅgacsêḅomi sêpi waḅ danḅ ma sêtêḅ malac Magadan ḅagameḅ si.

16

*Lau Palêsai sêndac gêḅ dalô
(Mak 8:11-13)*

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi n̄atô sê t̄êj̄ Yisu sê meŋ bu sê nsahê in̄. N̄ac sê ndac in̄ bu kôm gêj̄ dalô bu t̄oc asê bu in̄ k̄oc n̄aclai yêc Anötö ndê. ² Dec in̄ sôm, “Mac bu alic umboŋ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi n̄ayham.’ ³ Ma mac bu alic umboŋ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêj̄ dalô umboŋ-ŋga dinaŋ, ma aŋyalê n̄ahu. Ma bocke dec mac aŋyalê gêj̄ dalô daêsam naŋ aö gakôm t̄êj̄ n̄asawa dindec, naŋ n̄ahu dom? ⁴ Mac lau sac naŋ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem l̄êj̄ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac aŋsalê gêj̄ dalô, tigen̄ Anötö oc k̄êj̄ gêj̄ dalô tigen̄ t̄êj̄ mac alic, gitôm gêj̄ dalô naŋ in̄ kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinaŋ su, goc hu n̄ac siŋ ma k̄ölhö gi.

*Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê
(Mak 8:14-21)*

⁵ T̄êj̄ ndoc Yisu ti n̄gacsêj̄omi sêmbu akêj̄ bug-icton̄ n̄adaŋga sê meŋ, naŋ n̄gacsêj̄omi sêk̄oc bolom dom, sêj̄lhiŋ dau siŋ. ⁶ Ma Yisu sôm t̄êj̄ n̄ac, “Ayob daôm n̄apep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc n̄ac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “In̄ sôm yom dinaŋ n̄ahu bu yac dak̄oc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu k̄êyalê n̄ac si yom dau, dec sôm, “O mac lau naŋ akêj̄ whiŋ gwalec! Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi yist, n̄ahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêj̄ hon̄ naŋ aö gakôm, naŋ dom? Gauc nem bolom amaŋdaŋ naŋ gakêj̄ t̄êj̄ lau 5,000 seŋ. Tiŋambu mac ahon̄ n̄adêlê sa sip gatop hiŋga? ¹⁰ Ma t̄êj̄ ndoc lau 4,000 seŋ bolom amaŋdaŋ n̄andôlu, naŋ n̄adêlê sip gatop hiŋga? ¹¹ Aö gasôm yom pi bolom kaiŋ dinaŋ dom,

ma bocke dec mac anyalê aneṅ yom ṅahu dom? Ayob daôm ṅapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.”¹² Têṅ dinaṅ ṅac si gauc sa. Ma sêṅyalê bu iṅ ndê yom hêganôṅ yist bolom-ṅga dom. Sêṅyalê bu iṅ kêṅ puc ṅac bu sêyob dau pi yom naṅ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhôn têt lau.

*Pita hoc Yisu ṅahu asê
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yisu ti ndê ṅgacsêṅomi sêhóc asê gameṅ naṅ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma iṅ ndac ṅac, “Lau sêsôm sake pi ṅamalac ndê Atu? Sêsôm bu iṅ asa?”

¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ṅatô sêsôm bu am Jon, ṅgac Kêku Lau-ṅga, ma ṅatô sêsôm bu am Elaija, ma ṅatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si daṅ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ṅac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali ṅadau ndê Atu am.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aô awṅaṅ hóc am, bu ṅamalac daṅ hoc yom dau asê têt am dom. Damaṅ undambê-ṅga kêṅ gauc dinaṅ têt am. ¹⁸ Aô wasôm têt am, bu am Pita, ma aô wandic aneṅ gôlôwac dabuṅ sa sêlhac hoc dau ṅahô.* Ma ṅaclai lambwam-ṅga gitôm dom bu ku ṅac dulu. ¹⁹ Ma aô wakêṅ ki têt am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôliṅ ṅapu-ṅga. Ma gêt bocke naṅ am bu êmbwala su yêc nom, naṅ wambwala su yêc undambê. Ma

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ṅaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ṅatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naṅ iṅ ndê gôlôwac dabuṅ oc sêlhac ṅahô, naṅ hêganôṅ yom naṅ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iṅ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuṅ hoṅ si yom sêkêṅ whiṅ-ṅga ṅahu.

gêñ bocke nan am bu sô dôn yêc nom, nan wasô dôn yêc undambê bocdinañ.” ²⁰ Yisu sôm yom dinañ su, goc gic yao in ndê ngacsêñomi ti nãnga, bu sêsôm asê têt lau bu in Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwanan bu in oc hóc ñandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Têt têt dinañ Yisu gic hu sôm yom têt ndê ngacsêñomi, pi gêt nan oc hóc asê in. In whê sa bu in gic waê bu têt Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-nga ti dabuñsiga atu-tu, ma kêdôhônwaga yomsu-nga oc sêkêt ñawapac daêsam têt in e lau sêndic in ndu. Ma têt bêt titô-nga Anötô oc un in sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc in sa ñasawa sauñ gi, ma sôm in bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötô-nga, oc mba! Gêt dinañ oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têt Pita, “Sadañ, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötô ndê lêt dom, am bu êmkuc ñamalac si gauc ñambwa.”

*Lau nan sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)*

²⁴ Goc in sôm têt in ndê ngac-sêñomi, “Asa nan tac whin bu êñkuc aö, nan êñgwiniñ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ²⁵ Bu asa nan tac whin bu sap gêt nom-nga dôn napan tu mbo tali-nga, nan oc ninãga. Magoc asa nan bu hu gêt nom-nga sin tu êñkuc aö-nga, nan oc ninãga dom. ²⁶ Ñamalac dan bu po gêt nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu ninãga, dec gêt nom-nga hon dinañ oc tôm dom bu nem in sa. Gêt ñayham bocke yêc, nan gitôm bu dakêt têt Anötô ô yac neñ gatuñ? ²⁷ Tinãmbu Ñamalac ndê Atu oc mbu men ti Damba

ndê ñaclai ti ñawasi undambê-nga, ma whiñ añela honj. Têñ dinañ inj oc kênj ñagêyô têtj ñamalac honj tòm ndi, êñkuc mêtê nañ ñac sêkôm. ²⁸ Aö wasôm yom ñandô têtj mac! Lau ñatô nañ sêlhac dec, nañ oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ti ndê ñaclai nem gôliñ-nga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 giñga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiñ inj, ma ñac tawasê sêpi lôc baliñ dañ si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ñamlic kaiñ dañ sa. Inj añgô andô ñawê sa gitôm ac pô gameñ, ma inj ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inñlu sem yomgalôm sêwhiñ Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têtj Yisu, “Pômdau, ñayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiñ, goc aö wakwê bac tö bu mac ambo-nga, am nem bac dañ, Moses ndê dañ, ma Elaija ndê bac dañ.” ⁵ Inj sôm yom dau mbo, ma dao ti ñawê atu dañ sip meñ ma kêgatôc ñac ahuc. Ma awha dañ sa yêc dao ñalôm, nañ sôm, “Aö neñ atunçac dau dindêc. Aö gatisambuc inj, ma atac whiñ inj ndu andô. Añgô inj ndê yom mañ!” ⁶ Têtj ndoc ñac-sêñomi tö sêngô awha dinañ, nañ sêtôc dau ñalêñ sac, ma sêhu dau añgô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têtj ñac gi, kêmasêc ñac ma sôm, “Atisa ma atôc daôm dom.” ⁸ Ma sêhêc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija (Mak 9:11-13)

⁹ Tinjambu ñac sêsip akêñ lôc dau sêmen, ma Yisu kên yao ñac bocdec bu, “Andic miñ pi gêñ nañ mac alic nañ dom, e Ñamalac ndê Atu tisa akêñ lau batê-nga.” ¹⁰ Ma ñgacsêñomi tö dinañ sêndac in bocdec bu, “Lau †Skraib nañ sêndôhôn yomsu, nañ sêsôm bu Elaija oc meñ hóc asê mun, ma tinjambu Mesaya oc meñ. Yom dau ñahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meñ ma êmasañ gêñ hon tisolop. ¹² Ma aô wasôm têñ mac, bu Elaija meñ su, tigen lau sêñyalê in dom. Ma sêkôm mêtê sac têñ in tôm ñac atac whin. Ma ñalêñ tigen Ñamalac ndê Atu oc sip ñac si amba, ma sêkêñ ñandê atu têñ in.” ¹³ Têñ dinañ ñac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganôn Jon, Ñgac Kêku Lau-nga.

*Yisu soc ñalau sac su yêc balê dan
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têñ têm ñac sêmbu sêmen, nañ sêtap lau ton atu sa, ma ñgac dan têñ Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma in sôm, “Pômdau, tamwalô aneñ balê ma nem in sa. In hóc ñawapac atu dan, ma ndoc daêsam kôm in titon e peñ sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc in gatêñ nem ñgac-sêñomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm in ñayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhin mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêñ dan? Aô wambo wawhin mac tu wanem mac sa-nga ñapañ dom! Mac nem akêñ whin mbasi. Akôc balê dau sa amen.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nañ mbo balê dau ñalôm, ma soc in sa awê gi, ma ñagahô eñ balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tinjambu ñgacsêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac in gelec, “Tu sake-nga yac atôm dom bu asen ñalau

sac dinaŋ su?” ²⁰ Ma iŋ ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêŋ whiŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têŋ mac, bu mac nem akêŋ whiŋ bu nditôm gêŋ sauŋ andô daŋ, tôm soc ŋamatu sauŋ, dec oc tôm bu mac asôm têŋ lôc daŋ bu puc dau sa ma têŋ gameŋ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêŋ whiŋ, ma mac oc atôm bu akôm gêŋ hoŋ. [²¹ Yac bu dasoc ŋalau sac kaiŋ dinaŋ su, goc gêŋ ŋamata-ŋga dahu gêŋ danen-ŋga siŋ tu gauc nem Anötö-ŋga, ma dateŋ mbec ŋaŋga.]”

Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêkac dau sa yêc gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. ²³ ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têŋ bêc titö-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinaŋ kôm ŋgacsêŋomi si ŋalôm ŋawapac ŋandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

²⁴ Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêhôt asê malac Kapenaom, ma lau naŋ sêkôt takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sêtêŋ Pita si ma sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônŋwaga oc kêŋ mone nemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga, me mba?” ²⁵ Ma Pita sôm, “Hecen, iŋ oc nemlhi.”

---

* **17:24:** Tôm yala tigen-tigen laungac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hôt gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôt tu gwelen bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

Têñ ndoc Pita sôc andu gi, nan in gic min yom dau têñ Yisu dom, magoc Yisu dau ndac in, “Sai-mon, am gauc gêm sake? Kiñ nom-nga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ñac dau si atui, me sêkôc yêc lau ñatô?” ²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ñac sêkôc takis yêc lau ñatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinañ yomsu takis-nga hêganônñ Kiñ ndê atui dom. ²⁷ Tigen yham dom bu ñac sêlic yac sac. Bocdinañ sa ndi ma kên gam yêc bugictonñ. Ma i ñamata-nga nan am hê sa, nan kac i dau whasun sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neñ takis lôm dabun-nga. Kôc sa, ma kên têñ ñac.”

18

*Asa ti ñamalac ñamata-nga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Têñ ndoc dinañ ñgac-sêñomi sêtên Yisu si, ma sêndac in bocdec bu, “Lau nan sêmbo Anötö ndê gôlin ñapu, nan si asa ti ñamalac ñamata-nga?” ² Goc Yisu ta balêkoc saun dan menñ, ma kên in kalhac ñac ñalhu. ³ Ma in sôm, “Anem daôm kwi ma angwiniñ daôm e atôm balêkoc saun. Bu mba, nan wasôm yom ñandô têñ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôlin ñapu. ⁴ Asa nan bu êngwiniñ dau nditôm balêkoc dindec, nan ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö ndê gôlin ñapu. ⁵ Ma asa nan kôc balêkoc saun dan gitôm in dindec, nan sa tu aneñ ñaê-nga, nan gitôm in kôc aö daun sa.”

*Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc saun dindec si dan nan kên whin aö bu kôm mêtê sac,

nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô in mbac ndu. Ma boc-dinan oc tòm dom bu in tim balêkoc dau, ma tinambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têt mac, bu gêt lêtôm-nga oc sêmen, ma sêkêt ñawapac têt lau nom-nga. Tigen asa nañ bu kôc gêt lêtôm-nga dan men, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê! ⁸ Bocdinan am amam me gahim dan bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ñayham bu am sôc undambê ma ndôc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc nañ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya nañ sa ñapan, nañ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbalin niñga. Am bu mbo tamli ndôc undambê ti tanôm tigen, nañ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tinambu Anötö tuc am sip ya lambwam-nga ndi.”

*Yom gôlin pi domba nañ ginnga
(Luk 15:4-7)*

¹⁰ “Ma ayob daôm ñapep bu alic lau saun dindéc gitôm gêt ñambwa dom. Aô wasôm têt mac, bu ñac si añela nañ sêmbô undambê, nañ sêlhac Daman undambê-nga ndê añgô andô-nga. [¹¹ Ñamalac ndê Atu men bu nem lau nañ siñga su, nañ si.]

¹² “Akôc gauc pi ñgac dan nañ yob domba 100. Têt ndoc domba dan bu êñsêlêt bambalin e ndi niñga, nañ in oc kôm sake? In oc hu 99 siñ sêmbô, ma sa ndi êñsalê dan nañ ginnga. ¹³ Aô wasôm têt mac bu têt ndoc in tap sa, nañ in ndê atac ñayham tu domba tigen dinan-nga oc hôc gêlêc in ndê atac ñayham pi 99 nañ sêmbô, nañ su. ¹⁴ Ma bocdinan,

mac nem Damam undambê-nga tec bu lau saun dan sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

¹⁵ “Am nem asidôwa dan bu kôm sac têŋ am, goc am tamwasêm têŋ in ndi, ma sôm in ndê giso asê têŋ in. In bu ŋô am nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigen tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc in bu ŋô dom, dec kôm tôm yac neŋ ŋagôlin, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom ŋandô. Boc-dinaŋ kôc ŋamalac tigen me lu sêwhin am, tu bu sêpuc am nem yom dôŋ-nga, ma atêŋ nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ŋapu dom, naŋ sôm yom dau asê têŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma in bu tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ŋapu, naŋ goc alic in gitôm ŋgac sambuc me ŋgac kôc takis-nga naŋ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ “Aô wasôm yom ŋandô têŋ mac. Gêŋ bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.

¹⁹ “Ma gêŋ dan tiyham. Mac nem ŋamalac lu me tö bu ŋalôm tigen bu atêŋ gêŋ dan têŋ Damaŋ undambê-nga, naŋ in oc kêŋ têŋ mac. ²⁰ Nahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem ŋamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ ŋaê-nga, naŋ aô oc wambo wawhin mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

²¹ Pita têŋ Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, “Pômdau, sôm têŋ aô. Anêŋ asidôwa dan bu kôm sac têŋ aô ŋapaŋ, naŋ wasuc in ndê sac kwi tidim

hingã? Nditôm 7, me tidim hingã?” ²² Goc Yisu sôm, “Aö wasôm tênh am, bu tidim 7 dom. Suc inj ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

²³ “Anjô su nanj! Aö bu wawhê sa tênh mac, lênh dasuc sac kwi-nga nanj gic waê lau nanj sêmbo Anötö ndê gôlinj nãpu. Kinj danj mbo, ma inj tac whinj bu êmasanj yom whinj inj ndê lau akinj nanj si tốp yêc inj. ²⁴ Inj gic hu gwelenj dau, ma sêkênj ngac danj kalhac inj anjô-nga, nanj ndê tốp atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ Ngac dinanj gitôm dom bu ô ndê tốp, goc Kinj dau sôm bu sêkênj inj ti inj ndê awhê ma balêkoc ma inj ndê gênj honj bu lau sênemlhi ô tốp dau. ²⁶ Dec ngac akinj dau hu dau sip gi pônj haduc tênh Kinj, ma tenj inj bocdec bu, ‘Kênj nãsawa tênh aö, ma waô gênj honj!’ ²⁷ Goc Kinj tawalô inj, ma hu yom tốp-nga sinj, ma kênj inj sa gi.

²⁸ “Tigenj tinjambu ngac dau tap ngac akinj danj sa, nanj ndê tốp saunj yêc inj, gitôm mone †denarii 100.† Inj gôlô ngac dau dônj, hôc inj sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem tốp tênh aö!’ ²⁹ Ma ngac dau hu dau sip gi pônj haduc ma tenj inj bocdec bu, ‘Kênj nãsawa tênh aö ma waô nenj tốp.’ ³⁰ Tigenj inj tec, ma kênj ngac dau ndöc gapocwalô e inj ô tốp honj pacndê. ³¹ Lau akinj njatô sêlic gênj dinanj, dec njalôm njawapac njandô, ma sêtênj Kinj si ma sic minj gênj honj tênh inj. ³² Goc inj ta ngac akinj dau ma sôm tênh inj, ‘Am ngac sac! Am tenj aö bu tanjwalô am, dec aö gahu am nem yom tốp-nga sinj. ³³ Tu sake-nga am tamwalô ngac dinanj dom, gitôm aö tanjwalô am?’ ³⁴ Goc inj tac njandê atu,

* **18:24:** Lau Grik si mone nanj sêsam bu talent, nanj njãli atu andô - talent tigenj gitôm K5-6,000. Bocdinanj ngac dau ndê tốp hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ngac dau ndê tốp gitôm K5-600.

ma kêŋ ŋgac akiŋ dau têt lau gapocwalô-ŋga, bu sêndic iŋ ŋamlic ŋandê ma ndöc gapocwalô e iŋ ndic ndê tôp sambuc su.”

³⁵ Yisu gic bata yom gôliŋ dau, goc sôm, “Mac bocdinaŋ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneŋ Damaŋ undambê-ŋga oc kôm têt mac gitôm Kiŋ dinaŋ kôm têt ndê ŋgac akiŋ.”

19

Anötö tec bu awê lu ŋgac sêhu dau siŋ (Mak 10:1-12)

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameŋ Galili-ŋga siŋ, ma têt gameŋ Judia-ŋga naŋ yêc Bu Jordan ŋadaŋga têt ac pi-ŋga, naŋ gi. ² Lau daêsam sêŋkuc iŋ, ma yêc gameŋ dinaŋ iŋ kôm ŋac si gêmbac ŋayham sa.

³ Ma lau Palêsai ŋatô sêtêŋ iŋ si bu sêtim iŋ, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Yom daŋ yêc, naŋ tôm bu ŋgac daŋ hu ndê awê siŋ, me mba? Iŋ oc êŋgili yomsu, me mba?” ⁴ Goc iŋ sôm, “Mac aŋyalê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘*Têt têt ŋamata-ŋga Anötö kêmasaŋ ŋamalac awê ma ŋgac.*’ ⁵ Ma yom daŋ tiyham sôm, ‘*Tu dinaŋ-ŋga ŋgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ ndê awê dôŋ. Ma iŋlu sêti gêt tigeŋ.*’ ⁶ Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêt tigeŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêt naŋ Anötö dau kêŋ pitigeŋ, naŋ su.”

⁷ Goc sêndac iŋ, “Bocdinaŋ dec tu sake-ŋga Moses to yomsu daŋ, naŋ sôm bu ŋgac daŋ gitôm bu to bapia hu nawê siŋ-ŋga, goc hu iŋ siŋ?” ⁸ Ma

Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ñgac dan gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigen têtêm ñamata-ña Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu dau siñ-ña dom. ⁹ Aô wasôm têtêm mac, bu yom tigen yêc bu ñgac dan hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-ña whiñ ñgac dan. Ma ñgac dan bu hu ndê awhê siñ tu gêtêm dau-ña dan-ña, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockaiñ-ña yêc Anötö anğô-ña.”

¹⁰ Têtêm dinañ Yisu ndê ñgac-sêtêmi sêsôm têtêm in, “Bu bocdinañ, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ñgac sêsôc yom dau ñapu.” ¹¹ Magoc in sôm, “Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ñgac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen in kêmasañ ñac bu sênem awhê me ñgac dom. ¹² Lauñgac ñatô dindai sêkôc ñac, nañ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauñgac ñatô nañ sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkêtêm dau sambuc tu gwelen ñawaê ñayham-ña tu bu sêpo Anötö ndê gôliñ sa, ma tu dinañ-ña dec sem awhê dom. Am asa nañ gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ñapu, nañ kôc sa.”

*Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Lau ñatô sêkôc si balêkoc sêtêtêm Yisu si. ñac tac whiñ bu in kêtêm amba sac ñac, ma têtêm mbec pi ñac. Tigen ñgacsêtêmi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêtêm aô sêtêm. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliñ gic lau nañ sêtôm balêkoc sañ dindac, nañ ñawaê.” ¹⁵ Ma in kêtêm

amba sac ñac honj ma gêm mbec ñac, goc tisa ma kôlhö gi.

Ngac ti lélôm

(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma ñac danj têtj Yisu gi, ma ndac inj bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö wakôm gêtj ñayham bocke, dec tiñambu Anötö oc kôc aö sa wandöc tanji yêc undambê?” ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ñga am ndac aö bu gêtj sake inj gêtj ñayham? Anötö tawasê inj ñayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nanj danjam wambu yomsu nanj Anötö kêtj têtj Moses.” ¹⁸ Goc ñgac dau ndac, “Yomsu honj, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêtj mockainj-ñga dom. Nem kanj gêtj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom. ¹⁹ Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whinj lau ñatô gitôm am tac whinj daôm.’” ²⁰ Goc inj sôm, “Yomsu honj dinanj aö kakuc gambo. Ma gêtj sake yêc tu wakôm-ñga?” ²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ñgac gitêtj, nanj sa ndi ma kêtj nem gêtj honj têtj lau sênemlhi, ma kêtj ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinanj dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tiñambu mwenj ma êmkuc aö.” ²² Ngac dau inj ndê yala daêsam dom, ma têtj ndoc inj ngô Yisu ndê yom dinanj, goc inj kôlhö ti ñalôm ñawapac gi. Nahu bu inj ñgac ti lélôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têtj ndê ñgac-s êñomi, “Yomandô wasôm têtj mac, b u lau ti lélôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu ñagahô, ñahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi. ²⁴ Anjô! Bôc atu danj

gitôm kamel, oc tòm bu sôc so ñalasê ñagahô hôc gêlêc ñgac ti lêlôm dan, nan bu sôc Anötö ndê gôlin ñapu.”²⁵ Têñ ndoc ñgacsêñomi sêñgô yom dinan dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinan dec asa oc tòm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!”²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêñ nan ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nan Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêñ hon siñ tu ankcuc am-ñga. Bocdinan yac oc atap mwasiñ bocke sa?”²⁸ Dec Yisu sôm têñ ñac hon, “Yomandô wasôm têñ mac, bu têñ ndoc ñambu-ñga nan gêñ hon sêtiwakuc, nan ñamalac ndê Atu oc ndöc in ndê pôñ Kin-ñga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau nan ankcuc aö, nan oc andöc pôñ 12, ma anem gôlin lau Israel-ñga si ton 12.”²⁹ Ma lau hon nan sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aö-ñga, nan Anötö oc kêñ gêñ kain dinan daêsam têñ ñac ô. Ma tiñambu in oc kêñ ñac sêwêkain gameñ sêndöc tali ñapan-ñga.

³⁰ “Magoc lau daêsam nan sêti lau ñamata-ñga têñ têm kwahic dec-ñga, nan oc sêti lau ñambu-ñga, ma lau ñambu-ñga oc sêti lau ñamata-ñga.”

20

Yom gôlin pi lau nan sem gwelen yêc ôm wain-ñga.

¹ Goc Yisu sôm, “Ançô yom gôlin dindec pi Anötö ndê gôlin, oc whê anen yom dinan sa. Ñgac dan mbo, nan wêkain ôm wain-ñga atu dan. In tisa têñ bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsâlê lau tu sênem gwelen yêc in ndê ôm-ñga.”² In tap lau ñatô sa, ma sôm bu in oc nemlhi ñac ña mone gitôm

†denarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc inj kêkinj nac sêsôc inj ndê ôm si. ³ Ma têj acgatu gitôm 9 kilok, inj sa gi gêlic lau natô sêlhac nambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma inj sôm têj nac, ‘Andi akôm gwelenj yêc anenj ôm wain-nga, ma aö oc wakêj njaôli solop têj mac ô nem gwelenj.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma inj kôm bocdinaj têj ac kalhac lhu ma têj 3 kilok telha-nga. Inj gi tap lau sa, ma kêkinj nac si sêkôm gwelenj. ⁶ Ma têj 5 kilok telha-nga inj sa gi tap lau natô sa, nanj sêlhac nambwa. Ma inj sôm têj nac, ‘Tu sake-nga mac ambo nambwa têj acsalô sambuc dindec?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau danj sêmenj sêkêj gwelenj têj yac tu akôm-nga dom.’ Goc inj sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc anenj ôm.’

⁸ “Têj ac gi sip, goc ôm natau sôm têj inj ndê ngac namata-nga, ‘M bwêc lau nanj sem gwelenj sêmbô, nanj sêmenj, ma kêj nac si njaôli têj nac. Nemlhi lau nanj sêmenj têj 5 kilok telha-nga nanj munj, goc tinjambu nemlhi lau nanj sêmenj têj bêbêc.’ ⁹ Ma lau nanj natau kôc nac sa têj 5 kilok, nanj sêkôc denarias tigenj-tigenj ti nac si njaôli tôm gi. ¹⁰ Tu dinaj-nga dec lau nanj sic hu gwelenj têj bêbêc, sêkêj bata bu oc sêkôc njaôli hôc gêlêc denarias tigenj su. Magoc nac honj sêkôc denarias tigenj. ¹¹ Têj dinaj nac sic hu sêtucdinj natau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nanj sêmenj tinjambu, nanj sem gwelenj gitôm nasawa apê, ma yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac honj akôc njaôli kainj tigenj.’ ¹³ Magoc natau sôm têj nac si danj, ‘O anenj silip! Bocke dec am sôm bu aö gakôm gêj so têj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem njaôli gwelenj-nga. ¹⁴ Boc-dinaj kôc nem njaôli sa,

ma lhö ndi. Aö tac whiņ bu wakêņ ņaöli têņ lau ņambu-ņga gitôm aö gakêņ têņ am. ¹⁵ Mone dindec aneņ gêņ, ma wakôm tôm aö atac whiņ. Bocke dec am gêlic sac bu aö ņgac wamwasinļ lau-ņga.’ ”

¹⁶ Goc Yisu sôm têņ ndê ņgac-sêņomi, “Bocdinaņ, lau ņambu-ņga oc sêti lau ņamata-ņga, ma lau ņ amata-ņga oc sêti lau ņambu-ņga.”

*Yisu sôm tiyham bu inļ oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tiņambu Yisu ma lau naņ sêņkuc inļ, sêņsêlêņ sêmbo seņ bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ņgacsêņomi 12 sêsa si sêmbo dau-ņga, ma sôm têņ ņac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ņgac daņ oc kêņ Ñamalac ndê Atu sip dabuņ-siga atu-tu ti kêdôhônįwaga yomsu-ņga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inļ ndu, ¹⁹ ma sêkêņ inļ sip lau Rom-ņga amba. Ma lau Rom-ņga oc sêsu inļ susu, ma sêndic inļ ņamlic ņandê atu, goc sêndic inļ ndu pi a gicso dau. Ma têņ bêc titö-ņga, Anötö oc uņ inļ sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhônį gêlêc ņgac-sêņomi ņatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têņ ndoc dinaņ Jems lu Jon dinda bu teņ gêņ daņ têņ Yisu nem inļu awha, goc kôn Sebedi ndê atu lu dinaņ sa sêtêņ Yisu si, ma pôn haduc yêc inļ aņgônįga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whiņ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aö tac whiņ bu am toc aneņ atuņ lu dindec sa, ma sôm bu inļu sêndöc sêwhiņ am têņ ndoc am ndöc nem pônį kiņ-ņga ma nem gônį lau. Kêņ daņ ndöc amam andônįga, ma daņ ndöc gasê-ņga.” ²² Dec Yisu sôm têņ inļu, “Amlu aņyalê gêņ naņ amlu andac, naņ dom. Amlu atôm bu anôm gêņ

sip laclhu ñawapac-nga nanj aö wanôm, a?" Ma injlu sêsôm, "Aêc, alu atôm." ²³ Ma Yisu sôm, "Yomandô, amlu oc ahôc ñawapac gitôm aö wahôc. Magoc aö dec oc wanjalij lau sa bu sêndöc aö amanj andô-nga me gasê-nga, nanj dom. Anenj Damanj ti ñadau bu ênyalinj lau sa bu sêndöc dinanj."

²⁴ Tênj ndoc ñgacsêñomi amanjlu sêngô yom dau ñawaê, dec kôm ñac atac ñandê tênj Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ñac sêtênj inj si, ma sôm, "Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa tênj ñac si lau, ma ñac si lau bata sêngwinij lau nanj sêmbo ñac ñapu. ²⁶ Tigenj mac anjuc ñac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa nanj tac whinj bu ti ñamalac tiwaê yêc Anötö anjô-nga, nanj nem akinj mac. ²⁷ Aêc! Asa nanj bu ti mac nem ñamalac ñamata-nga, nanj êngwinij dau ma ti mac nem ñgac akinj ñambwa. ²⁸ Nalênj tigenj ñamalac ndê Atu meñ bu lau sênem akinj inj dom. Inj meñ bu nem akinj lau, ma bu kêñ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp."

*Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Tênj ndoc Yisu ti inj ndê ñgac-sêñomi sêhu malac Jeriko sinj, nanj lau daêsam sênjuc inj. ³⁰ Ñgac tapec lu sêndöc señ ñamakê, ma sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlênj meñ, goc sêmbwêc, "Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu." ³¹ Goc lau sêsôm injlu bu sênem dau dôñ. Magoc injlu sêmbwêc ti ñanja, "Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu." ³² Yisu kwê dôñ kalhac ma ta injlu sêmenj. Ma inj ndac, "Amlu atac whinj bu wakôm sake tênj amlu?" ³³ Ma sêô yom ma sêsôm, "Pômdau, alu atac whinj bu tanôñ ñayham

sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô inlu, ma kêmasêc inlu tandô. Ma ñagahô inlu tandô ñayham sa, ma sêñkuc in.

21

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Ñac sêsun sa Jerusalem ma sêhôc asê malac Bet-pagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkin ndê ñgacsêñomi si ñgac lu, ² ma sôm têñ inlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dinda dan sa, nan sêsô donj kalhac, whin donki dau ñatu. Anğapwêc su, ma akôc sa atêñ aô amen. ³ Ma ñamalac dan bu ndac amlu pi gêñ dau, nan asôm têñ in bu, ‘Pômdau tac whin bu donki lu dindêc sênem in sa,’ ma ñagahô in oc kêñ donki lu dau têñ amlu.”

⁴ Ñalêñ dinan dec yom nan propet akwa dan sôm, nan ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têñ lau †Sayon-ñga bu, “Alic su nan! Mac nem Kin têñ mac meñ. In ñgac malô, ma in meñ ndôc donki ñatu dan ñahô.” [*Sek 9:9; Ais 62:11*]

⁶ Ñgacsêñom lu dinan sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê donki dinda lu ñatu sêtêñ Yisu si, ma sêkêñ ñac si ñakwê awê-ñga sac donki, ma Yisu pi gi ndôc ñahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc señ, ma sêhêako a ñalauñ ma sêkêñ yêc señ. ⁹ Ma lau ton atu nan sêñsêlêñ sêmun Yisu, ti lau nan sêñkuc in, nan sêmbwêc, “Hosana têñ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec in nan meñ gêm Pômdau anğô. Hosana têñ Anötö lolôc-ñga.”

¹⁰ Têñ ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, nan lau malac-ñga hon gauc gêm yom daêsam ma sêndac,

“Inj asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêngô ñac si yom ma sêsôm, “Inj Yisu, propet atu nanj menj akêñ malac Nasaret yêc gameñ Galili-ñga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

¹² Yisu sôc lôm dabuñ ñabatêm-ndö gi, ma soc lau nanj sic dulu gêñ ti semlhi gêñ, nanj su. Ma inj tac lau nanj sêo mone, * nanj si tebo sa, ma lau nanj sêkêñ balusi† tu lau sênemlhi-ñga, nanj inj kêbalip ñac si gêñ honj giñga. ¹³ Ma inj sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, nanj sôm, ‘*Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbô-ñga.*’ Tigenj mac akôm Anötö ndê andu ti lau kanj si gameñ.”

¹⁴ Lau bôliñ ti lau tapec sêtêñ Yisu si yêc lôm dabuñ ñamakê, ma inj kôm ñac ñayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc nanj sêmbô gameñ dinañ, n añ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têñ Dawid ndê Atu!” Magoc têñ ndoc dabuñsiga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsu-ñga sêlic gêñ dalô nanj Yisu kôm, ma sêngô balêkoc dau si yom, dec kôm ñac atac ñandê atu. ¹⁶ Ma sêndac inj, “Am ngô balêkoc dindêc sêmbwêc yom so, me?” Ma inj sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Anötö kêyalij balêkoc ti lau saun sa, tu bu sêhoc inj ndê waê asê-ñga.*’”

---

* **21:12:** Lau sêmenj akêñ gameñ baliñ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêñ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuñ. Ñac gitôm dom bu sênemlhi gêñ bu sêkêñ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuñ-ñga ña mone akêñ ñac si gameñ, ma bocdinañ lau ñatô sêkôm gwelenj yêc lôm dabuñ ma sêo ñac si mone ña mone nanj gitôm bu sênemlhi gêñ-ñga. † **21:12:** Lau ñalôm sawa nanj gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêñ ti da, nanj semlhi balusi bu sêkêñ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

¹⁷ Tiŋambu Yisu hu ɲac siŋ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinaŋ iŋ yêc malac Betani.

*Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô iŋ. ¹⁹ Ma iŋ gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ ɲamakê, goc têŋ a dau gi ma kêsalê a ɲandô. Tigeŋ a dau ɲandô mba, iŋ tap ɲalaun ɲambwa sa. Dec iŋ pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ɲandô tiyham dom!” Ma ɲagahô a dau mbac. ²⁰ Têŋ ndoc ɲgacsêŋomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ɲagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ɲandô têŋ mac. Akêŋ whiŋ, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ɲaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm naŋ aô gakôm têŋ a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêŋ dalô atu-tu ɲatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têŋ lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ɲalôm ndi,’ ma gêŋ dau oc ɲandô sa. ²² Mac bu akêŋ whiŋ, goc gêŋ naŋ mac atêŋ têŋ Anötö, naŋ iŋ oc kêŋ têŋ mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ɲaclai ɲahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têŋ lôm dabuŋ gi, ma kêdôhôn lau mbo lôm ɲamakê, ma dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêtêŋ iŋ si. Ma sêndac iŋ, “Am kôc ɲaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hon naŋ am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” ²⁴ Ma iŋ sôm, “Gêŋ ɲamata-ŋga aô wakêŋ gêndac daŋ têŋ mac. Mac aô aneŋ yom muŋ, goc wasôm aneŋ ɲaclai ɲahu asê têŋ mac. ²⁵ Mac asôm têŋ aô, asa kêŋ

ñaclai têtj Jon, dec inj kêku lau? Anötö kêj ñaclai têtj inj, me mba?”

Goc ñac sem yomgalôm pi Yisu ndê gëndac, ma sêsôm têtj dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêj ñaclai têtj Jon, goc inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêj whinj Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau oc sêkôm yac ñayom, ñahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet danj.” ²⁷ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma inj sôm têtj ñac, “Ma bocdinañ aö wasôm anej ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

Yom gôlinj pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Akôc gauc pi yom dindec. Nğac danj ti inj ndê atu lu sêmbo. Têtj bêc danj inj ndac balê danj bocdec bu, ‘Anej balê, kwahic dec aö bu wandac am bu sôc ôm wain-nga ndi ma nem gwelenj.’ ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aö gatec!’ Tigenj tinjambu inj kac ndê ñalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenj. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-nga sa, ma ndac inj bu nem gwelenj ôm-nga. Ma inj sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigenj tinjambu inj tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ñac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whinj?” Ma sêsôm, “Balê ñamata-nga.” Goc inj sôm têtj ñac, “Yomandô aö wasôm têtj mac. Lau nañ sêkôc takis ma lauwhê senj-nga sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu, sêhóc gêlêc mac lau dabunjsiga ti lau bata su. ³² Bu Jon hóc asê mac bu tôc lêtj gitêtj têtj mac, tigenj mac akêj whinj inj dom. Lau nañ sêkôc takis ma lauwhê senj-nga sêkêj whinj inj ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtj têtj mac alic gêtj nañ lau dau sêkôm, nañ mac am daôm kwi dom, ma akêj whinj dom.”

*Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Ma Yisu sôm, “Anjô yom gôlinj danj tiyham. Ngac danj sô ôm wain-nga danj, sô tunj kêgihi, kêmasanj gamenj sêmasanj wain njakwi-nga, ma kwê andu baliñ danj, bu lau sêlhac ma sêtip lau kanj. Goc inj kêñj ôm dau têtj lau njatô sêyob, ma kölhö gi mbo gamenj danj. ³⁴Têtj ndoc sêhoñj ôm dau njandô sa-nga, nanj inj kêkinj lau akinj njatô sêtêtj lau sêyob ôm-nga si, bu sêkêtj wain njandô njatô têtj njac. ³⁵Magoc njac sêlô lau akinj dau dônj. Sic njac akinj danj njamlic njandê, sic danj ndu, ma sêtuc danj njac hoc. ³⁶Ma tinjambu ôm njadau kêkinj lau akinj tonj hic atu tiyham, magoc lau nanj sêyob inj ndê ôm, nanj sêkôm mêtê kainj tigenj têtj njac. ³⁷Tinjambu inj kêkinj inj ndê atunjac têtj njac gi, bu inj gauc gêm bu njac oc sêtoc inj ndê atu dau sa. ³⁸Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-nga sêlic njadau ndê atu dau kêsêlêtj menj, nanj sêsôm têtj dandi, ‘Balê kêlê oc wêkainj ôm dindec ti ndê gêtj lêtj sêm. Bocdinañ dandic inj ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac nenj.’ ³⁹Goc sêlô inj dônj ma sêhê inj sa awê gi, ma sic inj ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôlinj dau, ma ndac, “Têtj ndoc ôm njadau mbu menj, nanj inj oc kôm sake?”

⁴¹ Ma sêsôm têtj inj, “Ôm njadau oc ndic lau sac dinañ ndu, ma kêñj ndê ôm têtj lau njatô sêyob. Ma njac oc sêkêtj ôm njandô têtj inj têtj ndoc sêhoñj njandô sa-nga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj njac, “Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-nga sêtec, nanj kwahic dec ti hoc njamata-nga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic njayham.’ Mac asam yom dau su, me mba? ⁴³⁻⁴⁴ [Asa nanj penj tu

hoc dinan-nga, nan oc ninnga, ma hoc dau bu pen pi nhamalac, dec oc sec in popoc.] Bocdinan aö wasôm têt mac, bu Anötö oc sen mac su bu ayob lau nan sêmbo in ndê gôlin napa, nan tiyham dom. Ma in oc ênyalin lau natô sa bu sêyob in ndê lau, nan oc sêkôm gwelen napep ma sênem nandô nayham.”

⁴⁵ Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêngô Yisu ndê yom gôlin dinan, ma sênyalê bu yom dau hêganôn nâc. ⁴⁶ Dec sênsalê lêt bu sêkôc in dôŋ, magoc sêtôc lau, bu lau hon sêlic in bu propet dan.

22

Yom gôlin pi mwasiŋ atu (Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôlin dan tiyham têt nâc bocdec bu, ² “Nalêt nan Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo in ndê gôlin napa, nan bocdec. Kin dan kêmasan mwasiŋ atu dan tu in ndê atungac nan bu nem awhê-nga. ³ Ma in kêkin in ndê lau akin bu sêkêt ahen lau nan sic waê bu sênen mwasiŋ dau. Magoc nâc hon sêtéc bu sêmen. ⁴ Goc in kêkin lau akin natô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têt lau nan aö kagalêm nâc sa su, bu aö kamasan gêt hon pacndê su. Anen lau sic makao töp nayham ndu su, bocdinan dec amen anen mwasiŋ dau.’ ⁵ Tigen lau hon sêtéc in ndê yom dau, ma sêmbo si gêt. Natô sêsôc ôm si, ma natô sem si gwelen awa-nga. ⁶ Ma natô sêlô Kin ndê lau akin dôŋ, sêkôm natô nayom, ma sic natô ndu. ⁷ Goc Kin dau tac nandê atu. Ma in kêkin in ndê lau sin-nga ma nâc sic lau sac dinan ndu. Ma sêkêt ya gêt nâc si malac hon su.

⁸ “Goc inj sôm têtj ndê lau akinj, ‘Aö kamasanj gêtj honj su. Magoc aö galic lau nanj aö kagalêm njac sa, nanj gitôm dom bu sênej mwasinj dau. ⁹ Bocdinañ asa señ malac-nga andi, ma anjalêm lau bocke nanj mac bu atap sa, nanj sa sêmenj ma sênej mwasinj dau.’ ¹⁰ Goc njac sêsa señ si ma sêtj salê lau, ma sêhonj lau daêsam sa, lau njayham ma lau sac sêwhinj sêmenj, e andu njalôm atu sênej mwasinj-nga menjhu.

¹¹ “Têtj ndoc Kinj menj bu lic inj ndê njaclej dinañ, dec inj gêlic njac danj nanj sôc njakwê mwasinj-nga dom. ¹² Ma inj ndac, ‘Bocke dec am sôc mwenj, magoc am sôc njakwê mwasinj-nga dom?’ Ma njac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kinj sôm têtj inj ndê lau akinj, ‘Mac asô inj ndê amba ti gahi dônj, ma atuc inj sa awê ndi mbo gameñ njasec-nga. Yêc dê lau oc sêtañ atu ti lhô êñsinj pi dau.’ ”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc inj oc kôc njac honj sa dom.”

*Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Têtj dinañ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasanj yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so danj. ¹⁶ Goc sêtjkinj njac si lau njatô sêwhinj lau Israel-nga njatô nanj sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dônj, nanj sêtêñ inj si, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, yac anjalê bu am njac sôm yom njandô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lêtj sa ti yom njandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc njac honj sa njalêtj tigenj. ¹⁷ Bocdinañ sôm asê têtj yac. Solop bu dakêtj takis têtj †Sisa, me mba?”

18 Yisu kêyalê su bu ñac bu sêtim inj, dec sôm, “Mac lau daêtîm-nga! Tu sake-nga mac bu atim aö? 19 Atôc mone anemlhi takis-nga danj têtj aö.” Goc sêkêtj denarias tigenj têtj inj. 20 Ma inj ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” 21 Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêtj nanj gic inj ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêtj nanj gic inj ñawaê.” 22 Têtj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma sêhu inj sinj ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-nga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Têtj bêc dinañ lau ñatô akêtj Sadiusi si tonj sêtêtj Yisu si bu sêkêtj gêndac têtj inj. Lau dau sêkêtj whinj bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. 24 Ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônwaga, Moses to yom pi ñgac nanj gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têtj yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. 25 Têtj ndoc danj, asidôwa 7 sêmbo sêwhinj yac. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa magoc inj mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ñgac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. 26 Magoc inj mbac ndu, ma ñalêtj tigenj ñgac titö-nga sip e gi têtj ñgac ñambu-nga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. 27 Ma tinjambu awhê dau mbac ndu. 28 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ñatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinañ si asa nawhê? Bu ñac honj sem inj su têtj ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötö ndê yom ti in̄ ndê ñaclai dom. ³⁰ Têñ têm ñambu-nga nañ lau batê sêtisa, nañ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbo sêtôm añela undambê-nga. ³¹ Ma yom dañ tiyham tôle asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, nañ mac asam su. ³² In̄ sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinañ si Anötö? In̄ lau batê si Anötö dom, in̄ lau tali si Anötö.” ³³ Ñalêñ dinañ Yisu kêdôhôn̄ lau, ma lau hoñ nañ sêñgô in̄ ndê yom dinañ sêhêdaê.

Yomsu ñamata-nga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêñgô Yisu ndê yom dinañ ma ñac si yom mba. Ma lau Palêsai sêñgô gêñ dau ñawaê, goc ñac si lau ñatô sêtêñ Yisu si. ³⁵ Ñac si dañ in̄ gwalam akwa yomsu-nga ma in̄ bu êñsahê Yisu dec ndac in̄ bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhôn̄-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nañ sôm, ‘*Am atac whiñ Pômdau am nem Anötö, ti nem ñalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.*’” ³⁸ Yomsu dinañ tiñamata ma hôle gêlêc yomsu ñatô hoñ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-nga nañ gitôm ñamata-nga, nañ sôm, ‘*Atac whiñ nem asidôwai gitôm am atac whiñ daôm.*’” ⁴⁰ Yomsu lu dinañ sêpiñ yom hoñ nañ Moses ti lau propet sêto, nañ dôn̄ sêpitigeñ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau ñatô akêñ Palêsai si toñ sêlhac dinañ, dec Yisu ndac ñac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In̄

asa ndê atunḡac?” Ma sêsôm têt̄ inḡ bu, “Mesaya inḡ Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu inḡ dau ndê Pômdau? Nalau Dabuḡ puc Dawid dônḡ, dec inḡ to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘Anötö sôm têt̄ aneḡ Pômdau, “Am ndöc aö amanḡ andô-ḡga e nditôm aö wakêḡ nem ḡacyo sêsôc am gahim ḡapu.” ’ ⁴⁵ Bocdinaḡ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ḡac si danḡ gitôm dom bu ô inḡ ndê yom. Ma tiḡambu lau honḡ sêtöc dau bu sêkêḡ gêndac têt̄ inḡ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-ḡga

(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

¹ Goc Yisu sôm têt̄ lau daêsam naḡ sêkac dau sa sêmbo, ma têt̄ inḡ ndê ḡgacsêḡomi bu, ² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhônḡ Anötö ndê yomsu têt̄ lau, tôm Moses kôm têt̄ têm ḡamata-ḡga. ³ Bocdinaḡ asôc ḡac ḡapu, ma anḡô ḡac si yom. Magoc anḡkuc ḡac si mêtê dom, bu ḡac lau sêt̄im yom lau-ḡga. Sêsôm yom ḡayham-ḡayham, magoc ḡac dau sêḡkuc si yom dau dom. ⁴ Ma yomsu daêsam naḡ sêkêḡ têt̄ lau, naḡ kêḡ ḡawapac atu têt̄ ḡac, magoc ḡac dau sêkôm gêḡ danḡ tu sênem lau dau sa-ḡga dom.

⁵ “Ma gêḡ honḡ naḡ ḡac sêkôm, naḡ sêkôm yêc lau si anḡô-ḡga tu sêtoc dau sa-ḡga. Yomsu ti apanḡ naḡ sêkic pi dau, naḡ sêmasaḡ atu-tu tu lau sêlic-ḡga, ma

sêsôc ñakwê ti ñabala baliñ.* ⁶ Ñac atac whiñ bu sêndöc lau tiwaê si pôn yêc lau si mwasiñ ñalôm, ma yêc lôm wê-nga. ⁷ Ñac tac whiñ bu lau sêhé mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoñ sêtoc ñac sa ma sêsam ñac bu 'Kêdôhônwaga.'

⁸ "Magoc añkuc ñac si mêtê dom. Mac hoñ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhônwaga tigen mbo. Tu dinañ-nga solop dom bu lau sêsam mac bu 'Kêdôhônwaga.' ⁹ Ma asam lau nom-nga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigen mbo undambê. ¹⁰ Ma mac nem ñadau tigen mbo, nañ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. ¹¹ Asa nañ gêm akiñ mac, nañ ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö añgô-nga. ¹² Bu asa nañ toc dau sa, nañ Anötö oc êngwiniñ in, ma asa nañ kêgwiniñ dau, nañ Anötö oc toc in sa.

¹³ "Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac nem lêñ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu dom. Mac daôm asôc in ñapu dom, ma lau nañ tac whiñ bu sêsôc in ñapu, nañ mac alhac ñac ahuc. [¹⁴ Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-nga. Mac aten mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc lau si añgô-nga, magoc têt ndoc lau sêlic mac dom, nañ mac añsau lauwhê sawa bu añgaho ñac si andu su. Tu dinañ-nga Anötö oc kêñ ñagêyô sac sambuc têt mac.]

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkêñ sip apan saun, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têt ndoc sêter mbec. Ñac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinañ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtoc asê bu ñac lau sem akiñ Anötö-nga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasañ apan atu, ma ñakwê ti ñabala baliñ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhoc gêlêc lau ñatô su-nga.

¹⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac anşêlêŋ seŋ baliŋ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêŋom daŋ sa tu êŋkuc mac-nga. Mac Sadaŋ ndê lau mac! Ma têŋ ndoc mac ahê sêŋom daŋ kêkuc mac, naŋ mac akôm iŋ ti Sadaŋ ndê balêkoc daŋ, hóc gêlêc mac daôm su.

¹⁶ “Oyaê! Mac bu atôc seŋ têŋ lau ŋatô, magoc mac daôm tampec. Têŋ ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-nga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom iŋ yom ŋambwa. Magoc têŋ ndoc sêsôm yom pi gôlôŋ gol naŋ yêc lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-nga, naŋ mac asôm bu yom dau tidôŋ su, ma gitôm dom bu sêseŋ su. ¹⁷ Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêŋ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuŋ naŋ kôm gol dau ti gêŋ dabuŋ? ¹⁸ Ma lau bu sêsôm yom pi alta naŋ kalhac lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-nga, naŋ mac asôm bu ŋac si yom iŋ yom ŋambwa. Magoc ŋac bu sêsôm yom pi da naŋ kalhac alta ŋahô, naŋ mac asôm bu yom dau tidôŋ. ¹⁹ Mac lau tampec! Gêŋ sake ti gêŋ ŋamata-nga? Da, me alta naŋ kôm da dau ti dabuŋ? ²⁰ Asa naŋ sôm yom pi alta, naŋ sôm pi alta ma pi gêŋ hon naŋ kalhac alta ŋahô whiŋ. ²¹ Ma asa naŋ sôm yom pi lôm dabuŋ, naŋ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö naŋ ti lôm dabuŋ ŋadau, naŋ whiŋ. ²² Ma asa naŋ sôm yom pi undambê, naŋ sôm pi Anötö ndê pônŋ atu, ma pi Anötö naŋ ndöc pônŋ ŋahô, naŋ whiŋ.

²³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awhê gêŋ saun-saun ôm-nga hon kôc gi toŋ amanlu, ma akêŋ toŋ daŋ ti da. Magoc mac ahu mêtê ŋandô yomsu-nga siŋ. Mêtê atu hêganônŋ mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom

ɲalêɲ gitêɲ, ma akôm nem yom ɲandô sa. Mêtê hon dinan in ɲêɲ atu! Solop bu mac akôm ɲêɲ saun-saun tôm yomsu sôm, magoc akôm ɲêɲ atu-tu whin.

²⁴ “Mac lau tampec nan akôm bu atoc sen tɲ lau ɲatô. Mac atôm lau nan sêhêgo dau bu sêɲgati ɲêɲ golop atêc nan poc bu ɲahô, nan sa, magoc ɲêɲ ɲadômbwi atu nan poc bu dau ɲalôm, nan sêlic apu.

²⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ɲga! Mêtê tamgatu ɲêɲ ti anen ɲêɲ ɲawahô-ɲga hêc mac nem ɲalôm ahuc. Bocdinan mac atôm laclhu ti pele nan sêɲgwasiɲ ɲadômbwê-ɲga ɲambwa ɲawasi sa. ²⁶ O lau Palêsai, mac lau tampec! ɲêɲ ɲamata-ɲga anɲgwasin laclhu ti pele ɲalôm ɲawasi sa, goc ɲêɲ awê-ɲga oc ɲawasi sa bocdinan.

²⁷ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ɲga! Mac atôm sêhô nan sêsê pen pi gi e ɲawasi sêp sambuc ma lau sêlic ɲayham. Magoc yêc sêhô dau ɲalôm lau batê si ɲakwa ti ɲêɲ mbôp menhu. ²⁸ Ma mac lau daôm bocdinan. Lau sêlic ɲêɲ awê-ɲga nan mac akôm, dec gauc ɲêɲ bu mac lau gitêɲ. Magoc yêc mac nem ɲalôm, mêtê tasan ma mêtê anɲgili yomsu-ɲga hêc mac ahuc.

²⁹ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-ɲga! Mac amasan sêhô ti gôlôn atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêɲ nan mac apami sic ndu mun su, nan sa. ³⁰ Ma mac asôm bu mac bu ambo tɲ apami si têm, dec mac oc anɲkuc ɲac si lɲêɲ sêkêc propet dau si dac sin-ɲga dom. ³¹ Mac nem yom dinan têt asê bu mac asa akêɲ lau Israel-ɲga nan sic lau propet ndu. ³² Bocdinan dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. ³³ Mac mboc, ma mboc

ɲatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. Inj oc êɲkiɲ mac asip lambwam andi.

³⁴ “Anğô! Aö wanɲiɲ lau propet ma lau tiguauc, ma lau ɲatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ɲac lic ɲandê yêc mac nem lôm wê-ɲga, ma ambulu ɲac alom-alom malac. Ma ɲac si lau ɲatô mac oc andic ndu, ma andic ɲatô pi a gicso dau sêndi. ³⁵ Bocdinaɲ mac oc atap ɲagêyô sa tu lau gitêɲ hoɲ si dac, naɲ apami sêkêc siɲ-ɲga. Abel inj ɲgac ɲamata-ɲga, ma Berekaya ndê atu Sekaria inj ɲgac ɲambu-ɲga.† Sekaria inj ɲgac naɲ sic ndu yêc lôm dabuɲ ma alta naɲ kalhac lôm dau ɲasactô, naɲ ɲalhu. ³⁶ Yomandô wasôm têɲ mac. Mac lau têm dindec-ɲga oc atap matôc sa pi lau hoɲ dinaɲ si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêɲ naɲ inj kêkiɲ têɲ mac, naɲ mac atuc ɲa hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiɲ bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôliɲ ɲapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ɲatu sa sêsôc ɲamakê ɲapu. Tigeɲ mac atec. ³⁸ Bocdinaɲ Anötö oc hu mac ti mac nem andu siɲ. ³⁹ Aö wasôm têɲ mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiɲ Mesaya naɲ meɲ gêm Pômdau anğô.’ ”

24

*Yisu sôm yom pi lôm dabuɲ Jerusalem-ɲga
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

---

† **23:35:** Yisu sôm yom dinaɲ hêganônɲ lau gitêɲ hoɲ naɲ lau Israel sic ndu, naɲ sêto ɲamiɲ yêc Yom Lêɲsêm Akwa. Abel inj ɲgac ɲamata-ɲga - alic Gen 4:8, ma Sekaria inj ɲgac ɲambu-ɲga - alic 2 Kr 24:20-22.

¹ Yisu hu lôm dabuŋ ɲagameŋ siŋ ma bu êŋsêlêŋ ndi, ma iŋ ndê ɲgacsêŋomi sêtêŋ iŋ si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuŋ ma pi gêŋ ɲayham hoŋ naŋ lau sêkwê yêc gameŋ dinaŋ. ² Magoc iŋ sôm, “Mac alic gêŋ hoŋ dindec. Aô wasôm yom ɲandô têŋ mac, bu ɲacyo oc sêseŋ hoc hoŋ dindec su e hoc daŋ ndöc hoc daŋ ɲahô tiyham dom.”

*Gêŋ wapac têm ɲambu-ɲga-ɲga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Tiŋambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma iŋ ndê ɲgacsêŋomi tawasê sêtêŋ iŋ si, ma sêndac, “Sôm têŋ yac, ɲawapac naŋ am sôm yom pi, naŋ oc hôc asê Jerusalem têŋ têm bocke? Ma gêŋ sake oc kêŋ puc yac bu am oc mbu mweŋ, ma bu bêc ɲambu-ɲga oc hôc asê?” ⁴ Goc iŋ sôm, “Ayob daôm ɲapep bu lau daŋ sêŋsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêŋsau bu sênem aô aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauŋ dec!’ Ma ɲac oc sêŋsau lau daêsam. ⁶ Ma têŋ ndoc mac aŋgô ɲawaê bu lau sic siŋ têŋ dau me sêmasaŋ dau tu sêndic siŋ-ɲga, naŋ asô dom. Bu gêŋ hoŋ dinaŋ gic waê bu meŋ hôc asê, magoc têm ɲambu-ɲga yêc dôŋ yêc. ⁷ Kiŋ nom-ɲga oc sêkêŋ kisa dau, ma lau gameŋ daŋ oc sêndic siŋ têŋ lau gameŋ daŋ. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameŋ ɲatô tisac. ⁸ Gêŋ hoŋ dinaŋ oc ndic hu ɲawapac têm ɲambu-ɲga-ɲga gitôm awhê naŋ kêsahê balêkoc tuŋ iŋ ma gêŋ dau gic hu ɲandê atu naŋ iŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ɲga.

⁹ “Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêkôc mac dôŋ ma sêkôm mac ɲayom, ma sêndic mac nem ɲatô ndu. Lau nom-ɲga hoŋ oc atac tec mac tu mac aŋkuc aô-ɲga. ¹⁰ Têŋ têm dinaŋ lau daêsam oc sêhu si sêkêŋ whiŋ aô siŋ, ma ɲac oc sêhoc si lau ɲatô asê ma sêtec

dandi. ¹¹ Ma propet tasanj daêsam oc sêhôn asê ma sêhsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc ênsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whinj asidôwai-nga sinj. ¹³ Magoc asa nanj bu lhac nãnga ma hu aõ sinj dom e ndê têm pacndê, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ¹⁴ Ma bêc nãmbu-nga oc hôn asê dom, e lau sêhoc nãwaê nãyham pi Anötö ndê gôlinj asê, tôm nom nãgamej sambob, ma lau honj sêngô su.”

*Nawapac gamej Judia-nga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwananj su, pi gêj sac sambuc* nanj lau oc sêkêj lhac lôm dabuj, nanj oc kôm gamej tisac.” (Asa nanj sam yom dindec, nanj kôc gauc pi nãpêp, bu nãhu yêc sinj dau.) ¹⁶ “Têj ndoc mac alic gêj sac dinanj, nanj mac lau honj nanj ambo gamej Judia-nga alhõ api gamej lôc-nga andi. ¹⁷ Alhõ nãgahô, ma gauc nem mac nem gêj danj dom. Lau nanj sêndôc andu nãsactô, nanj sêsôn andu nãlôm bu sêkôn nãc si gêj danj sa dom. ¹⁸ Ma nãc nanj sêmbo ôm, nanj bocdijan. Sêkac dau kwi bu sêkôn si gêj nãtô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma nãc nanj sêkêj su têj balêkoc, nanj oc sêtap nãwapac atu

---

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganônj anötö tasanj Seus ndê gwam nanj Antiokus Epipanes kêj kalhac lôm dabuj têj yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêj kainj dinanj oc hôn asê tiyham têj têm nãmbu-nga. Lau nãtô gauc gêm bu yom dau hêganônj lau Rom-nga nanj sej lôm dabuj popoc têj yala 70AD. Ma lau nãtô gauc gêm bu yom dau hêganônj gêj nanj sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

sa têtj têtj dinan. ²⁰ Ateŋ mbec bu têtj ŋawapac-ŋga dinan tap ma sa têtj ndoc uhô-ŋga me têtj bêc Sabat-ŋga dan dom. ²¹ Bu ŋawapac têtj dinan-ŋga oc hôc gêlêc ŋawapac hoŋ su. Têtj têtj ŋamata-ŋga e meŋ têtj kwahic dec, ŋawapac atu kainj dinan dan hôc asê su dom. Ma tiŋambu ŋawapac kainj dinan oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötö oc tawalô lau nan inj kêyalin ŋac sa su, ma tu dinan-ŋga inj oc kêŋ têtj ŋawapac-ŋga dau tiapê. Bu mba, ma têtj d au tibalij, goc lau hoŋ oc sêniŋga.

²³ “Têtj têtj dinan, lau dan bu sêsôm têtj mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meŋ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nan akêŋ whin ŋac dom. ²⁴ Bu lau nan sêŋsau bu ŋac Mesaya, ma propet tasan oc sêhôt asê sêmeŋ, ma sêkôm gêŋ dalô atu-tu bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc sêŋsahê bu sêtim lau nan Anötö kêyalin ŋac sa, nan sêwhin. ²⁵ Anŋô ŋapep, bu aô gasôm gêŋ hoŋ dindêc têtj mac gwanan. ²⁶ Bocdinan, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameŋ sawa,’ nan asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dan ŋalôm,’ nan akêŋ whin dom. ²⁷ ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ŋagahô eŋ, gitôm sickac nan gic hep tigeŋ, ma umbon ŋasawa sambuc ŋawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmpon sêŋgihi sêmbô, nan anyalê bu gêŋ dan mbac ndu yêc. Ma bocdinan gêŋ hoŋ dindêc kêŋ puc mac pi ndoc ŋamalac ndê Atu mbu meŋ-ŋga.”

*ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “T êŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinan pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ŋawê sa dom. Gêŋ ti ŋaclai nan sêlhac umbon oc wiwic sa, ma tata oc

sêpeŋ akêŋ umbonj. ³⁰ Têŋ ndoc dinaŋ lau titoŋ-titoŋ nom-ŋga hoŋ oc sêlic gêŋ dalô yêc umbonj, naŋ kêŋ puc ŋac bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, ma ŋac hoŋ oc sêtaŋ daŋgibo atu. Ma ŋac oc sêlic Ŋamalac ndê Atu dau meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋawasi ma ŋaclai atu. ³¹ Goc iŋ oc êŋkiŋ iŋ ndê aŋela sêndic dahuc taŋ atu, ma sêsa sêtêŋ nom ŋabatiŋ ti undambê ŋabatiŋ hoŋ, bu sêndic lau naŋ iŋ kêyalij ŋac sa su, naŋ sa.

³² “Gauc nem a laŋ. Têŋ ndoc mac alic ŋalaun wakuc bu lêc, naŋ aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. ³³ Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aö gasôm yom pi, naŋ aŋyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm iŋ meŋ kalhac gatam nem andu-ŋga. ³⁴ Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hóc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niŋga, magoc aneŋ yom daŋ oc niŋga dom. Gêŋ hoŋ oc ŋandô sa tôm aö gasôm.”

*Lau daŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom
(Luk 17:26-36)*

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac daŋ kêyalê bêc me ac-gatu naŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ dom. Aŋela undambê-ŋga sêŋyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têŋ Noa ndê têm. ³⁸⁻³⁹ Têŋ ndoc dinaŋ, lau sêŋliŋ dau siŋ ma seŋ ti sênôm gêŋ, ma sem dandi e Noa sôc waŋ gi, ma bu suŋ meŋ ma seŋ ŋac hoŋ su siŋga. Ma lau nom-ŋga oc sêmbo ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, têŋ Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenj sêmbo ôm, ma Anötö oc

kôc injlu si dan sa, ma hu dan sij. ⁴¹ Ma awhê lu oc sêndê gêñ sêmbo, ma inj oc kôc dan sa, ma hu dan sij.

⁴² “Bocdinañ amasañ daôm ñapep, bu mac am gauc bêt bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ.

⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ñadau dan, bu êñyalê ndoc nañ ñgac kañ dan oc meñ, nañ inj oc yob inj ndê andu bu ñgac kañ dau sôc meñ dom.

⁴⁴ Ma bocdinañ, amasañ daôm tôm bêt hon, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têñ ndoc nañ mac akêñ Batam, nañ dom.”

*Yom gôlinj pi ñgac akinj ñayham ma sac
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ñgac akinj ñayham ma ti gauc, inj ñgac kainj bocdec. Inj ndê ñadau bu lhô têñ gameñ dan ndi, goc inj oc kêñ inj yob lau akinj ñatô, ma kêñ gêñ daneñ-nga têñ ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têñ ndoc ñadau mbu meñ, ma tap inj sa kôm inj ndê gwelenj ñapep mbo, nañ inj oc lic inj ñayham ma kôm ñayham têñ inj. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêñ inj yob inj ndê wapa hon. ⁴⁸ Magoc ñgac akinj sac oc sôm têñ dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’ ⁴⁹ Goc inj oc ndic lau akinj ñatô, ma sa ndi nôm ti neñ gêñ whinj lau nañ sênôm gêñ êñinj ñac-nga ñapanj. ⁵⁰ Ñadau oc mbu meñ hôc asê têñ bêt ti acgatu nañ ñgac akinj dau kêñ bata, nañ dom. ⁵¹ Ma inj oc kêñ ñagêyô sac sambuc têñ inj, ma soc inj su ndi mbo whinj lau sêtim yom lau-nga. Yêc dindê lau oc sêñsahê ñandê atu e sêtañ ma lhô êñsij pi dau ñapanj.”

25

Yom gôlinj pi lauwhê akinj amanju

1 Ma Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Têñ ndoc Njamelac ndê Atu mbu menj bu nem gôlinj gênj honj, nanj lau njatô oc sêmasanj dau njapep, ma lau njatô oc mba. Oc tôm lauwhê akinj amanju nanj sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônj njac nem awhê-njga, nanj sêkêñ bata bu oc menj. 2 Njac si amanđanj njac lauwhê tiguauc, ma amanđanj njac lauwhê gauc mbasi. 3 Lauwhê gauc mbasi dinanj sêkôc si lam, magoc sêkôc buya njatô whinj dom. 4 Ma lauwhê tiguauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya njatô sip bu akôp tôhônj. 5 Njac sêhônj njac nem awhê-njga sêmbo, magoc inj hóc asê njagahô dom e njac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

6 “Timaninju goc njac ahenj-njga danj ta yom bocdec bu, ‘Oê! Njac dau menj! Asa andi ma akôc inj sa.’ 7 Goc lauwhê akinj sêtisa, ma sêmasanj njac si lam. 8 Ma amanđanj gauc mbasi dinanj sêndac lauwhê tiguauc bocdec, ‘Akêñ buya njatô têñ yac, bu yac mba lam sêmbac.’ 9 Magoc njac sêô yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac honj dom. Magoc mac andi alic lau nanj sêkêñ buya tu lau sênemlhi-njga, ma anemlhi nem.’ 10 Magoc têñ ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya, goc njac nem awhê-njga menj hóc asê. Ma lauwhê akinj nanj sêmasanj dau gwananj, nanj sêwhinj inj sêsôc inj ndê gamenj si, bu sênenj mwasinj awhê-njga. Goc inj gic gatam ahuc. 11 Tinjambu lauwhê akinj gauc mbasi dinanj sêmbu sêmenj ma sêmbwêc, ‘Njatau! Njatau! Lêc gatam su têñ yac.’ 12 Magoc njatau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” 13 Yisu gic bata yom gôlinj dinanj ma sôm, “Boc-dinanj anem ali ma ayob daôm njapep, bu mac anjyalê bêc ti acgatu nanj

aö oc wambu wamen, nan dom.”

*Yom gölin pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gölin dan tiyham pi têm nambu-nga bocdec bu, “Ngac tiwaê dan bu sa têt gamen balin dan ndi. Bocdina in mbwêc in ndê lau akin, ma kêt ndê gêt natô têt nac bu sêyob e in mbu men. ¹⁵ In kêt mone gol nan sêsam bu talent* têt nac, kêtuc nac si licwalô ti nac si gauc. In kêt talent amandan têt ngac dan, ma talent lu têt dan, ma talent tigen têt dan. Goc in hu nac sin ma kölhö gi. ¹⁶ Ma ngac akin nan kêt mone amandan, nan gi kôm gwelen pi mone dau e t ap mone amandan tiyham sa. ¹⁷ Ma in nan kêt mone lu nan kôm bocdina, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ngac nan kêt mone tigen, nan sa gi kwê sê dan ma sin nadau ndê mone kwi yêc sê dau nalôm.

¹⁹ “Nasawa hic balin gi su, goc lau akin dina si nadau mbu men, ma bu ngô nac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ngac nan kêt mone amandan, nan kêt amandan nan in tap sa, nan whin ma sôm, ‘Pômdau, am kêt mone amandan têt aö gayob, ma lic, aö gakêt amandan tiyham.’ ²¹ Goc nadau sôm, ‘O anen ngac nayham, am kôm nayham. Am yob gêt amandan napep, dec wakêt am yob gêt daêsam. Mwen ma mbo whin aö ti atac nayham.’ ²² Ma ngac akin nan kêt mone lu, nan men ma sôm, ‘Pômdau, am kêt mone lu têt aö gayob, ma aö gakêt mone lu tiyham whin.’ ²³ Ma nadau sôm, ‘O anen ngac akin nayham, am kôm nayham. Am yob gêt lu napep, dec

* **25:15:** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

wakêṅ am yob gêṅ daêsam. Mweṅ ma mbo whiṅ aö ti atac ṅayham.'

²⁴ “Têṅ dinaṅ ṅgac naṅ kôc mone tigeṅ, naṅ meṅ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ṅgac lêlê-ṅga dom, ma bu am oc kêṅ Batam bu ndic gêṅ ṅandô sa yêc gameṅ naṅ am daôm kêbalip gêṅ ṅawhê me sô gêṅ dom. ²⁵ Bocdinaṅ aö gatöc dauṅ ma kasalê lêṅ bu am nem mone niṅga dom, dec gasa ga gasiṅ kwi yêc nom ṅalôm. Lic, gêṅ dau kelec.’ ²⁶ Goc ṅadau ô yom ma sôm, ‘Am ṅgac sac solop! Am ṅgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêṅ ṅandô sa yêc gameṅ naṅ aö gasô gêṅ dom. ²⁷ Bocdinaṅ am gitôm bu kêṅ aneṅ mone têṅ lau sêyob mone-ṅga bu sêyob e aö wambu wameṅ, dec oc tôm bu sêkêṅ mone ṅagec sac mone dau ṅahô, ma aö wakôc hoṅ sa.’ ²⁸ Goc ṅadau sôm têṅ iṅ ndê lau ṅatô, ‘Akôc mone su yêc iṅ, ma akêṅ têṅ ṅgac naṅ kôc mone amanlu. ²⁹⁻³⁰ Ma atiṅ ṅgac akiṅ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameṅ ṅasec-ṅga naṅ lau sêtaṅ, ma ṅalhô êṅsiṅ pi dau. Bu asa naṅ yob gêṅ naṅ gakêṅ sip iṅ amba, naṅ ṅapep, naṅ wakêṅ gêṅ ṅatô tiyham têṅ iṅ whiṅ, ma iṅ ndê gêṅ oc ti daêsam. Magoc asa naṅ yob ndê gêṅ ṅapep dom, naṅ wakôc iṅ ndê gêṅ hoṅ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têṅ bêc ṅambu-ṅga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têṅ ndoc ṅamalac ndê Atu mbu meṅ whiṅ aṅela hoṅ, naṅ iṅ oc ndöc iṅ ndê pôṅ kiṅ-ṅga ti iṅ ndê ṅaclai ma ṅawasi atu undambê-ṅga. ³² ṅac oc sêndic ṅamalac hoṅ sa sêlhac iṅ aṅgô-ṅga. Ma iṅ oc whê ṅac kôc gitôm ṅgac yob domba-ṅga, naṅ whê iṅ ndê domba ti naniṅ kôc. ³³ Iṅ oc kêṅ domba sêlhac iṅ amba andô-ṅga, ma naniṅ sêlhac gasê-ṅga.

³⁴ “Dec Kiñ atu dau oc sôm têtj lau nanj sêlhac inj amba andô-nga, ‘Amenj mac lau nanj Damanj gêlic mac n̄ayham. Ma andôc mac nem malam yêc gamenj undambê-nga, nanj Damanj kêmasanj tu mac-nga têtj ndoc inj kêñ undambê ma nom. Dinañ ti mac nem gêtj lêñsêm. ³⁵ Yom dinañ ña-ñandô inj bocdec. Têtj ndoc aö gêtj yô aö, nanj mac akêtj gêtj aö ganj. Ma têtj ndoc bu yô aö, nanj mac akêtj bu têtj aö ganôm. Aö ñgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö. ³⁶ Aneñ ñakwê mba, ma mac akêtj têtj aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö gandôc gapocwalô, ma mac amenj ac aö kêsi.’

³⁷ “Ma têtj dinañ lau gitêtj oc sêô yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têtj nde yac alic am gêtj yô am me bu yô am, ma yac akêtj gêtj daneñ-nga me bu têtj am? ³⁸ Ma têtj nde yac alic am ñgac apa, ma akôc am sa, me am pônâ ñakwê, ma akêtj têtj am? ³⁹ Ma têtj nde yac alic am gêmbac me am ndôc gapocwalô, dec yac amenj alic am?’ ⁴⁰ Goc Kiñ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêtj whiñ-nga honj nanj sêti aneñ asiñi ti lhuñwêi. Yomandô wasôm têtj mac, bu gêtj bocke nanj mac akôm têtj ñac si ñamalac tiwaê me ñamalac waê-mba danj, nanj gitôm mac akôm têtj aö dauñ.’

⁴¹ “Goc inj oc sôm têtj lau nanj sêlhac inj amba gasê-nga, ‘Mac lau atap Anötô ndê atac ñandê sa-ñgal! Alhô su yêc aö, asip ya nanj sa ñapanj andi. Ya dau, Anötô kêmasanj gic Sadañ ti inj ndê anela sac ñawaê. ⁴² Yom dinañ ña-ñandô inj bocdec. Aö gêtj yô aö, magoc mac akêtj gêtj daneñ-nga têtj aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêtj têtj aö dom. ⁴³ Aö ñgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônâ ñakwê,

ma mac akêḅ têḅ aö dom. Aö gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac amenḅ alic aö dom.’

⁴⁴ “Ma ḅac oc sêḅdac, ‘Pômdau, bocke? Têḅ nde yac alic am gêḅ yô am, bu yô am, am ḅgac apa, am pônḅa ḅakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’ ⁴⁵ Ma inḅ oc sôm, ‘Yomandô wasôm têḅ mac, bu têḅ ndoc mac alic aneḅ lau tiwaê me lau waêmḅa ḅaḅ naḅ pônḅa ḅau, magoc am inḅ sa dom, naḅ gitôm mac am aö ḅauḅ sa dom.’

⁴⁶ “Têḅ ḅinaḅ inḅ oc êḅkiḅ ḅac sêḅtêḅ gameḅ sêḅhök ḅandê-ḅga sêḅḅi, bu sêḅḅo ḅapaḅ. Magoc lau gitêḅ inḅ oc kök ḅac sa sêḅḅök tali ḅapaḅ.”

26

Lau bata sêḅic yom bu sêḅḅic Yisu ndu (Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom hoḅ ḅinaḅ su, goc sôm têḅ inḅ ndê ḅgacsêḅḅomi, ² “Bêc lu yêc ḅôḅ yêc tu lau Israel-ḅga sêḅic om atu †Pasowa-ḅga. Ma lau oc sêḅêḅ ḅamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêḅḅic inḅ ndu pi a gicso ḅau.”

³ Têḅ ndoc ḅinaḅ ḅabuḅsiga atu-tu ti lau bata Israel-ḅga sic ḅau sa sêḅḅo †ḅabuḅsiga ḅamata-ḅga Kayapas ndê andu. ⁴ M a ḅac sêḅsalê lêḅ bu sêḅök Yisu ḅôḅ gelec ma sêḅḅic inḅ ndu. ⁵ Magoc ḅac sêḅsôm, “ḅakôm têḅ Mwasinḅ Pasowa-ḅga ḅandoc dom, mbo lau ḅaêsam naḅ sêḅḅo Jerusalem tu Pasowa-ḅga, naḅ oc sêḅic ma sêḅi ḅau sa.”

Awhê ḅaḅ gêm oso Yisu (Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tiñambu Yisu mbo whinɔ ɔnac danɔ ɔnaê Saimon yêc malac Betani. Muɔ-ɔnga inɔ ɔnac ti gêm̄bac lep-rasi. ⁷ Yisu ndôc tebo, ma awhê danɔ meɔ kôc bu ɔmalu ɔyayham nanɔ ɔnaôli atu sip kac danɔ, ma kêc pi inɔ ɔgagôlôn. ⁸ Yisu ndê ɔgacsêɔnomi sêlic gêɔ dinanɔ ma tac ɔandê. Ma sêsôm têɔ dandi, “Tu sake-ɔnga inɔ kêyainɔ gêɔ ɔmalu ɔyayham dinanɔ? ⁹ Gitôm bu dakêɔ têɔ lau sênemlhi ɔa-awa atu, goc dakêɔ têɔ lau ɔalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ɔnac sêsôm yom dinanɔ, goc sôm, “Akêɔ ɔawapac têɔ inɔ dom! Inɔ kôm gêɔ ɔyayham kêlêc têɔ aô. ¹¹ Lau ɔalôm sawa oc sêmbo sêwhinɔ mac ɔpanɔ. Tigenɔ aô oc wambo wawhinɔ mac ɔpanɔ. ¹² Inɔ kêc gêɔ ɔmalu dec pi aô, tôm inɔ kêmasanɔ aô neɔ ɔnamlic gwananɔ tu sêɔsuhunɔ aô-ɔnga. ¹³ Yomandô aô wasôm têɔ mac, bu tiñambu lau oc sêhoc ɔawaê ɔyayham asê yêc gameɔ honɔ, ma têɔ dinanɔ ɔnac oc sêsôm yom pi gêɔ nanɔ awhê dindêc kôm, ma lau oc gauc nem inɔ.”

*Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Têɔ dinanɔ ɔgacsêɔnomi 12 si danɔ, ɔnac nanɔ sêsam bu Judas Iskeriot, nanɔ têɔ dabunɔsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têɔ mac, goc mac oc akêɔ sake têɔ aô?” Dec sêlic ɔyayham ma semlhi inɔ ɔa mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêɔ tu bu hoc Yisu asê-ɔnga.

*Sêmasanɔ Mwasinɔ Pasowa-ɔnga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)*

¹⁷ Têɔ †Mwasinɔ Bolom Yist Mba-ɔnga ɔabêc ɔnamata-ɔnga, nanɔ ɔgacsêɔnomi sêtêɔ Yisu si, ma sêndac inɔ bocdec bu, “Am tac whinɔ bu yac amasanɔ

gamenj tu danenj Mwasinj Pasowa-nga yêc nde?”
¹⁸ Goc inj sôm yom pi ngac malac Jerusalem-nga danj, ma kêkinj nac sêtênj inj si ma sôm, “Asôc malac ma atênj ngac dau andi, ma asôm tênj inj, ‘Yac mba kêdôhônjwaga sôm bu inj ndê têm menj kêpinj su. Ma inj bu nenj Mwasinj Pasowa-nga whinj inj ndê ngacsênjomi yêc am nem andu.’ ”¹⁹ Bocdinanj ngacsênjomi sêkôm tôm inj sôm tênj nac, ma sêmasanj Pasowa.

Yisu sôm bu ngac danj oc hoc inj asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²⁰ Tênj ôbwêc dinanj, Yisu ti ndê ngacsênjomi 12 sêtênj andu dau si, ma sêndöc sêwhinj dau. ²¹ Nac senj gênj sêmbo, ma inj sôm, “Yomandô aö wasôm tênj mac bu mac nem danj oc hoc aö asê.” ²² Yom dau kôm nac sêsö ma njalôm njawapac atu, ma nac tigenj-tigenj sêsôm tênj inj, “Pômdau, mboe aö, a?” ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inj ngac nanj alu anj gênj sip pele tigenj, nanj oc hoc aö asê. ²⁴ Gênj dau oc njandô sa pi Njmalac ndê Atu, tôm yom nanj sêto yêc. Tigenj ngac nanj bu hoc aö asê, nanj oc tap njawapac atu sa, ma tu dinanj-nga inj dinda bu kôc inj dom, dec oc njayham.” ²⁵ Goc Judas, nanj oc hoc inj asê, nanj sôm, “Kêdôhônj-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.”

Yisu gic hu Mwasinj Dabuj
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

²⁶ Tênj ndoc nac senj gênj sêndöc, nanj Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc inj kênj tênj ngac-sênjomi ma sôm, “Akôc loc ma anenj. Aö nenj njandô dau dec.” ²⁷ Goc inj kôc laclhu wain-nga danj ma gêm danje, ma kênj tênj nac ma sôm, “Mac honj

akôc loc anôm. ²⁸ Aneŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec. Wakêc siŋ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-ŋga. ²⁹ Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhiŋ mac têŋ ndoc Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê.”

³⁰ Tiŋambu ŋac sem wê daŋ ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

*Yisu sôm gwanan bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³¹ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Tu gêŋ naŋ oc hôc asê aö têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac hoŋ oc ahu aö siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aö wandic ŋgac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhö babalip.’

³² Magoc tiŋambu aö oc watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.” ³³ Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu sêhu am siŋ, magoc aö oc wahu am siŋ dom.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom ŋandô têŋ am, têŋ ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ, naŋ goc dalec oc taŋ.” ³⁵ Magoc Pita sôm têŋ iŋ, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiŋ am, aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigeŋ.

*Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Goc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma waterŋ mbec.” ³⁷ Goc iŋ kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiŋ iŋ si. Têŋ ndoc dinaŋ iŋ ndê ŋalôm ŋawapac atu ma kedehe iŋ. ³⁸ Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Aö neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiŋ aö.” ³⁹ Goc

in hu nac sin ma sa ahic gi, ma hu dau ango ando tet nom, ma tet mbec bocdec bu, “Daman, ao wandac am bu nditom, nan goc koc lac hu nawapac-nga dindac su yet ao. Magoc emkuc ao net atac whin dom, kom tom am dam nem atac whin bu kom.”

⁴⁰ In tet mbec su, goc tisa ma mbu tet ngacsenomiti do dinan gi, ma gelic nac setet bet setet. In un nac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atom dom bu anem ali awhin ao gitom acgatu nasawa dan, a? ⁴¹ A nem ali, ma tet mbec bu letom tap mac sa dom. Mac nem gatom licbalé, tigen namlic kwapac.” ⁴² Goc in sa gi ma tet mbec tiyham ma som, “Daman, am bu koc nawapac dindac su yet ao dom, nan ao wahoc, ma wakom am nem yom nando sa.” ⁴³ In tet mbec dau pacndé, ma mbu gi tiyham ma gelic nac setet bet setet. Nac tando hé nac sa nando. ⁴⁴ Dec in hu nac sin ma sa gi tet mbec tidim to-nga, ma som yom tigen dinan tiyham.

⁴⁵ Pacndé, ma in mbu tet ngac-senomiti gi, ma som tet nac, “Tu sake-nga mac ayet bet ma anwan dam napan? Ango su nan! Sethoc Namalac ndé Atu asé su, ma ndoc met sa bu setet in sip lau sac amba. ⁴⁶ Atisa ma dandi, bu nac nan hoc ao asé dec met su.”

Sêkoc Yisu don

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu som yom dinan mbo, ma Judas, ngacsenomiti 12 si dan, met hoc asé whin lau desam nan setet bien balin ti sin. Dabunsi ga atu-tu ti lau bata Israel-nga setet lau dau setet whin Judas. ⁴⁸ Judas ket puc nac gwanan su bocdec bu,

“Ngac nan mac anşalê, nan aö wanşutô in tu bu watôc in asê, ma mac akôc in dôñ.” ⁴⁹ Bocdinan in têtñ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônşwaga,” ma ngutô in. ⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêtñ nan am gauc gêm bu kôm, nan kôm.” Têtñ dinan lau nan sêwhin Judas, nan sêtêtñ Yisu si ma sêkôc in dôñ. ⁵¹ Goc Yisu ndê ngacsêñom danş puc in ndê bien sa, ma pa dabunş-siga şamata-şga ndê ngac akiñ ndê danşalaun danş su. ⁵² Magoc Yisu sôm têtñ in, “Kêñ nem bienş mbu sip şapanş tiyham. Asa nanş kôc bienş sa tu ndic lau-şga, nanş oc sêndic inş ndu şa bienş. ⁵³ Anşyalê şapep bu oc tôm bu aö waterş Damanş ma inş oc kêñ anşela tausen ma tausen sêmeñ şagahô ma sênem aö sa. ⁵⁴ Tigeñ aö bu waterş bocdinanş, dec gêtñ nanş sêto yêc muñ su, nanş oc şandô sa şalêtñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau daêsam dinanş, “Bocke dec mac akôc bienş ti wapa şinş-şga, ma asa ameneñ bu akôc aö dôñ gitôm ngac kanş danş? Tôm bêc honş aö gandôc ti kadôhônş lau gambo lôm dabunş şabatêmdô, magoc mac akôc aö dôñ dom. ⁵⁶ Tigeñ gêtñ honş dindec hóc asê bu kôm yom nanş lau propet sêto pi aö muñ su, nanş şandô sa.” Têtñ dinanş Yisu ndê ngacsêñomi honş sêhu inş şinş ma sêlhô si.

Lau bata Israel-şga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau nanş sêndôhônş yomşu ti lau bata Israel-şga sêkac dau sa su ma sêhônş sêmbo dabunşsiga şamata-şga Kayapas ndê andu. Ma lau nanş sêkôc Yisu dôñ, nanş sêwê inş sêtêtñ andu dau si. ⁵⁸ Pita kêşêlêtñ kêkuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabunşsiga şamata-şga ndê

andu. Goc inj sôc gi ndöc andu natanjôm whinj lau sinj sêyob lôm dabun-nga njatô, bu lic gêj bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabujsiga atu-tu ma lau bata honj nanj sêndöc †Sanedrin si tonj, nanj sênsalê yom tu sêngôlinj pi Yisu-nga ma sêkêj inj sip lau Rom-nga amba bu sêndic inj ndu. ⁶⁰ Lau tasanj daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasanj pi inj, magoc yom nandô bu sêngôlinj pi inj, nanj sêtap danj sa dom. Tinjambu nãc si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “Inj ngac dec sôm bu inj gitôm bu senj Anötö ndê lôm dabun su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” ⁶² Goc dabujsiga namata-nga tisa ma sôm têj Yisu, “Am ngô yom dê sêngôlinj pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôj. Ma dabujsiga dau sôm, “Sôm yom nandô yêc Anötö Tali anjô-nga! Sôm asê têj yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am sôm. Tigerj aö wasôm têj mac honj, tinjambu mac oc alic Namalac ndê Atu ndöc Anötö Nãclai Nãdau ndê andô-nga, ma sip menj ndöc dao njahô.”

⁶⁵ Têj ndoc dabujsiga namata-nga ngô yom dinanj, nanj tac nandê atu dec kêc dau ndê njakwê kic ma sôm, “Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac honj anjô su. Yac dapônda yom danj tu tanjôlinj pi inj-nga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêô yom ma sêsôm, “Inj mbac ndu manj.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i inj anjô andô, ma sêngulunj amba ma sêpêj inj. Ma lau njatô sêtap inj, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(*Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹ Têñ têm dinañ Pita ndöc andu dau ñamakê, ma awê akiñ danj têtñ inj gi, ma sôm, “Am ñgac nanj kêtuc Yisu Galili-ñga whiñ.” ⁷⁰ Magoc inj pa dau yêc ñac honj anğô-ñga ma sôm, “Mba! Aö kayalê am nem yom ñahu dom.”

⁷¹ Goc inj sa gi kalhac gatam. Ma bawhê danj gêlic inj ma sôm têtñ lau, “Inj ñgac dê, inj ñgac danj nanj kêtuc Yisu Nasaret-ñga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanğa, “Yom ñandô! Aö kayalê inj dom!” ⁷³ Ñasawa saunj ma lau nanj sêlhac dinañ, sêtêtñ Pita si ma sêsôm, “Lau nanj sêtñkuc inj, nanj si danj am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nanj gi tap lau Galili-ñga dinañ si sa.” ⁷⁴ Goc inj sôm, “Mba! A ö bu wasôm yom tasanj, nanj Anötö ndic aö. Aö kayalê inj dom andô!” Ma ñagahô dalec tanj. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tanj.” Goc inj kölhö sa awê gi, ma tanj dau ndu.

27*Sêwê Yisu têtñ Pailot gi*

(*Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32*)

¹ Têtñ bêtêc ganduc dabunj-siga atu-tu ti lau bata Israel-ñga honj si ñalôm pitigenj bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô inj amba dônj, ma sêwê inj gi ma sêkêtñ inj sip Pailot amba. Pailot inj Rom si gôlinjwaga nanj gêm gôlinj gamenj Judia-ñga.

Judas kiñ dau ndu

³ Têñ ndoc Judas gêlic gêñ dinan, ma ngô bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, nan in ñalôm ñawapac bu in hoc in asê. Goc in kêñ mone silba 30 dinan mbu têñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aö gakôm so, bu aö gahoc ñgac gitên dan asê, ma oc sêkêc in ndê dac sin.” Ma ñac sêo in awha ma sêsôm, “Tu sake-ñga am sôm têñ yac? Am daôm nem ñawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabuñ ñamakê, ma sa gi kiñ dau ndu. ⁶ Ma lau dabuñsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindéc ahuc, ma yac bu dakên sip apa da-ñga yêc lôm dabuñ, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkêc mone dau ma sênemli ñgac pec lôñ-ñga ndê nom dan, ma sênjaliñ nom dau sa ti lau apa si ôm sêhôn-ñga. ⁸ Tu dinan-ñga lau têm dindéc-ñga sêsam gameñ dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinan yom nan propet Jeremaya sôm, nan dec ñandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-ñga sêkêc mone silba 30 nan sênjaliñ sa ti in ndê ñaôli, nan sa, ¹⁰ ma semli ñgac pec lôñ-ñga ndê nom, tôm Pômdau kêñ yatu aö. [*Sek 11:12-13*]

Pailot kêsu Yisu

(*Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹¹ Sêkên Yisu kalhac gôliñwaga Pailot anğô-ñga, ma in ndac Yisu, “Am lau Israel si Kiñ, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am daôm sôm.” ¹² Têñ dinan dabuñsiga atu-tu ma lau bata Israel-ñga sênğôliñ yom pi in, magoc in ô ñac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac in, “Am ngô yom nan sênğôliñ pi

am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nan sêngôlin pi in, nan dan dom. Ma tu dinan-nga Pailot hêdaê nandô.

¹⁵ Tôm yala hon, têt ndoc lau Israel sêndê Mwasin Pasowa-nga, nan Pailot kêkuc lêt dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalô-nga dan, dec in oc êngapwêc in su têt nac.

¹⁶ Têt ndoc dinan ngac dan ndôc gapocwalô. In ndê nê Barabas, ma lau hon sênyalê bu in ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinan bu, “Mac atac whin bu wahu asa sin têt mac? Barabas, me Yisu nan sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabunsga dau sem lêmun Yisu nambwa, ma tu dinan-nga dec sêkêt Yisu têt in. Bocdinan in gauc gêm bu êngapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêt dan tiyham. Têt n doc Pailot ndôc in ndê pôn êmatôc yom-nga, nan in ndê awê kêt yom têt in bocdec bu, “Kôm gêt dan têt ngac gitêt dinan dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi in, nan kôm anen nâlôm nawapac nandô.”

²⁰ Magoc dabunsga atu-tu ti lau bata sêli lau nâlôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas sin têt nac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac nac tiyham, “Mac atac whin bu wahu ngac lu dec si asa sin têt mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdinan aô wakôm sake têt Yisu nan sêsam bu Kilisi?” Ma nac hon sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Tigen nac sêmbwêc atu, “Ndic in pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu nac oc sêsôc in ndê yom napu dom, ma nac sêli dau sa nandô. Bocdinan in kôc bu,

ma kêgwasin ambayêc nac hon ango-nga, ma som, "Gên dec sip mac amam. Aö wawêkain nac dindéc ndê dac nagêyô wawhin mac dom." ²⁵ Ma lau hon sêsôm, "In ndê dac nagêyô men pi yac ti yac mba balêkoc."

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têt nac, ma kêc Yisu têt in ndê lau sin-nga bu sêhi in namlic nandê, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

*Lau sin-nga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau sin-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu na-malac lôm si, goc sêta lau sin-nga hon sêkac sa sêmen, ma sêngihi in ahuc. ²⁸ Sêkoc in ndê nakwê balin su, ma sêkên in sôc nakwê kokoc balin tôm kin sêsoc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêma ma sêkên in un gitôm sunsun. Ma sêkên a dan in gêm kôm yêc amba ando-nga gitôm kin si têt. Goc sêpôn haduc têt in, ma sêsu in susu ma sêsôm, "Ei! Datoc lau Israel si kin dindéc sa man!" ³⁰ Sêhê gasop pi in, ma sêkoc a dau su yêc in, ma sic in pi nagolôn tidim daêsam. ³¹ Sêsu in susu pacndê, goc sêkac nakwê dinan su, ma sêkên in sôc dau ndê nakwê sa tiyham. Goc sêwê in sêsa malac Jerusalem namakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Têt ndoc sêwê Yisu sêsa si, nan sêtap nac apa dan sa, nan men akên malac Sairin. In ndê naê Saimon. Ma sêkac in bu êmbalan Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma nac si e sêhêc asê gamen nan sêsam bu Golgota. (Naê dau danem kwi bu 'Gamen Nakêcyha-nga.') ³⁴ Lau sin-nga sêkên bu namakic sip

laclhu dan whiñ wain, ma sêkêñ têtñ Yisu nôñ. In kêсахê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic in pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê in ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndöc sic ma tatiñ in. ³⁷ Ma yom nañ lau bata Israel-ñga sêngôlin pi in, nañ sêto ma sêkêñ kallhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ñgac dindéc in Yisu, lau Israel-ñga si Kin.”

³⁸ Têtñ bêc dinañ ñac sic ñgac kañ lu sêpi a gicso dau sêwhiñ Yisu, dan kêgalêñ Yisu ndê andô-ñga, ma dan kêgalêñ gasê-ñga. ³⁹ Lau nañ sêñsêlêñ si sêmeñ sêndahiñ ñasu ma sêtañ bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ñgac nañ sôm bu señ lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. Am bu Anötö ndê Atu, nañ goc nem daôm si ma sip mweñ!” ⁴¹ Ma ñalêñ tigen dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu ma lau bata señgec in. ⁴² Ma sêsôm têtñ dau, “In gêm lau ñatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! In lau Israel-ñga si Kin, a? In bu sip meñ akêñ a gicso dau meñ, dec yac oc dakêñ whiñ in. ⁴³ In kêñ whiñ Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whiñ in, dec oc nem in si.” ⁴⁴ Ma ñgac kañ lu nañ sic inlu sêpi a gicso, nañ sêsôm yom kain tigen dinañ pi Yisu.

Yisu mbac ndu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Têtñ ac kac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ñga. ⁴⁶ Ma têtñ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anötö, aneñ Anötö, tu sake-ñga am hu aö siñ?’) ⁴⁷ Lau nañ sêlhac sêmpin, nañ sêngô in ñapep dom ma sêsôm,

“Inj ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ngac danj kêtî gi ma kêñ sôwam danj sip wain ñamakic, goc sô dôñ pi a baliñ danj, ma puc pi Yisu whasuj bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau ñatô sêsôm, “Hu inj siñ ma dalic. Elaija oc meñ nem inj sa, me mba?”

⁵⁰ Têñ dinañ Yisu mbwêc awaha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têñ ndoc dinañ po baliñ nanj kêgalêñ lôm dabuj ñalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac ñahô-nga e gi têtñ ñapu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhô sêhóc kôc, ma lau dabuj daêsam nanj sêmbac ndu su, nanj sêtisa sêmbo tali tiyham. ⁵³ Nac sêsa akêñ sêhô sêmên, ma tiñambu têtñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsóc malac dabuj Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têtñ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têñ ndoc ngac bata siñ-nga ti inj ndê lau nanj sêyob Yisu sêmbo, nanj sêlic tiyhô ti gêtñ honj dinañ, dec sêtôc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec inj Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêtñ honj dinañ. Nac lauwhê nanj sêtñkuc Yisu akêñ gamên Galili-nga sêmên, ma sem akinj inj. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhiñ lauwhê dinañ.

*Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasuj
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁵⁷ Lau nanj sêtñkuc Yisu, nanj si danj inj ngac ti lêtôm nanj ndê ñaê Josep, ma inj meñ akêñ malac Arimatiya. Têñ telha dinañ, ⁵⁸ inj têtñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlan. Pailot gôlôc ma kêñ yom têtñ inj ndê lau siñ-nga bu sêhu Yisu ndê ñamlan siñ têtñ Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ñamlan ma kêpanj si ña po ñawasi danj. ⁶⁰ Ma inj kôc sa gi

ma kêṅ yêc iṅ dau ndê sêhô, naṅ sêlêṅ gwanaṅ su yêc hoc ṅalôm. Ma Josep kêpi hoc atu daṅ gi ndöc sê awha ahuc, goc kölhö gi. ⁶¹ Têṅ ndoc dinaṅ Maria Magadala lu awê daṅ ṅaê Maria, sêndöc sêhô ṅamakê ma sêlic.

Lau siṅ-ṅga sêyob sêhô

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têṅ bêc naṅ lau Israel sêmasaṅ dau tu Sabat-ṅga, ma têṅ ṅagalaṅsê dabuṅsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêṅ Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “ṅgac atu. Yac gauc gêm yom daṅ naṅ ṅgac tasanṅ dau sôm têṅ ndoc iṅ mbo tali. Iṅ sôm bu mbac ndu ma tiṅambu bêc tö ṅiṅga iṅ oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinaṅ ndic atu lau bu sêyob sêhô e bêc tö ṅiṅga su. Mboe iṅ ndê ṅgacsêṅomi oc sêmeṅ ma sênem kaṅ iṅ ndê ṅamlaṅ, ma sêsôm têṅ lau bu iṅ tisa su. Iṅ kêsau lau ma sôm bu iṅ Mesaya dau, magoc ṅac bu sêkôm tasanṅ dau, oc hôc gêlêc tasanṅ naṅ iṅ kôm ṅamata-ṅga, naṅ su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têṅ ṅac, “Akôc lau siṅ-ṅga sa andi, ma akêṅ ṅac sêyob sêhô ṅaṅga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc naṅ ti gatam sêhô-ṅga, naṅ dôṅ ṅaṅga ṅa a ṅakwi bu lau daṅ sêkac sa dom. Ma sêkêṅ lau siṅ-ṅga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-ṅga meṅ gi su, ma têṅ wake ṅabêc ṅamata-ṅga, Maria Magadala lu awê daṅ ṅaê Maria sêti têṅ bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhô dau. ² Têṅ ndoc dinaṅ tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê aṅela daṅ sip akêṅ undambê meṅ, ma kêpi hoc naṅ ndöc sê awha ahuc, naṅ su, goc pi gi ndöc

ņahô. ³ Inj ndê ñawasi pô gamenġ gitôm sickac, ma inj ndê ñakwê sêp sambuc. ⁴ Têġ ndoc lau siġ-ņga sêlic inj, naġ sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma aņela dau sôm têtġ awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu aņsalê Yisu naġ sic inj ndu pi a gicso dau. ⁶ Inj mbo lec dom. Inj tisa su tôm inj sôm gwananġ su. Amenġ alic gamenġ naġ sêkêtġ inj yêc naġ. ⁷ Goc ambu andi ñagahô, ma asôm têtġ inj ndê ñgacsêġomi bu inj tisa akêtġ lau batê-ņga su. Ma inj oc muġ mac ndi mbo gamenġ Galili-ņga. Yêc dindê mac oc alic inj. Kwahic dec aö gahoc yom dindêc asê têtġ amlu, ma amlu aņġô su.”

⁸ Têġ ndoc dinaġ awhê lu dau sêlhö si bu sêkêtġ ñawaê dau têtġ Yisu ndê ñgacsêġomi. Inġu si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo seġ, ⁹ ma ñagahô Yisu hoc dau asê têtġ inġu ma hê mwalêc inġu. Goc inġu sêtigasuc inj ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc inj sip gahi ma sêmpiġ inj. ¹⁰ Goc Yisu sôm têtġ inġu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têtġ aneġ asidôwai hoġ bu sêtêtġ Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau siġ-ņga sêsôm Yisu tisa ñawaê

¹¹ Têġ ndoc naġ awhê lu dinaġ sêmbo seġ, naġ lau siġ-ņga ñatô naġ sêyob sêhó dau, naġ sêmbu sêtêtġ Jerusalem si. Ma sêkêtġ ñawaê têtġ dabuņsiga atu-tu, pi ġêġ hoġ naġ sêlic. ¹² Goc lau dabuņsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasaġ yom pi ġêġ dau. Ñac semlhi lau siġ-ņga ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têtġ ñac, “Mac asôm têtġ lau bu, ‘Têġ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma inj ndê ñgacsêġomi sêmeġ, ma sem kaġ inj ndê ñamlaġ.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ñġô bu mac

ayêc bêc, dec yac oc amasan yom awihin in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinaŋ lau siŋ-ŋga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-ŋga sêsôm têŋ ŋac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-ŋga ŋalôm, ma lau ŋatô sêsôm e meŋ têŋ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têŋ ŋgacsêŋomi

¹⁶ Têŋ ndoc dinaŋ ŋgacsêŋomi 11 sêsa sêtêŋ lôc naŋ yêc gameŋ Galili-ŋga si, gitôm Yisu sôm têŋ ŋac muŋ su. ¹⁷ Têŋ ndoc sêlic in, naŋ sêpôŋ haduc ma sêmpin in. Magoc ŋac si lau ŋatô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ŋac ma sôm, “Anötö kêŋ ŋac lai têŋ äö pi gêŋ undambê ti nom-ŋga hoŋ. ¹⁹ Bocdinaŋ atêŋ gameŋ hoŋ andi ma andôhôn lau e sênyalê äö ma sêkêŋ whin äö. Anku ŋac anem Damba, Atu, ma Nalau Dabuŋ aŋgô. ²⁰ Ma andôhôn ŋac bu danga wambu yom hoŋ naŋ äö gac atu mac. Ma aŋyalê pi ŋandô bu äö oc wambo wawhin mac ŋapaŋ, e nom ŋatêm pacndê.”

Anötö ndê Yom Lêñsêñ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7